הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר עבודה

קרית ספר על משנה תורה, הלכות פסולי המוקדשין

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות פסולי המוקדשין

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-פסולי-המוקדשין/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 6
הלכה א 6
הלכה ג 6
הלכה ז 6
הלכה יג 7
הלכה יד 7
הלכה טז 7
הלכה יח 7
הלכה יט 7
הלכה כא 7
הלכה כב 8
הלכה כז 8
הלכה כט 8
הלכה לד 9
הלכה לה 9
פרק ב 10
הלכה א 10
הלכה ג 10
הלכה ד 10
הלכה ז 11
הלכה ח 11
הלכה י 11
הלכה יא 11
הלכה טו 12
הלכה כא 13
הלכה כב 13
הלכה כו 14
פרק ג 14
הלכה א 14
הלכה ה 14
הלכה ח 15
הלכה יא 15
הלכה יד 16
הלכה טו 16
הלכה טז 16
הלכה יח 16
הלכה יט 17
הלכה כ 17
הלכה כב 17
פרק ד 18
הלכה א 18
הלכה ב 19
הלכה ג 19
הלכה ד 20
הלכה ה 20
הלכה ז 20
הלכה ח 20
הלכה יד 21
הלכה טז 21
הלכה יז 22
הלכה יט 22
הלכה כב 23
הלכה כד 23
הלכה כה 24
הלכה כו 24
הלכה כז 24
פרק ה 25
הלכה א 25
הלכה ו 25
הלכה ח 25
הלכה יא 27
הלכה יג 27

פרק ו 27
הלכה א 27
הלכה ב 28
הלכה י 28
הלכה טו 28
הלכה יח 28
הלכה כ 29
הלכה כב 29
פרק ז 30
הלכה א 30
הלכה ב 30
הלכה ד 31
הלכה ה 31
הלכה ט 32
הלכה י 32
פרק ח 32
הלכה א 32
הלכה ה 33
הלכה ח 33
הלכה ט 34
הלכה י 34
פרק ט 34
הלכה א 34
הלכה ו 34
פרק י 35
הלכה א 35
הלכה ד 36
פרק יא 37
הלכה א 37
הלכה ד 38
הלכה ז 38
הלכה ח 38
הלכה י 39
הלכה טו 40
הלכה יז 40
הלכה יח 40
הלכה כא 41
הלכה כד 41
הלכה כו 42
הלכה כח 43
הלכה ל 43
פרק יב 43
הלכה א 43
הלכה ו 44
הלכה ח 45
הלכה ט 45
הלכה יא 46
הלכה יג 46
הלכה יד 46
הלכה טו 47
הלכה טז 48
פרק יג 48
הלכה א 48
הלכה ב 50
הלכה ד 51
הלכה ט 53
פרק יד 53
הלכה א 53
הלכה ב 53
הלכה ה 54
הלכה ז 54
הלכה ח 54
הלכה ט 55
הלכה י 55

פרק טו 56
הלכה א 56
הלכה ג 58
הלכה יא 59
הלכה יד 60
הלכה טז 60
הלכה יז 60
הלכה יט 61
פרק טז 61
הלכה א 61
הלכה ג 62
הלכה ה 62
הלכה ו 62
הלכה ז 64
הלכה ח 64
הלכה ט 65
הלכה י 65
הלכה יא 65
פרק יז 65
הלכה א 65
הלכה ג 66
הלכה ד 66
הלכה ז 67
הלכה ט 68
הלכה יד 68
הלכה טז 68
הלכה יח 68
הלכה יט 69
הלכה כ 69
פרק יח 69
הלכה א 69
הלכה ז 70
הלכה ט 71
הלכה י 71
הלכה יא 71
הלכה יב 72
הלכה יג 72
הלכה טז 73
הלכה יז 74
הלכה יח 75
הלכה כ 75
הלכה כא 75
הלכה כד 76
פרק יט 77
הלכה א 77
הלכה ב 77
הלכה ג 77
הלכה ד 78
הלכה ו 79
הלכה ז 79
הלכה ח 79
הלכה י 80
הלכה יא 81
הלכה יג 81
הלכה טו 82

פרק א

הלכה א

כל הפסולים לעבודה מותרין לשחוט קדשים לכתחלה ואפילו קדשי קדשים דמכלל דכתיב אתה ובניך אתך תשמרו את כהונתכם לכל דבר המזבח יכול אף בשחיטה ת"ל ושחט את בן הבקר לפני ה' והקריבו מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על השחיטה שכשרה בזר ואפילו טמא שוחט בקרומית של קנה אריכא שלא יטמא את הבשר אלא דמדרבנן אסיר שמא יגע בבשר ואפילו פר כ"ג של יום הכפורים. אף על פי שנאמר בו ושחט אהרן אם שחטו זר כשר דאף על גב דכתיב לחקת עולם לכפר עליכם וכל היכא דכתיב חוקה הוי עיכובא הא לא קאי חוקה אשחיטה דלאו עבודה היא אלא אעבודה קאי דבעיא כ"ג כדכתיב והקריב אהרן וגו' ואף פרה אדומה ששחטה זר כשרה דאף על גב דכתיב בה חקה הא כתיב ושחט אותה לפניו שיהא זר שוחט ואלעזר רואה.

הלכה ג

השוחט את הקדשים בלא כוונת שחיטה פסולין דכתיב ושחט את בן הבקר לפני ה' עד שתהא שחיטה לשם בקר ולא מתעסק ולעיכובא נמי כתיב לרצונכם תזבחו לדעתכם זבוחו. ולא ישחוט ב' ראשין בבת א' בקדשים דכתיב גבי פרה ושחט אותה ודרשינן ולא אותה וחבירתה ולא קאי עיכובא דחוקה אשחיטה כדא' וכתיב נמי לרצונכם תזבחהו כתיב בלא וי"ו משמע דזבח יהא יחידי. אבל שנים שוחטין בהמה אחת בקדשים כחולין דתזבחהו אזבח קאי ולא אזובח. קטן אינו שוחט קדשים דאין לו מחשבה והוי מתעסק והא ילפינן מבן הבקר עד שתהא שחיטה לשם בקר ולא מתעסק ואפילו מחשבה ניכרת מתוך מעשיו.

הלכה ז

קדשי קדשים שנשחטו בדרום או נתקבל דמן בדרום פסולין שחיטה דכתיב בהו צפון למצוה ולעיכובא כדילפינן פ"ה מה' מעשה הקרבנות וקבלה דכתיב בתר ושחט במקום העולה ולקח הכהן דהיינו קבלה ומשמע במקום שחיטת העולה ושנה בה הכתוב לעכובא כדאמר' התם. היה עומד בדרום וקבל בצפון פסולה דמה קבלה בצפון אף מקבל בצפון למצוה ולעיכובא כדאמ' התם וראשו ורובו בצפון כשר דבכל התורה כולה רובו ככולו. שחטה בצפון ונכנסה ויצאה לדרום כשרה ואפילו לא קבל דמה אלא אחר שחזרה דאין פסול יוצא בתוך המחיצות והא חזרה. וכן קדשים קלים שהיו בפנים והכניס ידו ושחט מבחוץ שחיטתו כשרה דכתיב בן הבקר לפני ה' ולא השוחט לפני ה'. קבל מבחוץ

פסולה דנפקא לן מלעמוד לשרת לפני ה' לשרתו אלמא כל שירות לפני ה' הוא אפילו הכניס ראשו ורובו קבלתו פסולה עד שיהא כולו בפנים דאף על גב דבעלמא רובו ככולו הכא גבי עבודה כתיב בבואם אל אהל מועד עד שיבאו כולן וכיון דגלי בחדא גלי בכולהו עבודות דליהוי העובד כולו בפנים.

הלכה יג

פרכסה הבהמה ויצאה לחוץ אחר קבלת דמה כשרה דכיון דאכתי לא נזרק דמה זריקת דם משוי להו לאימורים קדשי קדשים הילכך אפילו יצאו אימורין קודם זריקה וחזרו כשרין.

הלכה יד

היתה רגל הבהמה בחוץ ושחטה פסולה דכתיב בזבחים והביאום לפני ה' עד שתבא כולה לפנים שחטה והוציאה רגלה בחוץ בקדשי קדשים נפסל האבר ביוצא ואם מקבל הדם פסול דאיכא דם מאבר הנפסל ביוצא הילכך צריך לחתוך הבשר עד שהוא מגיע לעצם ואחר כך מקבל הדם דעל ידי חתיכה הדם מעוכב מלעלות וליכנס לפנים וקדשים קלים לא נפסל ביוצא כדאמ'.

הלכה טז

תלאה ושחטה פסולה [בקדשי קדשים] דבעינן על ירך המזבח דמשמע אצלו בארץ נתלה הוא ושחט כשרה בקדשים קלים [ובקדשי קדשים נמי] דכתיב ושחט על ירך שחיטה על ירך בנשחט כדכתיב אותו על ירך ולא שוחט על ירך בקדשי קדשים פסול. [דכתב הרב ז"ל צ"ע דלמסקנא דרבא התם פרק כל הזבחים תנינן (כו, א) קאמר בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים כשרות וכו'].

הלכה יח

שחט מיעוט סימנין בחוץ וגמרן בפנים או מיעוט בדרום וגמר בצפון פסולין דישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף דהכל קרוי שחיטה ובעיא ושחט לפני ה'.

הלכה יט

נתלה וקבל הדם פסול דהויא עבודה ואין דרך שירות בכך תלה וקבל כשרה דשחיטה היא על ירך ולא קבלה על ירך ואויר המקום כמקום.

הלכה כא

נתן מזרק לתוך מזרק וקבל כשר דמין במינו אינו חוצץ דדרך שירות הוא דכתיב כלי השרת אשר ישרתו בם בקדש שני כלים ושירות א' והיינו מזרק לתוך מזרק דליכא חציצה

כדאמר' סיב בתוך המזרק כשר דליכא חציצה דמחלחל אבל קמץ מתוך הסיב פסולה דאיכא חציצה דאינו מחלחל ובעיא דלא ליהוי חציצה כדכתיב וקמץ מלא קמצו וגו'.

הלכה כב

קבלה והולכה וזריקה והולכת איברים לכבש בעו כולהו כהן הכשר לעבוד דמקבלה ואילך מצות כהונה וכדילפי' בכולהו לעיל בהלכות מעשה הקרבנות. הולכה שלא ברגל אינה הולכה לפיכך קבל ועמד במקומו וזרקו למזבח נפסל הזבח דכתיב והקריב הכהן את הכל זו הולכת איברים משמע דהולכה בעינן. קבל בימינו ונתן לשמאלו לא פסול כיון דקבל מימין אלא יחזיר לימינו דימין בעינן כדכתיב ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות הטילו הכתוב לאצבע בין קבלה לזריקה דרשהו לפניו ולאחריו לומר שלא יהיו אלא בימין דכל מקום שנאמר אצבע אינו אלא ימין כדכתיב אצבעו הימנית קבל בכלי קדש ונתן לכלי חול יחזיר לכלי קדש דכיון דקבל בכלי קדש ואח"כ זרק מכלי קדש כשר. נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר דכיון דנתקבל בכלי כשר לזרוק אבל נשפך מצואר הבהמה על הרצפה ואספו ונתנו לכלי נפסל הזבח דכתיב ולקח הכהן מדם הפר וגורעין ומוסיפין ודורשין גורעין מדם ומוסיפין אותה על הפר ודורשין הכי דם מהפר יקבל והכא לא נתקבל הדם מהפר נשפך מקצת דם מהצואר וקבל מה שנשאר כשר ובלבד שיהא דם הנפש לא דם התמצית ולא דם העור דכתיב מדם הפר ולא מדם העור ולא מדם התמצית.

הלכה כז

כל הזבחים שקבל או הוליך או זרק הדם אחד מן הפסולין לעבודה נפסל הזבח דמקבלה ואילך מצות כהונה קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר כיון שלא הלך הוי כקבל בכלי קדש ונתן לכלי חול דיחזיר לכלי קדש אבל הוליך הפסול בין בתחלה בין בסוף נפסל הזבח דהא עשה מקצת עבודה הפסול לה ואע"פ שיחזיר ויוליך הכשר אי איפשר לתקן מקצת העבודה שעשה הפסול וכבר נפסל הזבח. קבל הפסול אם נשאר דם הנפש יחזיר הכשר ויקבל ויוליך ויזרוק שאין הפסול לעבודה עושה הדם שיירים אלא הרי הוא כנשפך על הארץ דאמרינן לעיל דאם נשאר דם הנפש יחזור ויקבל ויזרוק חוץ מן הטמא דהואיל וראוי לעבודה בקרבן הבא בטומאה עושה הדם הנשאר שיירים ואינו ראוי לזריקה.

הלכה כט

בהמה שחסר מאיבריה קודם קבלת הדם נפסלה דכתיב ולקח מדם הפר הפר שהיה כבר בשעת קבלת הדם יהיה שלם ואם קבל מן החסרה וזרק אפילו לא חסרה אלא כל

שהוא פסול. אבל חסרה אחר קבלה קודם זריקה אפילו לא נשאר אלא כזית בשר או אימורין זורק עליו את הדם ואם לאו אינו זורק דכתיב ועשית עולותיך הבשר והדם אם אין בשר אין דם וכזית מן האימורין נמי מהני דכאכילת אדם כך אכילת מזבח וכתיב והקטיר החלב לריח ניחוח חלב ואע"פ שאין דם דכתיב ברישיה דקרא וזרק הכהן את הדם על מזבח ה' וגו' והקטיר החלב אלמא דמשום חלב זריק ליה לדם ויותרת וב' כליות מנ"ל דאם לא נשתייר אלא הן זורק הדם דכתיב לריח ניחוח כל שאתה מעלה לריח ניחוח וצריכי תרויהו כדאי' התם ומה שיעור אכילת אדם בכזית אף מזבח כן ובעולה חצי זית בשר וחצי זית אימורין מצטרפי דכולה כליל לאישים אבל לפחות מכזית לא הורצה כדאמר'. נפסל הבשר או שיצא קודם זריקה אם זרק הורצה דדם אע"פ שאין בשר כשהיא קיימת אלא שנפסלה [מרצה] דכתיב ודם זבחיך ישפך אבל כשאין בשר כלל הא כתיב ועשית עולותיך הבשר והדם. וקדשים קלים שנזרק דמן והבשר בחוץ הזבח כשר כיון שסוף הבשר לצאת דאכילתן בכל העיר ואפילו אימורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים לא נפסל הזבח דהא אמרינן דם אף על פי שאין בשר ואם החזירן מקטירין דכיון דחייבין עליהם משום פגול נותר וטמא משום דמהניא בהו זריקה לא איפסלו ביוצא.

הלכה לד

כל הזבחים של יחיד בין שנטמא בשר והחלב קיים או איפכא זורק הדם ואפילו נטמאו שניהם הדם מרצה דציץ מרצה על הטומאה דכתיב ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנות קדשיהם וגו' לרצון להם לפני ה' דם טמא דמרצה נפקא לן מדכתיב הכא לרצון וכתיב גבי דם ונרצה לו וגו' מנין לרבות כל העולים ת"ל לכל מתנות קדשיהם והאי דמרצה ציץ אבשר היינו לאשווייה כי טהור למקבעה כפגול ולאפוקי מידי מעילה אבל להתיר בשר באכילה לא מהני ריצוי ציץ וכן אימורים ואיברי עולה שנטמאו והקטירן ציץ מרצה דכתיב לכל מתנות קדשיהם כדאמרן ובקרבנות הצבור הותרה טומאה כדכתיב במועדו ואפילו בטומאה ולהכי מרצה דם לכתחלה אפילו נטמא חלב ובשר.

הלכה לה

דם קדשים שיצא חוץ לעזרה נפסל [הזבח] אף ע"פ שזרקו אח"כ לא נרצה דציץ מרצה על הטמא ואינו מרצה על היוצא דאינו לפני ה'. וכל דם הקדשים אינו (מטמא) [מקבל טומאה] כלל דכתיב בדם על הארץ תשפכנו כמים דם הנשפך כמים שהוא חולין שאין חשין לקבלן בכלי מכשיר לטומאה דאיתקש למים אבל דם קדשים דמתקבל בכלי וצריך

מתנות למזבח אינו מכשיר דלא איתקש למים וכיון דאינו מכשיר אינו מקבל טומאה. ודם ששקעה עליו חמה ולא נזרק נפסל הזבח ואם זרקו לא הורצה דכתיב ביום הקריבו את זבחו יאכל שתהא הקרבה וזביחה ביום אחד וללמד זמן אכילת שלמים ביום זביחתו וממחרת לא איצטריך כוליה קרא דא"כ ליכתוב קרא ביום זבחכם יאכל הקריבו למה לי ש"מ ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב וללמד דאי קריב דם האידנא נתאכל בשר האידנא ולמחר ואי קריב דם למחר נתאכל בשרא למחר וליומא אוחרא לא איצטריך נמי כוליה קרא דא"כ ניכתוב קרא ביום הקריב יאכל זבחו למה לי ש"מ ביום שאתה זובח אתה מקריב ביום שאי אתה זובח אי אתה מקריב:

פרק ב

הלכה א

כל הדמין הנתנין על מזבח החיצון אם נתן מתנה אחת בלבד כפר דכתיב ודם זבחיך ישפך על מזבח וגו' ישפך משמע שפיכה אחת והיא העיקר ושאר הארבע הן למצוה כדילפינן ארבעה מקרנות קרנות ואהני קרא ואהני מסורת אהני קרא דמשמע שש אהני מסורת דמשמע ארבע הילכך טפי חדא אמסורת ובצר חדא ממקרא והוו להו חמש נמצא ששנה בא' לעכב והשאר מצוה כדאמר' וכל הנתנין בזריקה שנתנן בשפיכה יצא כדכתיב ישפך.

הלכה ג

כל הדמים הנתנין על מזבח הפנימי אם חסר אחת מהם לא כפר דכתיב בפר העלם ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת וגו' ומקרא שאינו צריך הוא שהרי נתפרשו כל עבודותיו חוץ מיותרת הכבד ושתי כליות שלומד מפר כהן משיח אלא בא לכפול באזהרה הזאות שלו והכי משמע כאשר עשה כאשר כתבתי לך כל עשיותיו ושנה עליהם לעכב שאם חסר אחד מהם לא כפר ואין לי אלא מתן שבע שמעכבות בכל מקום בפרה ובנגעים בפרה והזה אל נכח פני אהל מועד וגו' וכתיב חקה לעיכובא ובנגעים כתיב והזה מן השמן וכתיב זאת תהיה תורת וגו' וכל הוייה לעיכובא מתן ארבע שאין מעכבות במזבח החיצון כדאמרינן לעיל מנין שמעכבות בקרנות הפנימי תלמוד לומר כן יעשה חזר וכפל ואם אינו לענין שבע תנהו ענין למתן ארבע.

הלכה ד

חטאת שנתן ממנו מתנה אחת ומתו הבעלים ישלימם אבל נתן אחד ביום לא יתן הג' בלילה ואם נתן אחד בפנים והשלימן בחוץ חייב משום מעלה בחוץ.

הלכה ז

נקטע יד המזה קודם שיגיע דם לאויר המזבח לא עלתה לו הזייה דכתיב והזה ונתן הזאה דומיא דונתן דגבי הדדי כתיבי והזה מן הדם וגו' ונתן הכהן מן הדם וגו' אלמא ישנה להזאה עד שיגיע למזבח.

הלכה ח

שינה מתן קרנות בחטאות שבפנים ושבחוץ נפסל בחטאת שבחוץ קרנות בעינן למעלה מחצי המזבח ושבפנים אם שנה מקומן נמי פסל דאף על גב דאמרן פרק ג' מהלכות מעשה הקרבנות דאם לא כיון בהזיות שבפנים כשרות היינו לא כיון למעלה ולמטה אבל מקום הזאה במזבח הזהב בעינן בקרנות אבל בשאר קדשים כשרים דלא בעו קרנות אלא זריקת דם מחצי המזבח ולמטה באי זה מקום שיהיה אבל חטאת בעי על הקרן למעלה דכתיב בה קרנות ואם נתן מן הקרן ולפנים אמה אחת אפילו בשאר קדשים פסל דבעינן סביב.

הלכה י

דם שמצותו ליתנו למעלה מחצי המזבח ונתנו למטה או איפכא או שבפנים נתן בחוץ או איפכא או דם הניתן בחוץ נתנו על הכבש שלא כנגד היסוד הרי הזבח פסול דאף על גב דשלא במקומו הוי כמקומו היינו לענין כפרה כדכתיב ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים דכל מקומות המזבח שוין לכפרה ולא לדבר אחר שתהא זריקה חשיבה להתיר בה בשר דזריקה הוא דשריא ליה דכתיב ודם זבחיך ישפך והדר והבשר תאכל וכיון דליכא זריקה במקומה דלכפרה לחוד הוא דשוין כל מקומות המזבח כדאמר' לא הותר הבשר לאכילה כדאמר' ואף על גב דכבש כמזבח היינו לענין קידוש שאם עלו לא ירדו אבל לענין דם כתיב על קיר המזבח ולא קיר הכבש. בד"א שהיה זה הזורק כשר לעבודה דעליה קאי קרא דלכפרה נתתיו וגו' אבל היה פסול לא נפסל הבשר אם יש דם הנפש אלא יחזור ויקבל הכשר שאר הדם.

הלכה יא

דמי קדשים שנתערבו בין דם בדם בין כוס בכוסות מתנה אחת במתנה אחת יתן הכל מתנה אחת מתן ארבע במתן ארבע יתן הכל מתן ארבע מתנה אחת במתן ארבע ינתן הכל מתנה אחת דאין עולין מבטלין זה את זה דכתיב בעולה והקריבו בני אהרן את הדם והקריבו בני אהרן וזרקו ה"ל למיכת' ולא ליכתוב דם דמה יש לו לקבל ולזרוק על ידי שחיטה אלא דם מה תלמוד לומר דם דם לומר דאם נתערב דם בדם עולה בתמורה או בחולין יקרבו ומרבה אני תודה ושלמים שבאים בנדר ונדבה כעולה ומרבה אני את

האשם שטעון מתן ארבע כעולה בכור ומעשר ופסח מנין תלמוד לומר דם דם תרי זמני דאין עולין מבטלין זה את זה ואי כולהו מתנה אחת הא יהיב מתנה אחת ואי מתן ארבע הא אמרן לעיל דמתנה אחת לחודה הוא דמעכבת ולהכי לא יתן אלא מתנה אחת דאי יהיב מתן ארבע עבר על בל תוסיף נתערבו הניתנין למעלה בניתנין למטה ישפך הכל לאמה והזבחים פסולין ואם נתן למעל' ולמטה הרי זה כשר ונראה דמדרבנן הוא דלא יתן לכתחלה משום גזרה כדאיתא התם דמדאוריתא אין דם מבטל דם כדאמרינן. נתערבו הניתנין בפנים בניתנין בחוץ ונתן בפנים ובחוץ או בחוץ תחלה ואחר כך בפנים הכל כשר דאין דם מבטל דם כדאמרינן ומשום דיצא דם שבפנים או נכנס שבחוץ לא מיפסל דגלי קרא דכחטאת החיצונה לחוד הוא דאם נתערב דמה בדם חטאת הפנימית שאם נתן בפנים וחזר ונתן בחוץ פסולה ואפילו חטאת יחיד הנאכלת דכתיב וכל חטאת אשר יובא מדמה וגו' דלעיל מהאי קרא איתרבו כל הקדשים לענין מריקה ושטיפה וסמיך ליה וכל חטאת ואי שאר קדשים נמי מיפסלי בהבאת פנים למה לי למיכתב חטאת ליכתוב ואשר יובא מדמה אלא מדכתיב חטאת משמע חטאת דוקא קאמר ודמיא לתלמיד שמזג לרבו בין חמין בין צונן ואמר ליה אל תמזוג לי אלא חמין ומכל מרבינן חטאת יחיד ואם נתן בחוץ וחזר ונתן בפנים כשר דכיון דנתן בחוץ קודם הא לא נכנס בפנים אלא דם שבפנים וביאת דם חטאת חוץ לפנים דפסולה היינו שהכניסה דרך היכל דכתיב יובא דרך ביאה לא הכניסו דרך היכל אינו נפסל כדאמרינן. פר העלם ושעיר ע"ז שמצות כפרתן בהיכל והכניס דמן לפני ולפנים נפסל דכתיב פנימה ומקום זה פנימה של מקומן הוא וכן פר ושעיר של יום הכיפורים שטעונין שבע הזאות בין הבדים והזה קצתן והוציאו להיכל להזות על הפרכת כמשפטו וחזר והכניסו לא יגמור ההזאות דכיון דנפק נפק ליה לגמרי והוה ליה שלא במקומו וכן אם גמר הזיות שלפנים והוציאן להיכל והזה מקצת הזיות על הפרכת והוציאן חוץ להיכל וחזר והכניסן אינו גומר הזיות שהתחיל שכיון שיצא הדם חוץ למקומו נפסל.

הלכה טו

חטאת שקבל דמה בשתי כוסות ויצאה אחת לחוץ הפנימית כשרה דלא נפסלה אלא אותה שיצאה אבל נכנסה אחת מהם לפנים הנכנס פוסל את המשוייר דכתיב אשר יובא מדמה ודרשינן אפילו מקצת דמה מדלא כתיב את דמה משמע דאפילו מקצת דמה דנכנס לכפר בקדש נפסלה החטאת אבל לא כפר שלא הזה ממנה בפנים והוציאו והזה ממנו כשר מן התורה דהאי לכפר דכתיב הכא היינו כשכפר דכתיב הכא לכפר וכתיב התם לכפר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם אל אהל מועד

לכפר מה להלן בשכפר הכתוב מדבר דהא שריפה בתר כפרה היא אף כאן בשכפר ודנין בהמת חטאת חיצונה מבהמת חטאת פנימית ואין דנין בהמה מבבואו לכפר בקדש דאדם דאכתי לא כפר. הכניס החטאת עצמה להיכל כשרה דכתיב אשר יובא מדמה והן לא הובא את דמה דמשמע דמה ולא בשרה (בשר). חטאת העוף שפרכסה ונכנסה להיכל כשרה דמדמה כתיב ולא מבשרה הכניס דם בצוארה להיכל הוי ספק אי הוי צוארה ככלי כיון דלא הוזקקה לקבלת כלי וזהו כליה ומיפסיל או דילמא כצואר בהמה דמי ובהמה שהכניסה לפנים משנשחטה והוציאה וקבל דמה לא מיפסלה דמדמה אמר רחמנא ולא שהכניסה עם בשרה. נשפך דם חטאת העוף ואספו הוי ספק אי צואר דידיה הוי ככלי שרת כיון דלא אצרכיה רחמנא כלי והוי כנשפך הדם מן הכלי וכשר או דילמא מיפסל פסיל ביה רחמנא כלי שרת דלא כתיב ביה קבלה משום דבעי להזותו מן העוף עצמו למזבח וכ"ש דרצפה פוסלתו לפיכך תשרף ככל חטאת העוף שהוא ספק.

הלכה כא

חטאת שקבל דמה בארבע כוסות ונתן מתנה א' מכל כוס לא הוי חד דיחוי לחברו ולכך שיירי ארבעתן נשפכין ליסוד דכתיב ואת כל דמה ישפך דהיינו דם כל הכוסות כשנתן מכל אחד מהם אבל לא נתן אלא מכוס אחד כל הארבע מתנות שיירי אותו הכוס נשפך ליסוד והג' כוסות נשפכין לאמה דכתיב ואת דמו ישפוך ולא כתיב כל דמו כיון שנעשו דיחוי לראשון אינן נשפכין אלא לאמה.

הלכה כב

דם שנפל לתוך המים או לדם חולין והזה ממנו פסול דראשון ראשון שנפל בטל אבל נפל מים לתוך הדם שבמזרק אם יש בו מראה דם כשר דאף על גב דרובא מים כיון דהוי מראית הכל דם לא בטיל ואף על גב דבעלמא חזיתא לאו מילתא היא הכא שאני דאיכא חזותא וממשות דם המעורב בה כדאמרינן נפל לתוכו יין או דם חולין אומדין אם ראוי לבטל מראה הדם הרי אין הדם ניכר ובטיל ואם אינם ראויין לבטל אף על גב דיין או דם חולין הוי רובא מין במינו לא בטיל. דם קדשים שנתערב בדם פסולין ישפך הכל לאמה מדאוריתא אי הוי דם פסולין רובא וכן בדם התמצית כל הראוי לאישים שזרקו על גבי האישים אחר שנתקדש בכלי שרת כשרים בין שזרקן ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל דלא ילפינן להו כלי אלא בשעת קדושן אבל אחר כך כיון שנתנן על גבי האישים שנעשה מצותן מכל מקום כשרים. היין והמים שנסכן באי זה כלי מכלי שרת כשרין אבל נסכן בכלי חול או בידו פסולים דכלי קדש בעינן בניסוך כדילפינן.

הלכה כו

איברים או קומץ שסדר עצי מערכה למעלה מהם או סדרן בצדי העצים הוי ספק אי דרך הקטרה בכך או לא דעל העצים אמר רחמנא דוקא או דילמא כיון דכתיב קרא אחרינא אשר תאכל האש את העולה על המזבח תחת העצים משמע ואי בעי עביד הכי ואי בעי עביד הכי וסלקא בתיקו ובצידי המערכה נמי איבעיא לן למאן דאמר על בסמוך מאי הכא נמי על בסמוך או דילמא על העצים דומיא דעל המזבח מה התם על ממש אף הכא נמי על ממש וסלקא נמי בתיקו הילכך אם עשה בדיעבד הורצה דאפילו פסולין אם עלו לא ירדו:

פרק ג

הלכה א

קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח כאלו שחטן בצפון דכתיב וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך מלמד שכל המזבח כשר לשחיטת העולה דקדושת צפון עליו מגזרת הכתוב וכולו ראוי לשלמים דכשרין אף בצפון מק"ו. עולה ששחטה בראש המזבח או ששחטה למטה והעלה אותה יפשיט וינתח במקומה ומוריד הקרבים ומדיחן ומעלן ומוריד העור לכהנים. וכן שאר זבחים והעור לבעלים הפשט וניתוח במקומה משום דכתיב כל הנוגע במזבח יקדש דאם עלה לא ירד ומה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד כדכתיב היא העולה על מוקדה על המזבח וגו' אף כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד ומוריד הקרבים דהיכי ניעביד נקריבינהו בפרתייהו הקריבהו נא לפחתך כתיב ועור העולה שהופשטה במזבח לכהנים דכתיב עור העולה אשר הפשיט לכהן וגו' דמשמע עור דבמקום הקרבה דהיינו מזבח.

הלכה ה

עולה שעלתה חיה תרד דאכתי לא חזיא למזבח וכן קומץ שלא נתקדש לא חזי להקטרה ולא הוי ראוי לאישים וכל איסורי מזבח שעלו ירדו לפי שאינן ראויין מתחלתן. וכן שנשחטה בלילה או נשפך דמה או יצאת אם עלתה תרד דכתיב זאת תורת העולה היא העולה וגו' זאת מיעוטא היא מיעוטא ה"א דהעולה מיעוטא דמשמע העולה המיוחדת כשרה ולא פסולה והני מיעוטא למעוטי הני תלת אתו שאפילו עלו ירדו ולא תימא כל הנוגע במזבח לכל פיסולין אתא ומסתברא דהני ממעט שפסולין לפני זריקה. אבל קדשים שלנו או שלן הבשר או הדם או האימורין לן בדם כשר שהרי לן כשר באימורין לן באימורין כשר שהרי לן בבשר כשר כגון שלמים הנאכלין לשני ימים. וזבח שיצא

חוץ לעזרה אם עלה נמי לא ירד משום דיוצא כשר בבמה וביוצא דאימורי עולה ואימורי קדשים אבל יוצא דדם פסיל מחד מהני תלת מיעוטי דלעיל ומסתברא למעוטי יוצא דדם ולא דאימורין וטמא נמי לא ירד דטומאה הותרה לעבודת צבור וחוץ לזמנו נמי משום דאשכחן ליה ריצוי אפילו בפנים שמרצה לפגולו ליענש כרת וחוץ למקומו דאיתקש לחוץ לזמנו ומחשבה שינוי נמי דכשר בכל הזבחים חוץ מפסח וחטאת וקבלו טמאים וזרקו את דמו נמי הואיל וראויין בעבודת קרבן הבא בטומאה ושנתן דמו חוץ למקומו דהיינו הניתנין למעלה שנתנן למטה או איפכא או הניתנין במזבח הפנימי שנתנן בחוץ או איפכא דכיון דאיכא דמתכשרי בהכי לא ירדו או קדשי קדשים שנשחטו או נתקבל דמן בדרום דראוי הוא גבי קדשים קלים דשחיטתן בכל מקום בעזרה אף על פי שכל אלו פסולין אם עלו לא ירדו.

הלכה ח

וכל שפיסולו בקדש הקדש מקבלו דכתיב כל הנוגע במזבח יקדש כדאמ' וכשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו שניה כיון שהם פסולין ולא ירדו מן האמצעי. ואם משלה בהן האור אף על פי שירדו יעלו דנעשו לחמו של מזבח. קומץ שנתפגל ומקצתו בארץ ומקצתו משלה בו האור יעלה כולו דאף על גב דאיפרת חשבי' ליה מחובר דאי משלה האור במקצת נקלט כולו בקדושה ואם ירד יעלהו וא"כ אפילו לא העלה מעיקרא נמי אלא חציה ומשלה בו האור נקלט זה שעל הקרקע ומעלהו.

הלכה יא

איברים וחלבים וקמצים שלנו בראשו של מזבח כאלו לנו בעזרה דאם ירדו לאחר עמוד השחר לא יעלו דלינה מועלת והוו להו פסולין ואם לא ירדו מקטירין אותן לעולם. ואויר מזבח כמזבח דהא כי מחיק ליה מכבש למזבח מגבה ליה באויר מזבח והנחת גופו במזבח כהנחת קרבן גופיה דמי אבל אי קאי בארעא ותלנהו בקניא באויר מזבח סלקא בתיקו אי אויר מזבח כמזבח או לא. אימורי קדשים קלים שהעלן קודם זריקת דמים לא ירדו שהרי נעשו לחמו של מזבח. הפריש שני אשמות לאחריותן ושחט את שתיהן וקדם והעלה אימורין של אחד מהם קודם זריקה הרי אלו ירדו דאף על גב דאימורי קדשים קלים דהעלן קודם זריקת דמים אמרינן דלא ירדו היינו משום דכי הדר זריק הדם הויא זריקה אבל הכא דלא נזרק דם דהני אימורין זריקת דם דאידך לא מהניא להני אימורין ולהכי ירדו דהוי כמחוסר זמן.

הלכה יד

הזבח הפסול והנסכים הפסולין שעלו למזבח הזבח לא ירד כדאמר' והנסכים ירדו דכתיב היא העולה על מוקדה על המזבח מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד אף כל שהוא ראוי לאישים לאפוקי נסכים דאינן ראויין לאישים דאם עלו ירדו וכן נסכים הבאים בפני עצמן כגון המתנדב יין בלא זבח שנפסלו ועלו ירדו דאינו ראוי לאישים כדא'.

הלכה טו

עוף שמלקו זר ועלה לא ירד וקומץ מנחה שקמצו זר ועלה ירד דאף על גב דתרוייהו פסולין אפילו הכי מליקה בזר לא ירד דישנה למליקת זר בבמה ואף על גב דישנה נמי למנחה בבמה אין קדוש בכלי שרת במנחה בבמה הילכך לא ילפינן זר במקדש לענין קמיצה מזר בבמה דלא דמי הך קמיצה להך קמיצה דבמקדש הואיל וקדשה בכלי שרת איפסלה בזר כדאמר'. ואחד הזר ואחד שאר הפסולין במליקה כגון שמאל ולילה אם עלה לא ירד.

הלכה טז

ואלו אם עלו ירדו שאינם ראוים לאישים ואע"ג דכשרים לא שייך בהו מזבח כלל בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים מותר העומר ושיירי מנחות ושתי הלחם ולחם הפנים כולהו ראויין לאכילה ולא למזבח והקטרת שעלתה על מזבח החיצון דהא לאו ראוי הוא. וצמר שבראשי כבשים ושער שבזקן תיישים ועצמות וגידים וקרנים וטלפים בזמן שאינם מחוברין ירדו דכתיב והקטיר הכל הכהן המזבחה לרבות עצמות וגידים יכול אפילו פרשו תלמוד לומר ועשית עולותיך הבשר והדם הא כיצד מחוברין יעלו פרשו אפילו הן בראש המזבח ירדו כדאמ' קומץ שמצה שמנו על העצם וירד העצם יחזירו דהוי ספק אי חבורי עולין כעולין דמו או לא.

הלכה יח

מזבח פנימי מקדש פסולין בין ראויין לו בין שאינן ראויין לו ומזבח החיצון אינו מקדש אלא פסולין הראויין לו כדאמ' לעיל דקטרת דאינו ראוי למזבח החיצון אם עלה ירד אבל מזבח הפנימי שעלה לו קומץ מנחה שאינו ראוי לו בין כשר בין פסול לא ירד וטעמא דמזבח החיצון הוי רצפה בבנין אבנים שלא נמשח לפיכך אין קדושתו בזה חמורה כמזבח הפנימי שהוא כלי שרת ונמשח עם המשכן. כשם שהמזבח מקדש הראוי לו כדילפינן לעיל כך הכבש וכלי שרת מקדשין את הראוי להם דכתיב ומשחת את המזבח המזבח לרבות כבש כלי שרת מנין דכתיב ומשחת אותם והיו קדש קדשים כל הנוגע

בהן יקדש וכשם שמזבח אינו מקדש אלא דבר הראוי לו כך כבש וכלי שרת מקדשים דבר הראוי להם ואף על פי שנפסל.

הלכה יט

אין כלי הלח מקדשות את היבש ולא כלי היבש את הלח דלא נמשחו אלא למה שהן אם לח ואם יבש אבל מזרקות מקדשות הלח והיבש דכתיב שניהם מלאים סלת דאף על גב דכלי הלח נינהו מקדשין יבש דכי היכי דחזו ללח חזו לסלת שהוא יבש וכלי שרת מקדשין דם הפסול ליקרב דכיון דמקדשי דבר הראוי להם ואפילו נפסל להכי מקדשי ליקרב.

הלכה כ

כל כלי השרת אין מקדשין אלא במקדש נראה כיון דבתחלתן כשרות הן מתקדשות כדכת' אש' ישרתו בם בקדש להכי אין מקדשים אלא במקד' ואין מקדשין אלא מדעת ואין מקדשין אלא מתוכן מתוך חללו של כלי דכלי יבש לא נתקדשו מבחוץ כדילפי' בפ' ראשון מהלכו' כלי המקדש ואין מקדשין אלא שלימים דאם נשברו שאינן עושין מעין מלאכתם שהיו עושין לאו כלי הוו ואין מקדשין אלא מלאים שיהא בו שיעור שלם הצריך אם יבש היא עשרון שלם למנחה ואם מנחת נסכים היא שנתנת בכלי יהא שם שני עשרונים לפר ושני עשרונים לאיל אבל אם חסר השיעור אין הכלי מקדשן דאינו ראוי לכלי ואם דעתו למלאתם מקדשי דמעיקרא כשממלאם מעט ראשון ראשון קדש וכשאין דעתו למלאתם דלא מיקדשי היינו ליקרב אבל מקדשי ליפסל דאהני ליה כלי להכשירו ליפסל אם יצא חוץ לקלעים. כלי שרת מקדשין שלא בזמנן להפסל אבל לא ליקרב כגון שקמץ מנחה בלילה ונתן קומצה לכלי שרת הרי זו נשרפת דאף על גב דמצותה ביום אהני ליה קדוש לילה ליפסל בלינה.

הלכה כב

מזבח שנפגם נפסלו כל הקדשים השחוטים שלא נזרק דמם שהרי אין מזבח לזרוק עליו דכתיב וזבחת עליו את עולותיך וגו' תזבח והוא עומד בתיקונו כדכתיב עליו ולא פגום אבל קדשים חיים שהיו שם לא נפסלו דאין בעלי חיין נדחין דמחוסר זמן הוי דיחוי וחוזר ונראה מיום שמיני והלאה וכן דיחוי מעיקרו לא הוי דיחוי דמחוסר זמן דיחוי מעיקרו הוי כדא' ואין אוכלין קדשים והמזבח פגום דכתיב ואכלוה מצות אצל המזבח וכי אצל המזבח אכלוה והלא כל העזרה כשרה לכך דכתיב במנחה מצות תאכל במקום קדוש וגו' אשכחן שיירי מנחה קדשי קדשים מנין תלמוד לומר קדש קדשים ובגזרה שוה דקדש קדשים ילפינן מהדדי קדשים קלים מנין דכתיב בבכור ואת דמן תזרוק ואת

חלבם תקטיר ובשרם יהיה לך איתקש בשרו לדמו ויליף מינה בשעה שאתה ראוי לזרוק את הדם אתה אוכל את הבשר ולא אחר שנהרס המזבח ואתי מעשר שני יליף מבכור דכתיב והבאתם שמה עולותיכם וגו' ומעשרותיכם ובכורות בקרכם וגו' שאינו נאכל עכשיו בירושלם בלא פדיון ושאר קדשים קלים הוו כבכור:

פרק ד

הלכה א

וולד ותמורת חטאת ושמתו בעליה ושאבדה ונמצאת אחר שכפרו הבעלים הרי אלו ימותו וולד חטאת להכי מתה שהרי אינה ראויה לכפרה שלא הפרישה מתחלה לכך ותמורת חטאת שהרי באה בעבירה דלא ימיר כתיב ושמתו בעליה דאין כפרה למתים דמיתתן כיפרה עליהם ונמצאת אחר שכיפרו בעלים ואפי' היא תמימה הואיל וכבר כיפרו בעלים מתה נמצאת קודם שיזרוק דם השניה הוי ספק דכי אמרי רבנן אבודה בשעת הפרשה רועה ואפילו נתכפרו בעלים שוב באחרת הני מילי שנמצאת קודם שנתקבל דמה של חברתה בכוס אבל הכא סבירא להו כל העומד ליזרק כזרוק דמי ותמות כחטאת שכפרו בעליה או דילמא כל כמה דלא אזדריק דם כי אבדה בשעת הפרשה דמי ורעיא תיקו לפיכך תמות דהוי ספיקא דאוריתא וכיצד הן מתות נועל בפניהם עד שימותו ודברים אלו מפי מרע"ה נשמעו הלכה למשה מסיני וכתיב נמי ממפריסי הפרסה טמא להביא חטאות מתות דהוו מפריסי פרסה ואסירי ואיצטריך קרא ואיצטריך הלכתא דאי מקרא הוה אמינא לרעיה קמ"ל הלכתא למיתה ואי מהלכתא הוה אמינא היכא דעבר איקרי ואכל מהני חטאות איסורא איכא לאו ליכא קמשמע לן דאיכא לאו לא תאכלו ממפריסי הפרס' ואבעית אימא להכי איצטריך קרא לאקושי דבר הבא ממעלי הגרה דהיינו תמורת פסולי המוקדשין לאחר פדיונן דנפקא לן ממעלי הגרה לדבר הבא ממפריסי הפרסה דהיינו חטאות מה להלן במיתה אף כאן במיתה ואין כל דברים אמורין אלא בחטאת יחיד אבל חטאת צבור תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויפלו דמיה לנדבה דאין בחטאת צבור וולד שאין אתה מוצא קרבן צבור שהיתה באה נקבה ואין תמורה בצבור דכתיב לא יחליפנו וגו' דלשון יחיד הוא ולא צבור ושותפין ואין אתה יכול לומר חטאת שמתו בעליה בצבור שאין צבור מתים שאין דין חטאת שמתו בעליה בצבור וילפינן לה משעירי מוספי רגלים ור"ח דחטאות נינהו ואמר רחמנא אייתינהו מתרומת הלשכה משקלים הבאים באדר ואף על גב דאיכא למימר דילמא מתו מריהו דהני זוזי דקצת מאותן שהביאו מתו קודם הרגלים ונמצא שמקריבין חטאת שמתו בעליה שהרי

יש להם חלק בהם ושכפרו בעלים לא שמענו אלא שלומד סתום מן המפורש מה מצינו בוולד חטאת ותמורת חטאת וחטאת שמתו בעליה ביחיד דברים אמורים ולא בצבור כדילפינן אף נתכפרו בעליה ביחיד ולא בצבור וכי תימא והיכי ילפינן איפשר משאי איפשר הא וולד חטאת ותמורת חטאת ושמתו בעליה אי איפשר בצבור וקא אמרת מה מצינו לא קשיא דכי נצטוו ישראל על ד' חטאות בחד מקום גמירי להו הל"מ שיהיו נוהגות יחד במקום אחד וכיון דליתנהו כולהו בצבור אלא ביחיד ש"מ ביחיד אמורה ולא בצבור דכי היכי דולד ותמורה ושמתו ליתנהו בצבור הכי נמי נתכפרו ועל כרחין ילמד סתום מן המפורש כדאמר'.

הלכה ב

פר ושעיר של (ר"ה) יוה"כ ושעירי ע"ז שאבדו והפריש אחרים תחתיהן ונמצאו לאחר כפרה ירעו עד שיפול בהם מום וגו' ומדאוריתא הוו קרבין נדבה לקיץ המזבח אלא משום גזרה דלפני כפרה דאי מכשרת חטאת צבור ליקרב עולה לאחר שנכפרו צבור באחרת אתי לאכשירי ליקרב נמי קודם כפרה שסתמו לשם חטאת עומד.

הלכה ג

המפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה משך אחת משתיהן ונתכפר בה האחרת תמות דכיון דהקריבה מדעתו דחה האחרת בידים דגלי אדעתיה דלא איכפת ליה מינה ואפילו משך האבודה ונתכפר בה והנשארת היא אותה שלא נאבדה מעולם מתה דהויא חטאת שכפרו בעליה אבל אם בא להמלך אומרים לו שיתכפר בזו שהפריש בראשונה דכיון דבא להמלך גלי אדעתיה דניחא ליה בתקנתייהו ואמרינן ליה לך התכפר באבודה ושאינה אבודה תרעה. היתה אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב ובעלת מום תפדה נשחטה בעלת מום קודם שיזרק דם התמימה הרי זו אסורה בהנאה כן הוא לשון הרב בספרים וקשיא לי דבסוף פר' וולד חטאת בתמורה מייתי תלמודא בריתא דרבנן ור' אלעזר ב"ר שמעון דתניא היו לפניו שתי חטאות אחת תמימה ואחת בעלת מום תמימה תקרב ובעלת מום תפדה נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת משנזרק דמה של תמימה אסורה רבי אלעזר בר"ש אומר אפילו בשר בעלת מום בקדרה ונזרק דמה של תמימה יוצא לבית השריפה הא קמן בהדיא דלרבנן דרבי אלעזר בר"ש עד שלא נזרק דמה מותרת דלא הויא חטאת שכפרו בעליה אבל נזרק דמה אסורה דהויא חטאת שכפרו בעליה ואפילו רבי אלעזר לא פליג אלא בנזרק דמה בעודה בקדירה דחשיב לה השתא חטאת שכפרו בעליה אבל כל שלא נזרק דמה מותרת לכ"ע והרב ז"ל כתב איפכא וצ"ע.

הלכה ד

הפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה ואבדה והפריש אחרת ונמצאו הראשונות ושלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה מתה דהויא חטאת שכפרו בעליה אבל שלישית רועה דלא הויה חליפי ראשונה שנתכפר בה אלא חליפי שניה היה נתכפר באמצעית שתיהן מתות דראשונה ואחרונה חטאת שכפרו בעליה.

הלכה ה

המפריש ב' חטאות לאחריות מתכפר באי זו שירצה והשניה תרעה עד שיפול בה מום דאותה שנתכפר בה מחמת עצמה היא קדושה ולא מחמת האחרת דתימא דהוי חטאת שכפרו בעליה ויפלו דמיה לנדבה. הפריש חטאתו מעוברת וילדה הוו כשתי חטאות לאחריות דוולד חטאת דאמרן למיתה אזיל היינו כשהקדישה ואחר כך נתעברה אבל הקדישה מעוברת חשיב עובר לקבולי קדושה באנפי נפשיה.

הלכה ז

המפריש חטאתו ועברה שנתה דבת שנתה כתיב תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא בדמיה אחרת וכן חטאתו שנפל בה מום יביא בדמיה אחרת דר"ש הוא דסבר דחמש חטאות הן המתו' סימן להם "ותמנע" **ו** ולד **ת** מורה **מ** תו **נ** תכפרה **ע** ברה שנתה אבל לרבנן עברה שנתה רועה.

הלכה ח

כל חטאת שאבדה ונמצאת קודם כפרה אף על פי שנמצאת בעלת מום או שעברה שנתה אינה מתה אלא תרעה כיון שלא נתכפרו בעלים אבל נתכפרו בעלים ואחר כך נמצאת בעלת מום או שעברה שנתה הרי זו תמות דהויא בכלל חטאת שנתכפרו בעליה בזמן שהיא אבודה גנובה וגזולה וחזרה אחר כפרה רועה דאבודה הוא דגמירי הלכתא דמתה אם נמצאת לאחר כפרה אבל לא גנובה וגזולה. אבודת לילה לא שמה אבודה דהיכא דתחלת אבידתה ביום דהוא שעת כפרה הוא דגמירי דמתה אבל תחלת אבידת' בלילה דאינה שעת כפרה אפילו נשארה אבודה ביום בשעת כפרה אינה מתה אלא תרעה. אבדה ממנו ולא מן הרועה או איפכא אינה מתה דלא מקרייא מתה כיון דרועה או בעל מכיר בה. וכל הרועות רועות עד שיפול בהם מום ויפלו דמיהן לנדבה ממדרשו של יהוידע הכהן דכתיב אשם לה' ואי איפשר [לומר] אשם לה' שכבר נאמר כחטאת כאשם תורה אחת להם הא כיצד כל דבר הבא ממותר חטאת וממותר אשם כגון הנך דאזלי לרעייה דק"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה ילקח בהן עולות הבשר לה' והעור לכהנים נמצאו ב' כתובים מקויימים. אבודה ממנו ומן הרועה ואחד מצאה אפילו בסוף העולם

הויא ספק אי מקרייא אבודה אי לא לפיכך תמות דהויא ספקא דאוריתא ולחומרא. נחבאת אחורי הדלת או בסתר המדרגה הויא אבודה כיון שאין אדם רואה אותה בשעת כפרה. היתה בשדה או באגם הוי ספק דדילמא אחורי הדלת הוא דהויא אבודה דליכא דחזי לה אבל אבראי דאיכא דחזי לה לא הויא אבודה או דילמא אחורי הדלת דאי מהדר אפיה חזי לה ואפ"ה הויא אבודה וכ"ש אבראי דאפילו מהדר אפיה לא חזי לה הילכך תמות דהוי ספיקא דאוריתא כדאמ'.

הלכה יד

השולח חטאתו ממדינת הים מקריבין אותה בחזקת שהוא חיים ולא חיישינן שמא מתו בעליה ולמיתה אזלה והיינו בחטאת העוף דלא בעיא סמיכא או בחטאת נשים דלאו בנות סמיכה נינהו כדכת' ב"י ודרשינן ב"י סומכין ולא בנו' אבל אי הוי חטאת בהמה דאיש בעי סמיכה וכתיב ידו ודרשינן ולא יד בנו ידו ולא יד שלוחו אשם ודאי שמתו בעליו ושכפרו בעליו ירעה דהלכתא גמירי לה דכל שבחטאת מתה באשם תרעה ויפלו דמיו לנדבה ממדרשו של יהוידע כדילפינן לעיל. וכל אשם שניתק לרעייה אם הקריבו עולה כשר ומדאוריתא לכתחלה נמי יקרב עולה ואפ"ה בעינן ניתק לרעייה דמעקר שם מיניה דאי לא ניתק לרעייה לא הוי סתמא לעולה דכתיב אשם הוא ודרשינן בהויתו יהא עד שינתק שמו ממנו והיינו ברעייה כדאמר' ור"ת אומר דהא דאמרינן בכולהו תלמודא הלכתא גמירי לה דכל שבחטאת מתה באשם רועה דהוי מדרבנן שתקנוה חכמים משום גזרה דלפני כפרה וכי גמירי הלכתא הכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעייה דרבנן היא כדאמר' והוא בהויתו יהא פירש דקאי אהלכתא דקרב עולה באותה הוייה יהא מתחלה בלא עקירת שם.

הלכה טז

המפריש נקבה לאשמו תרעה עד שיפול בה מום ותמכר ויביא בדמיה אשם דכיון דליכא שם אשם עליו דהוי נקבה נחתא לה קדושה לדמי אשם ומגו דנחתא לה קדושת דמים נחתא לה קדושת הגוף נמי להא מילתא דבעיא מום ותמכר ויביא בדמיה אשם כדאמר' ואם הקריב אשמו יפלו דמים לנדבה דהוי כמותר אשם דאמרינן לעיל ממדרש יהוידע דיפלו דמיהן לנדבה וכן וולד הנקבה שהפריש לאשם ירעה עד שיסתאב דאם יקרב אשם לא יהא כאמו שהרי נדחית האם מאשם ודמיה עולה ואין זה דין לחלק הוולד מדין אמו הילכך ימכר ויביא אשם ואם הקריב אשמו יפלו דמיו לנדבה כדאמר' ולא תימא דתיפוק לי דוולד אשם רועה עד שיסתאב ויפלו דמיו לנדבה מדגמרינן הלכתא דכל שבחטאת מתה והיינו ולד חטאת באשם רועה דלא היא דלא נגמרה באשם רועה אלא בהני דשייכי

כהלכתו באשם כגון מתו בעליה או נתכפרו או תמורה דכל הני שייכי באשם כהלכתו אבל וולד אשם דלאו כהלכתו דאשם זכר הוא ולא שייך ביה וולד לא נגמרה ההלכה על זה.

הלכה יז

הפריש נקבה לעולתו וילדה זכר ירעה ויביא בדמיו עולה דכיון דאמו לא קרבה איהו נמי לא קרב שבא מכחה. אבל הדיוט שהפריש זכר לחטאתו ונשיא שהפריש שעירה לחטאת וכהן משיח שהפריש פרה לחטאתו אין אלו מתקדשין אפילו קדושת דמים ולא תימא דתקדוש קדושת דמים כיון דאיכא שם שעיר בנשיא ונשיא שהפריש שעירה לשעירו תקדוש דהא יחיד מפריש שעירה דיחיד ונשיא תרי גופי נינהו דבהאי גופא דיחיד לא מצינו שעיר לחטאת ובהאי גופא דנשיא לא מצינו שעירה לחטאת אבל עולת נקבה דתפסה קדושת דמים בהאי גופא משכחת לה נקבה דאי בעי מפקר נכסיה והוי עני וחזיא ליה עולת העוף וכהן משיח שהפריש פרה לפרו נמי לא קדשה אע"ג דאיכא פרה חטאת דהיינו פרה אדומה דפרת חטאת קדשי בדק הבית היא דדין קדשי בדק הבית יש לה ולא קרבה למזבח לפיכך ימכרו לחולין שלא במום.

הלכה יט

המביא אשם תלוי ונודע לו שלא חטא או שחטא ודאי דבעי להביא חטאת אם עד שלא נשחט נודע לו ירעה ויפלו דמיו לנדבה דכיון דלבו נוקפו שמתירא מספק החטא שחטא גמר ומקדיש ליה וכן אם הפרישו על פי עדים והוזמו יפלו דמיו לנדבה דכיון דלכפרה אתי לבו נוקפו וגמר ומקדיש כדאמר' ואם אחר שנשחט נודע לו שחטא או שלא חטא הדם ישפך והבשר ישרף דאף על גב דחולין שנשחטו בעזרה בקבורה בעלמא האי בשריפה דהוי כזבח פסול דנשרף נודע לו אחר שנזרק הדם הבשר יאכל לכהנים ככל האשמות שהרי גמר כל הכפרה וה"ל אשם תלוי כשר שהרי על הספק בא מתחלה וכפר הספק והלך. אשם ודאי אינו כן אם עד שלא נשחט נודע לו שלא חטא הוי חולין ואין בו קדושה כלל דאיגלאי מילתא דהקדש בטעות הואי דכי אקדשיה אדעתא דחטא אקדשיה ואם משנשחט נודע לו הרי זה יקבר דכיון דאי ידע דלא חטא לא אקדשיה הוי הקדש טעות והוי חולין שנשחטו בעזרה דנקברין אבל אשם תלוי כיון דלבו נוקפו אקדשיה ולא הוי חולין שנשחטו בעזרה אלא כשאר קדשים שאירע בהן פסול דנשרפין כדאמר'. מי שנתחייב באשם תלוי והפריש שנים לאחריות מתכפר באחד והשני ירעה ויפלו דמיו לנדבה דמכדי חד הוא דאיבעי ליה לאפרושי מ"ט אפריש תרי דסבר אי מרכס

חד מיכפרנא באידך וגלי אדעתיה דלבו נוקפו הוה וגמר ומקדיש ואין צריך לומר באשם ודאי שהוא כן מהאי טעמא.

הלכה כב

כל האשמות שבתורה באים בני שתים דבכולהו כתיב בתורה איל דמשמע קשה בן שתי שנים כדכתיב ואת אילי הארץ חוץ מאשם מצורע ואשם נזיר דכתיב בהו כבש דהוי בן שנה ובאים בכסף שקלים דכתיב באשם מעילות איל תמים וגו' בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם שיהא שוה ב' סלעים דמיעוט רבים שנים ואתי אשם תלוי ואשם גזלות בג"ש דכתיב בהו בערכך וכתיב באשם מעילות בערכך כסף שקלים מה להלן בכסף שקלים אף הני בכסף שקלים ואשם שפחה חרופה גמר באיל באיל דכתיב באשם שפחה חרופה באיל האשם וכתיב באשם מעילות נמי באיל האשם ונסלח לו מה התם בא בכסף שקלים אף הכא בא בכסף שקלים אבל אשם נזיר ומצורע אין לדמיהן קצבה דמדאיל בן שתי שנים הוי בשני סלעים כבש בן שנה לאו בשתי סלעים הוא ובת"כ יליף אשם שפחה חרופה לכסף שקלים מג"ש דאשם אשם דכתיב אשם בשפחה חרופה וכתיב באשם תלוי אשם הוא אשם וגו' מה להלן בכסף שקלים כדילפינן אף הכא בכסף שקלים יכול אף נזיר ומצורע דכתיב בהו אשם ליליף נמי בג"ש ת"ל הוא ולא אשם נזיר ומצורע והיינו טעמא דמיעט הני טפי משאר אשמות משום דבאין כבש בן שנה כדאמר. הוזלו אילים ולא ימצא איל בשתי סלעים אין לו תקנה עד שיוקרו ויעמדו בב' סלעים דבעינן בכסף שקלים כדכתיב בקרא והיכא דנתנה תורה קצבה אין לו תקנה עד שיביא באותה קצבה ואף על גב דמימרא דר' יוחנן משום ר"ש בן [יוחאי] מפני מה לא נתנה תורה קצבה במחוסרי כפרה זב וזבה ויולדת ומצורע שמא יוזלו טלאים ואין להם תקנה לאכול בקדשים דכפרתן מעכבתן סלקא בקשיא דאתקיפו עלה אבייי ורבא מחטאת חלב דלא נתן לה קצבה ולאו לאישתרויי באכילת קדשים אתא ומאשם נזיר דהוי לה קצבה ולבטלה הוא דאתי אפ"ה היכא דגלי קרא דבעיא קצבה באשמות כדילפינן הוי קפידא ואין לו תקנה דהכי פשיט ליה ר' יוחנן בעי' דר' אלעזר דבעי הוזלו טלאים בעולם מהו וסוגיא דתלמודא אתיא כר' יוחנן.

הלכה כד

הפריש אשמו והיה בשעת הפרשה שוה סלע ובשעת כפרה יפה שתים כשר בריתא שם פ' המביא אשם תלוי וכתב רש"י ה"ג בתוספתא בשעת הפרשה יפה סלע ובשעת כפרה יפה שני סלעים יצא ע"כ וטעמא דאף ע"ג דמעיקרא אדחי האי אשם אפ"ה דחוי מעיקרו לא הוי דיחוי כיון דלא הוה חזי עד שנעשה בן שתים דאף על גב דפשטינן ממימרא דרבי

אושעיא ש"מ דחוי מעיקרו הוי דחוי לא קאי הכי דהא בעלי חיים נדחין נמי פשטיה ולא קאי הכי משום דמחוסר זמן הוי דחוי מעיקרא ולא הוי דחוי ש"מ דאין בעלי חיין נדחין ודחוי מעיקרו לא הוי דחוי והלכתא כרב דפליג אדר' יוחנן בפ' שני שעירי ומתני' דיקא כותיה דרב וכדכתבי' פט"ו מה' מעשה הקרבנות ואע"פ שהשביח מאליו אדם מתכפר בשבח הקדש דהוי בעיא דר' אלעזר ופשיט לה ר' יוחנן מוולד תודה דלפני כפרה יקריב אותו במקום אמו לחובת נדרו וטעון לחם אלמא אדם מתכפר בוולד דהיינו שבח הקדש. היה בשעת הפרשה יפה שתים ובשעת כפרה יפה סלע פסול תוספתא היא וטעמא דכתיב כסף שקלים בשקל הקדש לאשם דמשמע בשעת כפרה להוי כסף שקלים חזר ונעשה יפה שתים חוזר לכשרותו דאין בעלי חיין נדחין דהוי כבעל מום עובר שעבר מומו דילפינן מדכתיב כי משחתם בהם מום בם דמשמע דהיכא דמום בם הוא דלא ירצו אבל אם עבר מומם ירצו.

הלכה כה

הפריש שני סלעים לאשם ולקח בהם ב' אילים לאשם אם היה יפה אחד מהם ב' סלעים יקרב לאשמו והשני ירעה עד שיפול בו מום ויפלו דמיו לנדבה בריתא שם וטעמא דכיון דשוה ב' סלעים כשר והשני הוי כמותר אשם דאמרינן לעיל דיפלו דמיהן לנדבה.

הלכה כו

היה חייב באשם בן שנה והביא בן שתים או בבן שתים והביא בן שנה פסול בריתא פ' התכלת ובתמורה פ' אלו קדשים תניא כשר ותירצו בתוס' דהכא מיירי נשחטו לשמו והתם בתמורה שלא לשמו ודומיא מצינו בזבחים פ' בתרא דשלא לשמו חייב בשחוטי חוץ דראוי לפנים הוא ולשמו פטור דלאו ראוי לפנים הוא וא"כ שחטו לשמו פסול דאשם בכסף שקלים בעיא באשם מעילות ותלוי וגזלות ושפחה חרופה ואשם בן שנה בעיא בנזיר ומצורע כדאמר'.

הלכה כז

שחטו במחוסר זמן בבעלים כגון יולדת ומצורע הואיל ואינה ראויה לבא לפנים למצותה פסול כמחוסר זמן דגופא. ברייתא היא שם דתני לה לוי ותעובר צורתן סוף בריתא דפרק התכלת וטעמא לפי שאין שורפין קדשים עד שיפסלו בלינה משום בזיון קדשים אלא אם כן פסולו בגופו כפגול וטמא דישרף מיד. כל הפסול בחטאת פסול באשם חוץ משלא לשמו דכשר באשם כמו שיתבאר פרק קמא דזבחים. עולת יולדת עולת נזיר עולת מצורע ששחטן בני שנים עשר חדש ויום אחד או מחוסרי זמן בבעלים כשרים וטעונים נסכים ברייתא פרק התכלת וכשרין משום דגמר מעולת נדבה דאם נדר קטן והביא גדול הזבח

כשר ומחוסר זמן בבעלים נמי בעולת חובה הוו כעולת נדבה דכל שאינו פוסל בעולת נדבה אינו פוסל בעולת חובה בין עלתה לבעלים או לא:

פרק ה

הלכה א

המפריש מעות לחטאתו ומת ילכו לים המלח משנה שם פרק וולד חטאת דמעילה וטעמא משום דחטאת שמתו בעליה היא דתמות דהלכתא למשה מסיני היא וכן הפריש מעות ואבדו והקריב חטאת תחתיהן ונמצא אחר כפרה ילכו לים המלח. מתנית' פרק וולד דתמורה דכל היכא דאי הואי חטאת הואי מתה משום חטאת שכפרו בעלים מעות נמי אזלי לים המלח. הפריש מעות ואבדו והפריש אחרים ונמצאו הראשונים יביא מאלו ומאלו חטאת והשאר יפלו לנדבה. משנה שם כלשונו דכיון דמתרוייהו מייתי ליכא חטאת שכפרו בעלים והוי כשאר מותר חטאת דיפלו לנדבה. הפריש מעות ואבדו והפריש חטאת תחתיהן ונמצאו המעות והחטאת היא בעלת מום תמכר ויביא מאלו ומאלו. משנה שם דהוי כמעות ומעות כיון שהיתה בעלת מום דאלו היתה תמימה היה תקרב והמעות ילכו לים המלח הואיל וכפרו הבעלים באחרת. הפריש חטאתו ואבד' והפריש מעות ונמצאת והיא בעלת מום תמכר ויביא מאלו ומאלו [חטאת] והשאר יפלו לנדבה. משנה ג"כ כטעמא דאיתמר הפריש שני ציבורי מעות לאחריות מתכפר באחת מהם והשני יפול לנדבה מימרא דר' אמי שם ולא איצטריך אלא אפילו אליבא דרבי שמעון דלית ליה רועה לגמרי דמהו דתימא לית ליה לרבי שמעון נדבה גבי חטאת דכי היכי דלית ליה גבי בהמות לית ליה גבי מעות קמשמע לן ר' אמי דאית ליה נדבה.

הלכה ו

המפריש חטאתו או דמי חטאתו ונמצא שאינו חייב הרי אלו חולין ירושלמי פרק ב' דשקלים משום דהוי בטעות ולא נתקדשו הפריש שתים או דמי שתים ונמצא שאינו חייב אלא אחת יביא אחד והשאר יפלו לנדבה דכיון דכבר היה חייב אחת הוי השניה כמותר שיפול לנדבה. הלוקח מעות בידו או שהיה מלקט ואמר אלו אביא לחטאתי המותר חולין. גם זה שם בירושלמי וכיון דאומר אביא מהן המותר חולין דלא הקדיש אלא מה שהיה צריך לחטאתו וכל שכן בשאר הקרבנות שהמותר חולין.

הלכה ח

המפריש מעות למנחת חוטא והביא מהן מנחתו או הפריש מנחת חוטא והותירה המותר יביא מנחת נדבה ומותר עשירית האיפה של כהן גדול ירקב פרק בתרא דמנחות

מותר מנחת חוטא נדבה דהואיל ואיקרי חטאת אזיל מותרה לנדבת צבור ממדרש יהוידע אבל מותר מעות שאר מנחות לא אזלי לנדבת צבור אלא מוסיף משלו ומביא מנחה אחרת ומותר עשירית האיפה של כהן גדול ירקב דילפינן מדכתיב לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבונה כי חטאת היא אמר רבי יהודה היא קרויה חטאת ואין אחרת קרויה חטאת לימד על עשירית האיפה של כהן גדול שאינה קרויה חטאת וטעונה לבונה ומדלגבי לבונה לית לה דין חטאת לגבי מותר נמי לית לה דין חטאת אע"ג דאיקרי חטאת ביחזקאל כדאמר בפרק אלו מגלחין לאו דין חטאת אית לה דאימעיטא מהאי קרא ולהכי ירקב וכן מותר לחמי תודה ומותר לחמי נזיר ירקבו שם לחמי תודה ירקב דלאו חטאת איקרו ונדבת יחיד לא קרב בפני עצמו שלא מצינו לחם קרב בפני עצמו ועם תודה אחרת אי איפשר שאין תודה קרבה בלא לחמה והיינו טעמא דלחמי נזיר ומותר דמי נסכיו יעלו לנדבה גם זה בירושלמי דשקלים פרק ב' משום דמותר נסכים קדשי קדשים אינון יפלו לנדבה מותר שקלים חולין שהשקלים יש להם קצבה וכתיב העשיר לא ירבה ולפיכך מותר חולין. אבל מותר קיני זבים וזבות וקיני יולדות חטאות ואשמות מותריהן יפלו לנדבה ממדרש יהוידע דקינין נמי אית בהו חטאת והוי מותר חטאת מותר עולה לעולה כיון דאפרשיה לעולה לא נפקא מקדושתה מותר שלמים לשלמים ולא לעולה דאין משנין דבר שהוא לאכילה לדבר שאינו לאכילה מותר מנחה למנחה מהאי טעמא מותר פסח לשלמים ולא לעולה דמשנין לדבר שהוא לאכילה דכותה ועוד דמשנין קדשים קלים לקדשים קלים ולא לקדשי קדשים ופסח נמי בשאר ימות השנה שלמים הוי מותר נזירים לנזירים דלא נפיק מקדושתיה מותר נזיר לאותו נזיר ובמתניתין דפרק ב' דשקלים קתני מותר נזיר לנדבה ובפרק ו' נמי קתני בהדי שופרות ששה לנדבה ואחד מהם הוא למותר קרבנות נזיר וצריך עיון וכל הני מותרים בשקלים ומותר חטאת דהוי לנדבה היינו בחטאת קבועה אבל בקרבן עולה ויורד שהפריש מעות חטאת והעני מביא תחתיהן עוף ומחללן על העוף ויהנה מהן משנה שלהי כריתות ובגמ' תנו רבנן מחטאתו על חטאתו מה תלמוד לומר דבקרבן עולה ויורד כתיב גבי כשבה ושעירה מחטאתו דמשמע מקצת חטאתו כלומר אם העני יביא עוף ממקצת דמים הללו וגבי עוף כתיב מחטאתו דמשמע דאם העני יביא במקצת דמי עוף עשירית האיפה והשאר חולין. הפריש בהמה ונפל בה מום תמכר ויביא בדמיה עוף דבהמה בעלת מום תפדה אבל הפריש עוף ונפסל לא יביא בדמיו עשירית האיפה דאין לעוף פדיון שפדיון לא נאמר אלא בבהמה.

הלכה יא

כל חייבי קינין שהפרישו מעות אפילו אמרו אלו דמי חטאתי ואלו דמי עולתי יכולין לערב המעות וליקח בהן חטאת או עולה שאין הקינין מתפרשות אלא בלקיחת הבעלים או בעשיית כהן מימרא דרב חסדא פרק טרף בקלפי ונזיר פרק מי שאמר תנין דכתיב גביהו ולקח ביולדת וכתיב בזב ועשה הכהן את האחד חטאת וגו' וגלי לך רחמנא דלא ליהוו מפורשין אלא או בעשיית כהן או בלקיחת בעלים לפיכך אם הפריש מעות לקינין ומת כולן יפלו לנדב' שכולן ראוי' לבוא עול' דאי בעי קני מיניי' עולה כדאמר' דלא קדשי אלא או בלקיחה או בעשייה.

הלכה יג

מי שהיה מחויב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת בהמה יביא מת והניח המעות ילכו לים המלח פרק מי שהיה נזיר תניא מי שהיה מחוייב חטאת ואמר הרי עלי עולה והפריש מעות ואמר הרי אלו לחובתי רצה להביא בהן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה לא יביא מת והיו לו מעות סתומין ילכו לים המלח וכתבו בתוספות בפירוש ברייתא זאת מי שחייב חטאת שאכל חלב ואמר הרי עלי עולה דהיינו נדבה והרי הוא מחויב חטאת ועולה ולא הוו דבר אחד שחטאת בא על החלב והעולה בנדר והפריש מעות ואמר כשהפרישם אלו לחובתי ומשמע לכל מה שהיה חייב לפיכך אם רצה להביא בכולן חטאת בהמה לא יביא עולת בהמה לא יביא מפני שהן מעורבין ואין לו תקנה עד שיביא שתי בהמות ויאמר כל מה שיש במעות אלו לקדושת חטאת יחול על בהמה זו ע"כ ודברי הרב ז"ל תמוהין שכתב רצה להביא חטאת בהמה יביא ובברייתא גרסינן בהדיא לא יביא ואיפשר לפרש דברי הרב ז"ל להביא בהן כלומר במקצת המעות ויפרש הברייתא כפירוש בעלי התוספות ז"ל דלא יביא בכולן קאמר אבל במקצתן יביא חטאת ובמקצתן יביא עולה שיאמר כל מה שיש במעות אלו לקדושת חטאת יחול על בהמה זו וכל מה שיש בהן לקדושת עולה יחול על האחרת והשתא כיון דאיפשר להביא בהמת חטאת כי האי גוונא אם מת והניח המעות ילכו לים המלח דהוי כחטאת שמתו בעליה:

פרק ו

הלכה א

כל הזבחים שנתערב בהן אחד מחטאות המתות או שור הנסקל אפילו אחד בריבוא כולן ימותו משנה בזבחים ריש פרקא דתערובות דבעלי חיים חשיבי ולא בטלי אבל

מדאוריתא חד בתרי בטיל כיון דלא ידיע דכתיב אחרי רבים להטות הילכך אם הקריב הורצה דאין בעלי חיים נדחין.

הלכה ב

נתערב בהן אחד מאיסורי מזבח משנה שם נתערבו קדשים בחולין תמימים או שור הקדש בשוורים של חול קדשים בקדשים מין במינו או בשאינו מין כל הני עירובין שם במשנה ובגמרא וכולהו מדרבנן דמדאוריתא חד בתרי בטיל כדאמרינן ואם היה העירוב שוה בשוה דליכא רובא בקדשים ולא בחולין או ליכא רובא במין קדשים אלו ממין קדשים אלו אז הוי דינא כי הכא ואין מביאין קדשים לבית הפסול הוי נמי מדרבנן דמדאוריתא קדשים בקדשים בשוה שנתערבו מין בשאינו מינו כגון עולה בשלמים יקרבו כחמור שבהן וכן אשם שנתערב בשלמים שניהן יאכלו כחמור שבהן לזכרי כהונה ובעזרה וביום ולילה כדין אשם ובעל השלמים יצא ידי שלמים שהרי כל אחד מקריב לשם מי שהוא אלא משום שממעט זמן אכילת שלמים ומביא לידי נותר אמרי רבנן דירעו. וכן חטאת שנתערבה בשלמים ואם קדם והקריב חטאת אחרת כולן ימותו מדרבנן משום חטאת המעורבת דהוי חטאת שנתכפרו בעליה ואי הוה ערוב דחד בהמה דחטאת בחד דשלמים ימותו מן התורה דהוי חטאת שנתכפרו בעליה וליכא רובא דליבטיל וכן המעות שנתערבו.

הלכה י

תודה שנתערבה בתמורתה שניהם יקרבו דמרבינן תמורות מואם על תודה ויניף הלחם עמהם דאין לחם לתמורת תוד' דכתי' על זבח התוד' ודרשי' תוד' טעונה לחם ולא וולדה ותמורתה וחליפתה טעונה לחם כדתניא פרק אלו קדשים בתמורה ואם נתערבה בשאר זבחים הויא כערובי דלעיל. אבל נתערבה באיל נזיר תרוייהו יקרבו ויניף הלחם עמהן דהוו קדשים קלים בכור בפסח ירעו מדרבנן וכן מעשר בפסח ובכור במעשר וקדשים אחרים בהן ירעו.

הלכה טו

אשם שנתערב בשלמים ירעו כדאמרינן ומדאוריתא יקרבו ויאכל כחמור שבהן. כל חטאת נקבה וכל אשם זכר ואין מתערבין. והמתערבין אם הקריב הורצה דמדאוריתא חזי להקריב כדאמרינן בפרק התערובות.

הלכה יח

בהמה שנמצאת מירושלם למגדל עדר וכמדתה לכל רוח אם נקבה בת שנתה היא תמות שמא חטא' היא בת שתי' יביאנה שלמי' ויביא לחם משום ספקא דתודה זכר

בן שתי שנים אין לו תקנה שמא אשם הוא ואינו בא בנדבה זכר בן שנה יפול בו מום ומביא ומתנה על עולה ושלמים ואיהו גופו נאכל במומו דאפילו הוי בכור ומעשר נאכלין במומן ואם פסח היה הוי שלמים בשאר ימות השנה כדאמרינן לעיל ואשם נזיר ומצורע דהוו בני שנה לא שכיחי ומתניתין היא בשקלים ומייתי לה תלמודא פרק האיש מקדש וכיון דנמצאת בהמה זו במקום זה חיישינן שמא מירושלם יצאת ורוב בהמות היוצאים ממנה זבחים הם ואיכא לספוקי בכל זבחים שהיא ראויה להם כדאמרינן ונראה דהוי ספיקא דאורית' דלא חיישינן אבהמות דעלמא כיון דנמצאת קרובה לירושלם אזלינן בתר רובא דבהמות דירושלם ולא חיישי' לבהמות דעלמא כדאמרינן. נתערבו בקדשים אחר שנשחט יאכלו כחמור שבהן מדאוריתא אי ליכא רובא בחד מינייהו נתערבו בפסולי המוקדשין או בחולין שנשחטו בעזרה יצאו לבית השריפה מדאוריתא אי ליכא רובא.

הלכה כ

איברי חטאת באיברי עולה תעובר צורתן ויצאו לבית השריפה ולא תימא יעלה הכל ורואין את בשר החטאת כאלו הן עצים דאף על גב דכתיב בשאור ודבש ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח ודרשינן לריח ניחוח אי אתה מעלה אבל אתה מעלה לשם עצים הא כתיב אותם ברישא דקרא קרבן ראשית תקריבו אותם מיעוט אותם הוא דאי אתה מעלה אלא לשום עצים אבל מידי אחרינא לא. אבר של בעלי מומין שנתערב באיברי קדשים וליכא רובא בחד מינייהו יצאו לבית השריפה מדאוריתא אבל אי איכא רובא דקדשים אפילו לרבנן דרבי אליעזר הוו מרצים מן התורה דאזלינן בתר רובא וכתיב נמי מום בם לא ירצו מיעט רחמנא מום בם הוא דלא ירצו הא על ידי תערובת ירצו ואף על גב דדרשינן נמי מום בם הוא דלא ירצו הא עבר מומן ירצו דרשינן בם בהם להני תרי דרשות ואפילו לרבנן דאף על גב דאמרינן בגמרא ורבנן בם בהם לא דרשי היינו רבנן דברייתא אבל רבנן דמתניתין אית להו האי דרשא כדכתבו התם התוספות פרק התערובות.

הלכה כב

חתיכות קדשי קדשים שנתערבו בקדשים קלים יאכלו כחמור שבהם וחתיכה של חטאת טמאה בטהורה או פרוסה של לחם הפנים טמאה בטהורה אסירי ואי איכא חד בתרי בטיל מדאוריתא וכן חתיכה מאלו בחולין ומדרבנן אפילו במאה לא עלתה דאפילו רבנן דפליגי ארבי יהודה ברישא דחתיכה ופרוסה טמאה דתעלה הכא מודו הואיל ואיפשר למוכרן לכהן בהפסד מועט וכפירוש רש"י ז"ל בפרק הערלה על ברייתא זו:

פרק ז

הלכה א

כל הפסולין לעבודה שמלקו מליקתן פסולה דאף על גב דשחיטה כשרה בזר מליקה פסולה דכתיב והקריבו הכהן אל המזבח ומלק ואין זר קרב לגבי המזבח ואף על פי שאותו העוף פסול אינו כנבלת העוף לטומאת בית הבליעה דאהני מליקתה דאם עלתה לא תרד לפי שנפסלה בקדש כרבי יוחנן לגבי רב ריש פרק חטאת העוף בזבחים דילפינן מבמה שהזר כשר בה למלוק עופות לכתחלה דאין כיהון בבמה ומתניתין דקתני כל הפסולין לאיתויי זר ותניא נמי כותיה כדאיתא התם וכן אם מלק בלילה או ששחט חולין בפנים וקדשים בחוץ אינם כנבלה משנה שם שמאל ולילה וגו' אין מטמאין ובגמרא שמאל אית ליה הכשרה ביום הכפורים דכהן נוטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו ולילה דאשכחן לה הכשרא באיברים ופדרים שחיטת חולין בפנים דכתיב והנפש אשר תאכל נבלה וטרפה ומיתוקמא האי קרא בנבלת עוף טהור והאי טריפה קרא יתירא הוא למדרש ביה הכי מה טרפה דשוה בפנים כבחוץ דכאן וכאן היא אסורה אף נבלה דכתיב הכא היא כטרפה דמטמאה בפנים ובחוץ יצא השוחט חולין בפנים וקדשים בין בפנים בין בחוץ הואיל ולא שוו בפנים כבחוץ אין מטמאים דחולין שחוטין בחוץ אין מטמאין ולא שוו בפנים כבחוץ וקדשים אע"ג דאידי ואידי בין חוץ בין פנים פסולים נינהו אפילו הכי כיון שהועילה שחיטת חוץ לחייבו כרת משום שחוטי חוץ כדמרבינן מדכתיב או אשר ישחט לרבות שחיטת עוף אלמא שחיטה שמה ולהכי ראוי שתועיל לה לטהרה מידי נבלה אשכחן חוץ פנים מנא לן הואיל ולא שוו בפנים כבחוץ דהא אוקימנא דבחוץ לא מטמא ואף על גב דבאכילה אסור בטומאה מיהא לא שוו ודנין דבר שלא בהכשרו מדבר שלא בהכשרו כדאמרינן התם פרק חטא' העוף.

הלכה ב

מלק תורין שלא הגיע זמנן ובני יונ' שעבר זמנן ושיבש גפה ושנסמית עינה ושנקטעה רגל' הרי זו נבלה לכל דבר משנה שם וטעמא דתורין ובני יונה דאינן ראויין לקרבן הואיל ולא הגיע זמנן או שעבר זמנן והוו להו כמליקת חולין ויבש גפה ונסמית עינה ונקטעה רגלה משום מחוסר אבר דאף על גב דאין תמות וזכרות בעופות היינו בדוקין שבעין אבל מחוסר אבר ממעטינן ליה מדכתיב מן העוף ולא כל העוף למעוטי יבש גפה ונסמית עינה נמי הוי מחוסר אבר דנסמית היינו שנחטטה זה הכלל כל שפסולה בקדש כמלק בלילה (והא) דאמרינן לעיל אינה מטמאה בבית הבליעה לא היה פיסולה בקדש שכשבאת

לקדש היתה כבר פסולה מטמאה בגדים בבית הבליעה ומשנה היא שם. לפיכך המולק ונמצאת טרפה או חולין בעזרה וקדשים בחוץ הוי נבלה שאין המליקה מטהרת אלא דבר שהוא כשר למזבח ונמצאת טרפה הוא משנה שם כרבי יהודה ורבי יוסי ולא כרבי מאיר דדריש קל וחומר מבהמה דשחיטתה מטהרתה מטומאתה דדיו לבא מן הדין להיות כנדון מה התם בשחיטה היא דמטהרת טריפתה מטומאתה ולא מליקה הכא נמי לא במליקה וקדשים בחוץ דאין דנין דבר שלא בהכשרו מדבר שבהכשרו דהיינו מליקת קדשים בפנים וקדשים בחוץ נמי הוי דבר שלא בהכשרו ולא תימא נילף להו ממליקת שמאל ולילה דהוו שלא בהכשרו דכיון דאם עלה לא ירד הכשרו קרינא בהו.

הלכה ד

הנרבע המוקצה והנעבד והאתנן ומחיר וטומטום ואנדרוגינוס שנמלקו הוו נבלה לכל דבר ברייתא פרק המזבח מקדש וטעמא דאין קדושה חלה עליהן דאין פסולן בקדש וטומטום ואנדרוגינוס נמי אף על גב דאין תמות וזכרות בעופות קסבר האי תנא בריה בפני עצמה היא ואינו ספק זכר וספק נקבה.

הלכה ה

חטאת העוף נעשית למטה ואם עשאה הזיותיה למעלה כמעשה חטאת מליקה בסימן אחד והזאה ומיצוי או כעולה או לשם עולה או חטאת פסולה משנה פרק חטאת העוף עשאה למעלה כמעשה כולן פסולות דכיון דכתיב בה אל יסוד המזבח אם עשאה למעלה פסולה וכן עולת העוף שעשאה למטה אפילו סימן אחד פסולה בין שמלקה כעולה בין שעשאה כחטאת בין לשם חטאת או עולה משנה שם עשאן למטן כמעשה כלן פסולה דכיון דכתיב בעולת העוף ומלק והקטיר מה הקטרה בראש המזבח אף מליקה ולא תימא כיון דהקטרה אינה מעכבת ומליק' מעכבת לא גמרינן מינה דהכי ילפינן מה הקטרה אם שנה המקום הרי הוא כאלו לא הקטיר כך מליקה אם שנה מקומה דהוי למעלה כהקטרה הויא כאלו לא מלק ואם לא מלק פסול. חטאת העוף שמלקה למטה כמליקת עולה לשם חטאת או כמעשה חטאת לשם עולה או כמעשה עולה לשם עולה פסולה משנה שם ובגמ' דשני במאי בהזאה שלא הזה אלא מצה שהיא עבודת העולה ולהכי מיפסלא ולשם עולה נמי פסולה דכתיב בחטאת ושחט אותה לחטאת שתהא שחיטתה לשם חטאת. וכן עולת העוף שעשאה למעלה כמעשה חטאת שלא מצה אלא הזה או כמעשה חטאת ולשם חטאת פסולה כיון דשנה במיצוי שלא מצה דם הגוף כמעשה עולה לשם חטאת כשרה אלא שלא עלתה לבעלים לשם חובה כדתנן בריש זבחים כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מן הפסח

ומן החטאת דכתיב כאשר נדרת נדבה אם כמו שנדרת עשית יצאת ידי נדר ואם לאו נדבה יהא ויביא אחר לחובתו.

הלכה ט

כל אלו שנפסלו מפני שינוי מעשיהם או מקומן ושמן אינן כנבלת העוף לטומאה וכן אם נתפגלו או נעשו נותר דכולן הוו פיסולן בקדש דאמרן לעיל דכל שפסולו בקדש אינו מטמא בגדים בבית הבליעה.

הלכה י

חטאת העוף הבאה על הספק נעשית כמצותה ואינה נאכלת אלא תשרף כדתנן שלהי תמורה ובנזיר פרק מי שאמר ילפינן דחטאת העוף באה על הספק ואינה נאכלת מדכתיב והדוה בנדתה והזב את זובו לזכר ולנקבה מקיש נקבה לזכר מה זכר מביא קרבן על הודאי שאכל חלב בשוגג והוא הדין לוודאי זיבה אף נקבה מביאה קרבן על וודאי לידה חטאת העוף ומה זכר מביא אשם תלוי על ספק אף אשה מביאה קרבן על ספק לידה אבל עדין לא שמענו אם ממין בהמה או ממין העוף אלא ממה ששמענו שממין שמבי' זכר על הוודאי מביא על הספק אף נקבה ממין שמביאה על הוודאי מביאה על הספק והוא עוף אי מה זכר מביא קרבן על הספק ונאכל דאשם תלוי נאכל אף נקבה שמביאה חטאת העוף על הספק תהא נאכלת אמרת לא דאם אמרת בזכר דנאכל שכן אין בו אלא איסור אחד דדילמא שומן מאי דאכל וקמייתי חולין לעזרה תאמר בנקבה דדילמא רוח הפילה או דבר שלא נתחייב עליה קרבן וקא פגע בשני איסורין דקא משוי לה מליקה ואית בה איסור נבלה וחולין בעזרה ולהכי לא תאכל אלא תשרף כשאר קדשי פסולין. חטאת העוף הבאה על הספק כדאמר' ונודע שהיא חייבת בה ודאי עד שלא נמלקה תאכל דהא נעשית ודאי ואם אחר שנמלקה נודע לו גומר עשייתה ותשרף שלא יאמרו חטאת הבאה על הספק נאכלת כרבי יוחנן לגבי רב שלהי כריתות ותניא כוותיה ומדאוריתא נאכלת דהויא חטאת העוף ודאי ואם נודע אחר מליקה שאינה חייבת בה תקבר כדתנן שלהי כריתות דכיון דלא הויא קדש לא הויא כקדשים שנפסלו דנשרפין:

פרק ח

הלכה א

חטאת העוף שנתערבה בעולת העוף או איפכא אפילו אחד בריבוא ימותו כולן משנה ריש קינין דאם נתכפרו בעליה למיתה אזלא דבעוף נמי הויא הלכתא דחטאות המתות דשייכי בה כגון מתו בעליה ונתכפרו דאע"ג דגמירי כל שבחטאות מתה באשם רועה

ובעוף ליכא אשם ולא רעיא לא גמרינן הלכתא אלא למאי דשייך בה והרי דמי חטאות נמי ילכו לים המלח משמע דלכל שם חטאת גמרינן הלכתא ואם נתערב חטאת בעולה מדאוריתא ימותו שניהם כיון דליכא רובא דליבטיל מדאוריתא אפילו היו מפורשות ואי הוו סתומות ונתערב חטאת מפורשת בה אין כשר אלא כמנין חטאות שבחובה סתומה וכן אם נתערבה עולה מפורשת בחובה סתומה אין כשר אלא כמנין עולות שבחובה סתומה ומדאוריתא חד בתרי בטיל כדאמ' אבל אם נתערבו ב' חטאות מפורשות בשני קינין סתומות שהם ארבע עופות שחציין חטאת וחציין עולה נראה דאפילו מדאוריתא לא בטילי כיון דעל כרחך איכא הכא שני עולות והן מעורבות עם שני חטאות מפורשות וליכא רובא דליבטיל וכן שנים עולות מפורשות שנתערב בשני קינין דעל כרחך איכא בהו שני חטאות והן מעורבין בשני עולות המפורשות ואין כשר מן התורה אלא כמנין עולות שבחובה שהם שתים או כמנין חטאות כשנתערבו עולות המפורשות כדאמר'.

הלכה ה

חובה סתומה שנתערבה בחובה סתומה אחרת בין מאדם אחד בין משני אנשים בין משם אחד בין משני שמות כקן זב עם קן יולדת כיון דע"כ אחד חטאת ואחד עולה בקן זה וכן בשני אין יכול להקריב אלא שני פרידין אחד עולה ואחד חטאת דאי עבד שני עולות שמא יעשה אותן מקן אחד של לידה או של זיבה והרי אחד מהן חטאת כדאמרן וליכא בהו ביטול אפילו מדאוריתא אבל נתערב קן אחת סתום בשני קינין סתומין בטיל חטאת שבקן זה בשני עולות שבשני קינין ועולה שבקן זה בשני חטאות שבשני קינין מדאוריתא ויעשה חציין למטה וחציין למעלה אלא דמדרבנן אינו יכול להקריב אלא קן אחד פרידה אחד חטאת ופרידה אחד עולה אבל שני עולות לא מצי עביד פן יקח הקן שנתערב שהוא מבורר אחת חטאת ואחת עולה וכן עשר קינין במאה המועט כשר כדתנן התם.

הלכה ח

שנים שלקחו קניהם בעירוב אי זה שירצה הכהן יקריב חטאת או עולה דהוה ליה כחובה אחת גדולה סתומה דחציה חטאת וחציה עולה ותלוי בדעת הכהן אי זו שירצה יקריב עולה או חטאת דילפינן לעיל דאין הקנין מתפרשות אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן כדילפינן מדכתיב ולקח ועשה.

הלכה ט

היו לפני הכהן חטאות ועולות מפורשות עשה הכל למעלה או למטה חציו כשר וחציו פסול חציו למעלה וחציו למטה ולא ידע אי חטאת למטה ועולה למעלה או איפכא הכל פסול דדילמא חטאת עשה למעלה ועולה למטה כדתנן פרק ג' דקינין.

הלכה י

שלשה צבורין אחד עולות ואחד חטאות ואחד סתום חציו חטאת וחציו עולה עשה הכל למעלה או למטה מחצה כשר ומחצה פסול דהא חציין עולות וכשרות למעלה וחציין חטאות וכשרות למטה. עשה חציין למעלה וחציין למטה אין כשר אלא הסתום דהוי חציו למעלה וחציו למטה אבל המפורשין [פסולין] דילמא עשה חטאת למעלה ועולה למטה והסתום מתחלק לשניהם:

פרק ט

הלכה א

קן סתומה שפרח ממנה גוזל לאויר או למיתות או שמת יקח זוג לשני. ריש פרק ב' דקינין משנה כלשון הרב ז"ל ופירשו דלרבותא נקט סתומה דלא מיבעיא מפורשת דכיון דנפרשו זה לחטאת וזה לעולה תו לא סמך זה לזה כלל אלא אפילו סתום שעדיין עומדין יחד להתפרש יקח זוג לשני. פרח לבין הקריבות פסול ופוסל אחר כנגדו דאי פרח לקן אחר הרי גוזל זה שהוא חטאת או עולה מעורב בעולה או חטאת שבקן שנתערב בו ואם כן אין יכול להקריב אפילו מדאוריתא אלא גוזל אחד מהם חטאת ואחד עולה דאי מקריב תרי חטאת או עולה דילמא הוו תרוייהו מקן זה שאחת מהן לבד הוא חטאת ואחד עולה ופוסל אחר כנגדו היינו מדרבנן כגוונא דמפרש הרב ז"ל ובחזירתו נמי הוי דרבנן.

הלכה ו

קן סתומה וקן מפורשת פרח מסתומה למפורשת יקח זוג לשני דכיון דהוא סתום הוי חטאת או עולה (או חטאת) חזר מן המפורשת לסתומה או שפרח אחת מן המפורשין לסתומה ואין ידוע אי זו חטאת ואי זו עולה ימותו כולן דאם עולה נתערבה הרי יש בה חטאת ואם חטאת נתערבה העולות פסולות ואם נתערב באחת או שנים בשנים פסילי מדאוריתא דלא בטלי. סתומה באמצע ופרחו לצדדין דלא הפסי' כלום ואותה שפרחה לחטאת הויא חטאת ולעולה עולה חזרו לאמצע הוו חטאת ועולה מעורבין והצדדין יקרבו כשהיו חזר מן האמצעית לצדדין הוו כולהו חטאת ועולה מעורבין זה בזה:

פרק י

הלכה א

האשה שנדרה קן לכשתלד דשניהם עולות וחובתה הוו אחת חטאת ואחת עולה טעה הכהן ועשה שתים למעלה ושתים למטה תביא עוד פרידה אחת ויקריבנה למעלה פ"ג דקינין משנה ואם היו שתי בני יונה ושתי תורים ועשה שתים למעלה ושתים למטה תביא תור ובן יונה ויעשם למעלה דאי ב' תורים הוו למטה בעיא תור למעלה לחובתה דא' חטאת וא' עולה ואי בני היונה הוו למטה בעינן בן יונה למעלה לחובתה כדאמר' דאין חובתה באה אחד תור ואחד בן יונה אלא תרוייהו תורים או בני יונה דכתיב א' לחטאת ואחד לעולה שממין חטאת תביא עולה כדאיתא בת"כ. פרשה נדרה וחובתה ועשאם הכהן ב' למעלה וב' למטה ולא ידע אי זה מהם עשה למעלה צריכה להביא עוד ג' פרידין דשמא אותם שפי' לנדר עשאם למטה ופסולין והחובה למעלה ואחד מהם פסול הילכך בעיא ג' שנים למעלה לנדרה ואחד למטה לתשלום חובתה דלמעלה לא צריך דהא חיישינן דשל נדר עשה למטה ושל חובה למעלה א"כ לא צריך למעלה דאפילו תימא דשנים של מעלה היו של נדר כדינו וב' של מטה היו של חובה אכתי לא צריך תו למעלה דהא מקריב השתא ב' למעלה ונימא דליהוי חד מינייהו לחובתה אי אמרינן דשנים הראשונים של מעלה של נדר הוו כדאמר' ומה שכתוב בספרי הרב ז"ל ויעשו שלשה למעלה נראה טעות סופר וכמו שאכתוב בסמוך דאינו אלא ב' למעלה כדפי' וכן כתב הוא ז"ל בפי' המשנה פ' בתרא דקינין ואם פירשה נדרה בשני מינין תביא ארבעה שנים ממין שפי' בו נדרה ויעשו לנדרה למעלה וב' מאי זה מין שתרצה לחובתה אחד למעלה ואחד למטה ולא סגי באחד למטה דדילמא מה שהקריב למעלה הוה תור וזה בן יונה או איפכא הילכך בעיא תרי לחובתה. קבעה נדרה בתורים ושכחה צריכה להביא עוד חמש פרידין שתי תורים ושני בני יונה למעלה לנדרה דשכחה מה קבעה ואחת למטה לתשלום חובתה ומה שכתוב בספרים בחמישי נמי ויעשה למעלה נראה נמי טעות סופר כדלעיל דכיון דחיישינן שמא של נדר נעשו למטה כיון דלא ידע אי זה עשה למטה ואי זה עשה למעלה א"כ של מטה פסולין וצריך לעשות אחד למטה להשלים חובתה דאחד למעלה לא צריך דכבר נעשה שתים למעלה וחיישינן דלא הוו דנדר אלא דחובה כדא' וכן כתב הוא ז"ל בפי' המשנה שם דהארבעה למעלה לנדרה ואחד למטה לתשלום חובתה והארבעה הראשונים הם ממין אחד אלא שאין אנו יודעים אם הם תורים או בני יונה ואיפשר לקיים גרסת הספרים ולומר שחזר הרב ז"ל ממה שכתב בפי' המשנה וס"ל כפי' רש"י ז"ל בקנין ובפ' חטאת העוף בזבחים דקבעה נדרה

להביאה עם חובתה הוא דקאמרה דהוקבע עליה קרבן גדול ג' עולות וכיון שלא ידעה מה פירשה הוזקקה השתא להביא חמש עולות יחד אחד לחובתה וד' לנדרה דלא ידעה אי הוו תורין מה שקבעה או בני יונה ואף על גב דידעה מה שהביאה בתחלה שהיו תורין או שהיו בני יונה לא סגי השתא להשלים בקן אחד של מין אחר שהרי קבעתו להביא עם חובתה וכיון שנפסל אחד מן הראשונים שהיה בדין להקריב ג' עולה ולא הקריב אלא ב' עולה וב' חטאת אין אחד מהם עולות בעולה כלום דשלשה עולות הוקבעו עליה יחד הילכך צריכה שתביא חמש פרידין עולות ג' מאותו המין שהביאה ראשון ושנים ממין אחר ד' לספק פירושה וא' לקביעותא שקבעה להביא עולת חובתה עם נדרה דדמיא לנדרה דהוו כולהו עולות וחטאתה כבר קרבה ויצאה ידיה זהו תורף פרש"י ז"ל וכן משמע מלשון הרב ז"ל שכתב ויעשה למעלה שכבר עשה שתים למעלה שהם חטאת משמע דלמטה לא בעיא ולעיל איפשר לקיים גרסת הספרים כשפירשה נדרה ויעשו הג' למעלה כדפי' לעיל ורש"י ז"ל דפירש דיעשה הג' למעלה הוא סובר דשני קינין שהביאה בתחלה נקרב הראשון לחובתה הא' עולה למעלה והאחד חטאת למטה כדינן ונשאר הב' לנדרה ונפסל הימנו גוזל אחד שהקריבו למטה הילכך צריכה שתביא אחד מאותו המין להשלים הנפסל בנדרה וקן שלם ממין אחר משום דלא ידעה מה פירשה הרי שלפי' רש"י ז"ל שלשתן למעלה לתשלום נדרה והרב ז"ל כתב ואחד להשלים חובתה על כן נראה דצ"ל וא' למטה כדפי' ואם היו ב' מינין כשקבעה נדרה צריכה להביא ו' עופות ד' לנדרה משני מינין ושנים לחובתה ממין אחד האחד חטאת ואחד עולה וכן בנתנהו לכהן ושכחה ואין הכהן יודע היכן עשה תביא עופות.

הלכה ד

קבעה חובתה וקבעה נדרה ושכחה כמה קבעה ואיפשר שחובתה כבש לעולה ובן יונה או תור לחטאת שהוא קרבן יולדת עשירה לפי' תביא ו' פרידין כדלעיל ועוד כבש עם בן יונה או תור ס"ל לרב ז"ל דמתני' דשלהי קינין נתנתם לכהן ואינה יודעת מה נתנה וגו' קאי אקבעה נדרה ומיירי בשקבעה חובתה נמי וחטאת אחד דקתני ת"ק סבר דהוי תוספת על כבש לעולה כמו שפירש בפי' המשנה שם אבל רש"י ז"ל פי' דקאי אפלוגתא דבן עזאי ורבנן דפ"ב דחטאת הוא העיקר כדאיתא התם:

פרק יא

הלכה א

כל המנחות שקמצן אחד מן הפסולין לעבודה פסולות משנה פ"ק דמנחות וטעמא דכתיב במנחה והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם וגו' ודרשינן הכהנים וקמץ מקמיצה ואילך מצות כהונה. וכן אם לקט הלבונה פסל אף על פי שלא קמץ דלאחר הקטרת הקומץ היה מלקט הלבונה מעל הסולת ומקטירו וא"ר ירמיה פ' הקומץ זוטא דמשום הולכה נגעי בה שזה שליקטה ונתנה לכהן מיעט בהילוך הכהן והולכה אחד מן העבודות בזבחים דכתיב והקריבו בני אהרן ואע"ג דאמר מר זו קבלת הדם אפ"ה לשון הולכה הוא כדא' בסוף פ"ק דחגיגה דאפקה רחמנא לקבלה בלשון הולכה דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכת איברים לכבש דהקטרה בהדיא כתיבא והקטיר הכהן וגו' למימרא דהולכה לא תפקא מכלל קבלה לכל דבריה ואף על גב שאיפשר לבטלה שאם רצה שוחט בצד המזבח וזורק היכא דלא בטלה עבודה היא ומפגלא קרבן במחשבתה וצריכה כהן ובליקוט נמי צורך עבודה היא כדא' ואף על גב דמייתי סייעתא לר' ירמיה ולא סלקא אפ"ה מימרא דר' ירמיה הלכתא הוא דליכא מאן דפליג עליה. קמץ הכשר ונתן לפסול קמץ בימינו ונתן לשמאלו ואחר כך נתנו לכלי קמץ מכלי קדש ונתן לכלי חול פסל פרק הקומץ רבה מתני' ובריתא כחכמים דר"ש משום דבעיא בתר קמיצה קדוש כלי וכיון שנתנו לשמאל נעשה כדם שנשפך מצואר הבהמה ואספו שפסול דנפקא לן מדכתיב הפר דם הפר יקבלנו וקדוש קומץ בכלי במקום קבלת דם ושמאל בלא כלי הוי כרצפה דכי אכשר רחמנא באשם מצורע שמאל בקבלה לא הכשיר אלא בכלי ונתנו לכלי חול נמי הוי מהאי טעמא ונתן לפסול נמי לא עדיף משמאל כהן כדא' ושמאל דפסול בקמיצה ילפינן פ"ק דמנחות מדכתיב גבי מצורע וימלא כפו כף זה איני יודע מהו כשהוא אומר ויצק על כף הכהן השמאלית הרי כאן שמאלית הא כל מקום שנאמר כף אינו אלא ימין וכתיבי קראי יתירי שמאלית לאשמעינן דכאן הוא שמאלית אבל בעלמא כל כף הוא ימין דאי למילף מה כאן שמאלית אף בעלמא שמאלית בחדא יתירא הוה סגי. קמץ ועלה בידו צרור או גרגיר מלח או קורט לבונה פסל מתני' פ"ק [דמנחות] וטעמא דנמצא קומץ חסר מקום הצרור או המלח או הלבונה ואנן מלא קמצו בעיא.

הלכה ד

קמץ עד שהוא בחוץ ונכנס לפנים יחזור ויקמוץ בפנים תוספתא דמנחות פ"ה דמה שקמץ בחוץ הוי כמאן דליתיה. נתפזר הקומץ על גבי הרצפה יחזור ויאספנו שם בתוספתא ונראה דנתפזר אחר שקדשו בכלי שרת דהוי כדם שנשפך מן הכלי על הרצפה דכשר. היתה המנחה או קומצה שלא בכלי שרת או שהעלה שלא בכלי שרת או בללה בשמנה חוץ לעזרה פסולה כל שלא בכלי שרת שם בתוספתא משום דכלי שרת בעיא במנחה ובקומץ ובהקרבה כדכתיב זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' מה עולה טעונה כלי אף מנחה טעונה כלי ובללה חוץ לעזרה פסולה כרבי יוחנן פרק קמא דמנחות דכיון דעשייתו בכלי היא נהי דכהונה לא בעיא כבלילה פנים מיהת בעיא כשחיטת קרבן דכהונה לא בעיא ובעיא פנים כדכתיב ושחט את בן הבקר לפני ה' דבעינן שיהא בן הבקר לפני ה'.

הלכה ז

כל המנחות שיצק עליהן השמן זר או פסול או בלל או פתת או מלח כשרות דמקמיצה ואילך מצות כהונה כדכתיב הכהנים וקמץ לימד על יציקה ובלילה שכשרה בזר וה"ה פתיתה ומליחה דהוו קודם קמיצה הגישן או הניפן חוזר הכהן [ומגיש או מניף] דכהונה בעי משום דאין זר קרב לגבי המזבח אבל אם לא חזר כשרות דמקמיצה ואילך הויא מצות כהונה כדילפינן.

הלכה ח

מנחה שנפל לתוכה שמן מנחה אחרת או שמן חולין כל שהוא נפסלה דלא משכחת מנחת חוטא דפסיל בה שמן כדכתיב לא ישים עליה שמן ואם שם פסל אלא כי האי גונא בשמן חבירתה או חולין דאי אפריש לה שמן כיון דלית לה שמן כלל חולין נינהו כדאיתא פ"ק דמנחות ולר' אלעזר דקאמר ריבה שמנה שהפריש לה ב' לוגין לא מיבעיא דדידה ודחברתה נמי דפסיל אלא אפילו דידה פסול היכא דרבי ומתניתין קשיתיה דקתני שמנה ולא קתני ריבה לה שמן וכדאיתא התם חסר שמנה שם פרק קמא מתניתין ריבה שמנה חסר שמנה חסר לבונתה פסולה דכתיב משמנה שאם חסר כל שהוא פסול חסר לבונתה כשרה והוא דאיכא תרי קורטי כר' יהודה לגבי ר"ש פ"ק דסבר קומץ בתחלה כדילפינן בג"ש דהרמה פ' הרי עלי עשרון וב' קורטין לבסוף דכתיב את כל הלבונה כל משמע אפילו קורט אחד דכל משמע כל שהוא כדכתיב אין לשפחתך כל בבית את לרבות קורט אחד הרי כאן שנים ומתניתין דקתני חסר לבונתה פסולה היינו בקורט אחד ריבה שמנה ולבונתה על ב' לוגין וב' קומצין לכל מנחה כשרה שני קומצין או ב' לוגין או

יתר על זה פסולה והתם בגמ' הכי איתא ריבה שמנה היכי דמי א"ר אלעזר כגון שהפריש לה ב' לוגין ופריך סתמא דתלמודא ולוקמה כגון דעריב בה שמן דחולין ושמן דחברתה וכו' ומשמע דסתמא דתלמודא נמי סבר דאם ריבה שמנה בשני לוגין דפסולה אלא משום דקתני סתם ריבה שמנה דמשמע ריבה על שיעורה כל שהוא להכי פריך לוקמה כגון דעריב בה שמן דחולין וכו' דבכל שהיא פסיל ומשמע דדוקא ב' לוגין הוא דפסול דנראית כשתי הלחם כדפירש רש"י זכרונו לברכה התם אבל פחות מב' לוגין כשרה ובחיסר לבונתה נמי פריך בגמרא הא יתיר כשרה והא תניא יתיר פסולה אמר רמי בר חמא כגון שהפריש לה ב' קומצין ופרש"י זכרונו לברכה שהפריש לה שני קומצין פסולה דיותר מדאי ריבה ע"כ משמע לפי' רש"י דיותר יש לו להכשיר בפחות משני לוגין מבשני לוגין שריבה יותר מדאי וכן בקומצין ולפי זה צריך לישב דברי הרב זכרונו לברכה ולהגיה עד במקום על והיינו דקאמר ריבה שמנה ולבונתה עד שני לוגין וב' קומצין כשרה כלומר ולא עד בכלל שלא הגיע לב' קומצין ושני לוגין שלמים אבל ב' לוגין או שני קומצין או יותר פסולה כדאמר לפי' רש"י ז"ל.

הלכה י

מנחת חוטא שנתן עליה שמן או על הקומץ שלה פסולה נתן עליה לבונה ילקטנו היתה שחוקה פסולה מספק פ' כל המנחות באות מצה משנה נתן עליה שמן פסולה לבונה ילקטנה ובגמ' ת"ר לא ישים עליה שמן ואם שם פסל יכול לא יתן עליה לבונה ואם נתן פסל ת"ל כי חטאת היא כחטאת כלומר אפילו נתן עליה לבונה מקרייא חטאת ומכפרת יכול אף בשמן כן ת"ל היא מיעט דוקא בלבונה כשרה ולא בשמן ומה ראית לפסול בשמן ולהכשיר בלבונה פוסל אני בשמן שאי אפשר ללקטו ומכשיר אני בלבונה שאפשר ללוקטה בעי רבה בר רב הונא מר' יוחנן נתן עליה לבונה שחוקה מהו משום דאפשר ללוקטה והא לא אפשר או דילמא משום דלא מיבלעה והא נמי לא מיבלעה ובעו תלמודא למיפשטה ודחו ליה ולהכי כתב הרב ז"ל פסולה מספק. נתן שמן על שיריה אחר שקמץ אינו לוקה ולא פסלה שהרי הקומץ כשר במשנה נתן שמן על שיריה אינו עובר בלא תעשה דעליה כתיב בגופה של מנחה קודם קמיצה. נתן משהו שמן על גבי כזית מן המנחה פסולה מספק שם איכא דאמרי בעיא דר' יוחנן התם מי בעינן שימה דשמן דומיא דנתינה דלבונה דלא מיחייב אלא בכזית לבונה או לא תיקו אבל על פחות מכזית לא פסלה דעליה כתיב דמשמע כזית ואינו פוסל הלבונה עד שיתן כזית דבלבונה כתיב נתינה ונתינה בכזית כדכתיב ונתן לכהן את הקדש ובההיא נתינה כתיבה אכילה וכל אכילה בכזית. ואפילו נתן (הכזית) [הלבונה] על כל שהוא מן המנחה פסלה דעליה

דכתיב גבי לבונה הוי ריבוי אחר ריבוי דגבי שמן כתיב נמי עליה דהיינו כזית ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט דאפילו על כל שהוא כדאמר'. גבלה במים וקמץ כשרה דלא נאמרה חריבה אלא משמן.

הלכה טו

מנחה שקמצה פעמים כשרה פ' הקומץ רבה משנה ואפילו פעמים רבות והוא בכזית דאין הקטרה פחותה מכזית כר' יהושע בן לוי לגבי ר' יוחנן דר' יהושע סבר דמתניתין דוקא פעמים ולא פעמי פעמים דסבר דאין קומץ פחות משני זתים ואין הקטרה פחותה מכזית כדילפינן בדוכתיה אבל אי הוי קומץ ד' זתים והקטירו בד' פעמים לר' יהושע נמי כשר. הקריב הקומץ בלא מלח פסולה דמלח מעכב במנחה כדילפינן מדכתיב ולא תשבית מלח וגו' מעל מנחתך. מנחה שחסרה קודם קמיצה ישלימנה מתוך ביתו פ"ק כר' יוחנן לגבי ר"ל דקמיצה קבעה לה דכל כמה דלא קמיץ לא מיקרייא מנחה ולא קרינא ביה מן המנחה פרט לכשחסרה אבל כשקמצה הוקבעה בקמיצה בקדושת כלי וקרינן ביה מן המנחה פרט לכשחסרה.

הלכה יז

התנדב קומץ לבונה בפני עצמו אם חסר כל שהוא פסול שם מימרא דר' יצחק כר' יוסף משום ר' יוחנן מחלוקת בלבונה הבאה עם המנחה אבל באה בפני עצמה דברי הכל קומץ בתחלה וקומץ בסוף דלהכי איצטריך אשר על המנחה לומר דבהדי מנחה אין השני קורטין לבסוף כדילפינן לעיל אבל בפני עצמו לא. וכן שני בזיכי לבונה שעם הלחם אם חסר אחד מהם כל שהוא פסולין עד שיהו ב' קומצין מתחלה ועד סוף שם ג"כ מימרא דר' יוחנן דלבונה הבאה בבזיכין דברי הכל ב' קמצין בתחלה ובסוף מהו דתימא כיון דבהדו לחם אתיא כי אשר על המנחה דמיא ולימא נמי דהאי כל הלבונה אשר על המנחה קאי נמי אלבונה דבזיכין ולדרוש בה כל דהו כדלעיל קמ"ל.

הלכה יח

הפריש ב' קומצין למנחה אחת ואבד אחד מהם קודם קמיצה לא הוקבעו עם המנחה כשרה לאחר קמיצה הוקבעו ופסולה דהוי כיתר על לבונתה דאמרינן דפסולה בב' חומשין והיא מימרא דרמי בר חמא שם וכן הפריש ד' קמצים לשני בזיכי לבונה של לחם הפנים יאבדו שנים קודם סילוק הלחם לא הוקבעו וכשרים לאחר סילוק הוקבעו ופסולין מפני הריבוי מימרא נמי דרמי בר חמא וצריכי כדאיתא התם. קומץ מנחה שנטמא והקטירו הציץ מרצה משנה פרק הקומץ רבה (הציץ מרצה) יצא והקריבו אין הציץ מרצה שהציץ מרצה על הטמ' ואין מרצה על היוצא ובגמר' ת"ר ונשא אהרן את

עון הקדשים וכי איזה עון הוא נושא אם עון פגול או נותר הרי נאמר לא ירצה הא אינו נושא אלא עון טומאה הואיל ויש בה צד קל שהותרה מכללה בצבור דכתיב בתמיד במועדו אפילו בטומאה ולא תימא עון דיוצא שהותר בבמה דכתיב לרצון להם לפני ה' עון דלפני ה' אין עון דיוצא לא ולא תימא נמי עון דשמאל דהותר מכללו ביום הכפורים דתנן ואת הכף בשמאלו דכתיב עון הקדשים ודרשינן ולא עון המקדישים ולא תימא נמי עון בעלי מומין שהותר בעוף דכתיב התם לא ירצה בשור ושה שרוע וקלוט וכתיב כל אשר בו מום וגו' כי לא לרצון יהיה לכם. קמץ את המנחה ואחר כך נטמאו שיירים כולן או נשרפו או יצאו חוץ לעזרה או אבדו לא יקטיר הקומץ ואם הקטיר הורצה משנה שם כמדת ר' יהושע פסולה דאמ' אם אין דם אין בשר אין בשר אין דם ואמר רב הונא והוא שנטמאו כל שיריה דשיורה מילתא היא ונטמא וה"ה לאבוד ושרוף דאי איכא שיור דכשר ולהכי אם נשאר מעט מן השיירים יקטיר הקומץ.

הלכה כא

היתה מחיצ' מלמטה בכלי שיש בו עשרון ומעורב מלמעלה לא יקמוץ ואם קמץ פסולה שם תניא והרים ממנו בקומצו מן המחובר שלא יביא עשרון דשני כלים ויקמוץ הא בכלי אחד דומיא דשני כלים קמיץ אמר אביי דילמא ב' כלים היכי דמי קפיזא בקבא ומפרש רבי' ז"ל דהוי מחיצה למטה בכלי אע"ג דעריבי תוך אויר הכלי לא כפי' רש"י ז"ל שפי' דאין עירוב הגודש עירוב וכלי אחד דומיא דשני כלים הוי כלי חלוק למעלה ומעורב מלמטה והויא עריבת תרנגולין דקאמר התם לפי' הרב ז"ל דכיון מלמטה הוי עירוב קומץ ממנו. חלק העשרון והניחו בכלי ואין חלקיו נוגעים זה בזה שם בני ר' חייא יתבי וקאמרי עשרון שחלקו והניחו בכיסא והוא כלי ששם בוללין מנחה ונגע טבול יום באחד מהם מהו וכו' הדר להו איהו רב כהנא לבני ר' חייא ובעא מינייהו מהו לקמוץ מזה על זה צירוף דאוריתא דכתיב כף אחת עשאו לכל מה שבכף אחת וקמיצה מעליתא היא או דילמא דרבנן הוא לחומרא דטומאה ולא לקולא דקמיצה ובעו למיפשטה מוהרים ממנו בקמצו מן המחובר וכו' ודחו לה ולא איפשיטא ולהכי הויא ספקא ולא יקמוץ ואם קמץ לא יקטיר ואם הקטיר הורצה דדילמא כלי מצרף מדאוריתא ולא שכלו השיריה דדילמא לא מצרף מדאוריתא.

הלכה כד

קמץ ונתן הקומץ למעלה על השלחן אינו מקדשו ליקרב עד שיתקדש בכלי שרת הראוי לקמוץ שם בעי ר' אלעזר קומץ שסדרו וסודר עליהן המערכה מהו דרך הקטרה בכך או אין דרך הקטרה בכך תיקו ולהכי כתב הרב ז"ל קדשו השולחן ליפסל מספיקא. הדביק

הקומץ לדופן הכלי או הפכו על ידו וקמץ לא יקטיר ואם הקטיר הורצה פ"ק דמנחות ופרק הוציאו לו בעי רב פפא דבקייה לקומץ בדופני דמנא מאי תוך כלי בעי והא איכא או דילמא הנחה בתוכו כתקנו בעי והא ליכא תיקו בעי מר בר רב אשי הפכיה למנא ודבקיה לקומץ בארעיתיה דמנא ופרש"י ז"ל כגון שהיה לכלי בית קבול מאחוריו כמו שיש בקערות אבל הרב ז"ל פי' בתוכו ממש ופיו למטה מהו הנחה בתוכו בעינן והאיכא או דילמא הנחה כתקנו בעינן והא ליכא תיקו ולהכי לא יקטיר ואם הקטיר הורצה.

הלכה כו

עשרון שחלקו ואבד אחד מחלקיו והביא אחר ונמצא הראשון ושלשתן מונחין בכלי ואין נוגעין נטמא זה שאבד מצטרף עם חלק הראשון ונפסלו וזה שהביא משלים עליו פר' הקומץ רבה בעיא דבני ר' חייא דאמרן לעיל עשרון שחלקו והניחו בכיסא ואין נוגעין זה בזה מהו כי תנן כלי מצרף מה שבתוכו ליקדש ה"מ היכא דנגעי אבל לא נגעי לא או דילמא ל"ש אמר להו רב כהנא מי תנן כלי מחבר מצרף תנן דמשמע דאין נוגעין וזה מצרפן. הושיט חצי עשרון אחר לבין חצאי עשרון אלו מהו צריך לכלי כלי מצרפו אין צריך לכלי כגון האי חצי עשרון שלישי דאין צריך לכלי דאין מצרף עם אלו למנחה אחת וטהורים הראשונים אם נגע טבול יום בזה ונראה דה"ה שאם נגע טמא באחד מן החצאין נטמאו שניה' והאי שאינו מצטרף עמהם למנח' לא נטמא והאי דנטמאו שניה' הוי מדרב' או משום ספקא דאורי' ולחומר' אי צירוף כלי הוי דאורי' או לא ואפי' הוי דאורי' מה שאין צריך לכלי אינו מצטרף דעשאו לכל מה שבכף אחת היינו בצריך לכלי ושם אמר רבא שלשתן מונחים בכיסא נטמא אבוד הוא וראשון מצטרפין בצירוף כלי לטומאה מופרש אין מצטרף נטמא המופרש מופרש וראשון מצטרפין שהרי הופרש להצטרף עם הראשון ואבוד אין מצטרף דלא הופרש להצטרף עם האבוד נטמא ראשון שניהם מצטרפין דהא נצטרף ראשון עם האבוד קודם ועם המופרש אח"כ. וכן לענין קמיצה קמץ אאבד מהם שייריו והמצטרף עמו נאכלין אלא שאם קמץ מן הראשון שניהם אין נאכלין דקומץ אינו מתיר אלא אותו שהופרש ממנו ואחד מן החצאין הללו ולא שניהם דהוו שיירים יתירים וכיון דלא ידע אי זהו אינו נאכל לא זה ולא זה וקומץ אדעתא דכהן תליא מילתא וכהן כי קמיץ אעשרון חד הוא דקמץ הילכך קרב קומץ ראשון שייריו נאכלין והשנים אין נאכלין דאין לעמוד על סופו אי זה מהן נצטרף עם הראשון כדעת הכהן להיות ניתר בקומץ.

הלכה כח

קומץ מנחה שנתערב עם קומץ חברתה מקטירן כאחד וכן מנחת כהנים שכולה כליל בקומץ או נסכים או חביתי כהן גדול יקטיר הכל כאחד שהכל לאישים שם משנה סתמיה בקומץ עם קומץ וטעמא דאין קומץ מבטל את חברו ונסכים וחביתי כהן גדול כרבנן דרבי יהוד' במתני' דסברי דכיון דכולם נשרפין אין חוששין לזו שבלילתה עבה ולזו שבלילתה רכה והוי ליה ריבה או חסר שמנה דלא מיקרי ריבה שמנה וחסר שמנה אלא כשהיא בפני עצמה אבל השתא דנתערבו שדינן רוב שמן אבלילתה רכה ומיעוט אעבה כל חד לפום שיעוריה. שתי מנחות שלא נקמצו ונתערבו אם אינו יכול לקמוץ מזו בפני עצמה וכן מזו פסולות שם משנה וטעמא דדרשינן בתורת כהנים מסלתה ולא מסלת חברתה אבל נשאר כדי קומץ שלא נתערב יקמוץ מכל אחד בפני עצמה.

הלכה ל

קומץ שנתערב במנחה שלא נקמצה לא יקטיר אפילו כל המעורבות דאין מצות הקטרה אלא בקומץ ומקמץ נמי לא קמיץ שני קומצין דדילמא בכל קומץ יש מזה שנתערב וליכא קומץ שלם מחמת מנחה ואם הקטיר כל המעורבת זו שנקמצה עלתה לבעלים שהרי הקטיר קומצה בתוך המנחה וזו שלא נקמצה לא עלתה דאין מנחת נדבה ניתרת בלא קמיצה. נתערב קומצה בשייריה משנה שם קומצה בשיירי או בשיירי חברתה לא יקטיר את כולה משום דשייריה אסורים להקטיר דכתיב לא תקטירו ממנו אשה לה' כל שממנו לאישים לא תקטירו ואם הקטיר עלתה לבעלים שהרי הוקטר קומץ דאין שייריה מבטלין את הקומץ מגזרה שוה דר' זירא התם נאמר הקטרה בקומץ ונאמר הקטרה בשייריה לא תקטירו ממנו כל שממנו הרי הוא בבל תקטירו כדאמר' מה הקטרה האמורה בקומץ אין קומץ מבטל קומץ כדאמר' לעיל דעולין אין מבטלין זה את זה כדילפינן מדם פר ודם שעיר אף הקטרה האמורה בשיירים אין מבטלין את הקומץ:

פרק יב

הלכה א

שתי הלחם ולחם הפנים ועומר התנופה שהוסיף במדתן או חסר כל שהוא פסולות תוספתא דמנחות פרק ח' דכיון דהתורה קבעה מדה לשתי הלחם שני עשרונים וללחם הפנים שני עשרונים לחלה ועומר שהוא עשירית האיפה לתנופה מעכב ואם הוסיף או חסר פסל בין שהוסיף בסלת בין שלא הוסיף בסלת אלא שיתר בחל' אחת וחסר כנגדה בחל' אחרת דעשרון בעינן לכל חד משתי הלחם ושני עשרונים לכל חד מלחם

הפנים אבל ריבה מדת סאין או חסר מדת סאין כגון עומר שהיה משלשה סאין שהביאו משנים כשר כיון שהוציא עשרון שלם כדאיתא בתוספתא פרק ו'. חלות תודה ורקיקי נזיר שחסרו עד שלא נזרק דם הכבשים פסולין משנזרק הדם כשרים. וכן שתי הלחם בזריקת דם הכבשים ושני סדרים בהקטרת בזיכין. אבל נסכים שחסרו אפילו קרב הזבח יביא אחרים למלאתן בתוספת' פ"ו חלות תודה ורקיקי נזיר מעכבין זה את זה ומיעוטן מעכב את רובן וקודם זריקה הוא דמעכבי משום דהזבח נקרב עליהן דכתיב על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו משמע דבעינן שיהו החלות שלימות בשעת שחיטה וזריקה וכן שתי הלחם בזריקת דם הכבשים וב' סדרים בבזיכין דהוו כמנחה שחסרה קודם קמיצה דפסולה כדילפינן לעיל ונסכים בעינן להו שלמים בשעת ניסוך אפילו קרב הזבח כדכתיב ויין לנסך רביעית ההין דמשמע דבשעת ניסוך יהא רביעית ההין.

הלכה ו

נסכים שקדשו בכלי שרת ונפסל הזבח בשחיטה לא קדשו הנסכים ליקרב נפסל אחר כך קדשו משנה פרק התודה ובגמרא אמר זעירי אין הנסכים מתקדשים אלא בשחיטת זבח מאי טעמא אמר קרא זבח ונסכים שהזבח מקדש הנסכים ואם כן דשחיטת זבח מקדש להו ולא מתקדשי קודם אם נפסל הזבח בשחיטה לא קדשו הנסכים דשחיטה דפסול לא חשיבא שחיטה לקדושי נסכים אבל נפסל הזבח מקבלה ואילך קדשו נסכים ואם יש שם זבח אחר יקרבו כדתנן התם וטעמא כדאמר ר' ינאי דלב בית דין מתנה עליהם דאם לא הוצרכו יהו לזבח אחר ולב ב"ד מתנה מהני להו משום דאין הזבח מפגל הנסכים כרבנן כר"מ סוף פרק הקומץ זוטא דאמרו לו לרבי מאיר והלא אדם מביא זבחו היום ונסכיו למחר אפילו עד עשרה ימים כדכתיב מנחתם ונסכיהם ואמר מר ואפילו למחר אלמא לאו מזבח נינהו ולהכי אפילו הביאם עם הזבח איפשר לשנותו לזבח אחר ולא הוקבעו כלחמי תודה דהזבח מפגלן ובקרבן יחיד דלא שייך לב בית דין מתנה יפסל בלינה וכן בצבור שלא היה שם זבח אחר זבוח באותה שעה דכיון דהיה זבוח באותה שעה לא אמרו שנסכים שהפרישן לזבח זה שמותרין לזבח אחר אבל מדאוריתא הוה מהני לב בית דין לשנותם לזבח אחר ולאפוקינהו נמי לחולין אם לא הוצרכו אלא משום גזרה שלא יאמרו דבלא נפסל יוצאין נסכים מכלי שרת לחול. כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן יקרבו נסכיהם דכשרים הם אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה וחטאת ופסח דפסולין שלא לשמן אין טעונין נסכים.

הלכה ח

וולד תודה ותמורתה ומפריש אחרת תחת האבודה אם הביאן לאחר שכפר בתודה ראשונה אינן טעונין לחם מתנית' פרק התודה וולד תודה ותמורתה הפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה אינה טעונה לחם שנאמר והקריב על זבח התודה התודה טעונה לחם ולא וולדה ולא חלופה ולא תמורתה טעונין לחם ובגמרא תנו רבנן מהו אומר תודה יקריב דלא הוה צריך לומר אם על תודה יקריבנו דמצי למיכתב על זבח התודה אם על תודה יקריב מנין למפריש תודתו ואבדה וכו' מנין שאי זה שירצה יקריב ולחמה עמה תלמוד לומר התודה יקריב יכול שתהא שניה טעונה לחם תלמוד לומר יקריבנו אחד ולא שנים אחר שריבה הכתוב להקרבה מיעט שאין טעון לחם מנין לרבות וולדות ותמורות להקרבה תלמוד לומר אם על תודה יכול יהו טעונות לחם תלמוד לומר והקריב על זבח התודה תודה טעונה לחם ולא וולדה ולא חילופה ולא תמורתה טעונין לחם ואם עדין לא כפר בה טעונין לחם שם שלח רב חנינא משמיה דר' יוחנן לא שנא אלא לאחר כפרה אבל לפני כפרה אם הקריב וולד ותמורה וחליפין טעונין לחם הוי בה רב עמרם אהייא קאמר ר' יוחנן ל"ש אי לימא אחליפי תודות חובה כגון דאמר הרי עלי אי לפני כפרה תנינא בברייתא דטעונה לחם דקתני והרי שתיהן עומדות אי זה מהם שירצה יקריב ולחמה עמה ובתודת חובה מיירי דקתני והפריש אחרת תחתיה מכלל דתודת חובה היא ואי לאחר כפרה תנינא במתני' נמי דאין טעון לחם אלא אחליפי תודת נדבה בין לפני כפרה בין לאחר כפרה טעונות לחם דמרבה בתודות הוא דהואיל ולא היה מחוייב להפריש אחרת דלא היה חייב באחריותה והפרישה גלי אדעתיה שרצה להרבות בתודה של נדבה והילכך מביא לחמיהן אלא רבי יוחנן לא קאי אלא אוולד תודת נדבה אין טעון לחם בין לפני כפרה בין לאחר כפרה דמותר תודה הוא שכבר נתכפר באחר דדבר הבא מאליו חשיב מותר אלא אוולד תודת חובה דלפני כפרה טעון לחם לאחר כפרה אין טעון לחם וקא משמע לן ר' יוחנן דאדם מתכפר בשבח הקדש ואיתמר נמי הכי משמיה דרבי יוחנן כדאיתא התם ונפקא לן ממימרא דרבי יוחנן דבחובה שלשתן טעונות לפני כפרה ולאחר כפרה אין טעונות ובנדבה תרוייהו טעונות בין לפני כפרה בין לאחר כפרה וולד אינו טעון דהוי מותר תודה כדאמרי'.

הלכה ט

הפרישה ונאבדה הפרישה ונאבדה ושלשתן עומדות נתכפר בראשונה שניה אין טעונה לחם לפי שהיא חליפי תודה ראשונה שלישית טעונה לחם דלא הויא חליפי ראשונה אלא כתודות דעלמא נתכפר בשלישית שניה אין טעונה לחם שהיא חליפה של שלישית

ראשונה טעונה לחם לפי שאינה חליפין נתכפר באמצעית שתיהן אין טעונות לחם לפי שהיא חליפת הראשונה ולא שלישית טעונה לחם שאף על פי שאינה חליפת ראשונה הויא חליפה דחליפה והיינו אמצעית שנתכפר בה דכשנתכפר בראשונה לא חשבינן לשלישית חליפה דחליפת ראשונה ושם היא מימרא דרבא ואביי פליג עליה וידוע דהלכתא כרבא. הפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש אחרים ונמצאו הראשונים יביא מאלו ומאלו תודה ולחמה והשאר יביא בהן תודה ואינה טעון' לחם אלא נסכים דמה שנשאר הוי חליפי תודה וכן הפריש תודתו ואבדה והפריש מעות ונמצאת יביא במעות תודה בלא לחם דהוו חליפי תודה וכן הפריש מעות לתודתו ואבדו והפריש תודה תחתיהן ונמצאו יביא מן המעות תודה ולחמה והתודה האחרונה תקרב בלא לחם דהויא חליפי מעות תודה ראשונה כל זה שנוי בתוספתא דמנחות פרק ח' כלשון הרב ז"ל.

הלכה יא

האומר הרי זו תודה והרי זו לחמה פ' התודה אמר רבי אבא זו תודה וזו לחמה אבד הלחם מביא לחם אחר דכיון דאמר זו בתודה נתחייב בלחמה וכל זמן שעיקר הזבח קיים חייב בלחם אבדה תודה אינו מביא תודה אחרת דלא אמר אלא זו ולחם הוא לגלל תודה כדכתיב והקריב על זבח התודה חלות ואין תודה גלל לחם משום הכי אבדה תודה אינו מביא אחרת אף על גב דלחמה קיים. הפריש מעות לתודתו וניתותרו מביא בהן לחם הפריש ללחם והותיר אינו מביא בהן תודה מימרא דרבא שם משום דרב כהנא דאמר מנין ללחמי תודה שנקראו תודה דכתיב והקריב על זבח התודה חלות מצות ולחם איקרי תודה כדאמרינן ותודה לא איקרי לחם.

הלכה יג

האומר הרי זו תודה ונתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן השניה אין להם תקנה שם פ' התודה תני ר' חייא תודה שנתערבה וכו' חברתה אין לה תקנה היכי נעביד נקריב לחם בהדה דילמא תמורה היא ואמרינן לעיל תודה טעונה לחם ולא תמורתה לא נקריב לחם בהדה דילמא תודה היא ומייתי התם גווני טובא למימר דאית בה תקנה ואיפריכו כולהו ולהכי קיימא לן כר' חייא דאין לה תקנה ותרעה עד שיפול בה מום.

הלכה יד

תודה שנפרסה חלה אחת כולן פסולות בפרק התכלת וכתב רש"י ז"ל לא ידענא מנא ליה דמיפסיל לכולהו משום דנפרסה אחד מהם ונראה בעיני דמלחם הפנים גמר שהוא מנחת תודה וכתיב בה כי קדש קדשים היא היא שאם נפרסה אחד מחלותיה פסולות ע"כ ונראה דלדעת הרב ז"ל אפילו נפרסה אחד מהם עד שלא נשחטה התודה יביא כל

הלחם ולא סגי בחלה א' דלהכי כתיב היא לומר דאם נפרסה אחד קודם שחיטה דיחזור ויביא כל הלחם דאי לאחר שחיטה אפילו נטמא או יצא אחד מהם כל הלחם פסול ולהכי כתב הרב ז"ל סתם תודה שנפרסה אחד מחלותיה כולן פסולות וביצאת ונטמאת כתב דשאר החלות כשרות והיינו קודם שחיטה והאי דכתב נפרס לחמה או נטמא או יצא עד שלא נשחטה התודה מביא לחם אחר ושוחט היינו בנפרס או נטמא או יצא הכל דצריך להביא לחם אחר כמו שכתב נפרס לחמה ואפילו תימא פרס לחמה או נטמא או יצא אחד מן החלות כשמביא לחם אחר כל חד כדיניה כשנפרס חלה אחד מביא כל הלחם דנפרס לחם אחד נפסלו כל החלות כדילפינן וכשנטמא או יצא לחם אחד מביא לחם אחר וישלים ובזה נסתלקה השגת הראב"ד ז"ל דבנפרסה חלה אחת קודם זריקה לא יביא מתוך ביתו חלה אחת וישלים אלא יביא כל הלחם דנפרס חלה א' נפסלו כולן מדכתיב היא כדפי'. ואם אחר שנשחט נפרס או נטמא או יצא הדם יזרק והבשר יאכל והלחם כולו פסול ומשום דאיפסיל לחם לא איפסל תודה דשלמים קרייה רחמנא דכתיב תודת שלמיו לומר מה שלמים קרבי בלא לחם אף תודה קרבה בלא לחם דתודת שלמיו משמע דאף על פי שהיתה תודה בשעת לחמה חוזרת להיות שלמים. נזרק הדם ואחר כך נפרס או נטמא או יצא תורם מן השלם ומן הטהור ממה שבפנים ובריית היא בפרק התכלת בתלת בבי נפרס ונטמא ויצא וגרסינן בנטמא נמי וידי נדרו לא יצא כדפי' התוספות התם.

הלכה טו

תודה שנשחטה על שמונים חלות לא קדשו ארבעים מתוך שמונים ואם אמר יקדשו ארבעים מתוך שמונים מושך ארבעים מתוך שמונים שם פרק התודה חזקיה אמר קדשו ארבעים מתוך שמונים ורבי יוחנן אמר לא קדשו אמר רבי זירא הכל מודים היכא דאמר ליקדשו ארבעים מתוך שמונים דקדשו אל יקדשו ארבעים אלא אם כן יקדשו שמונים לא קדשו שהרי אין מביאין לתודה אלא ארבעים חלות כי פליגי בסתמא מר סבר לאחריות קא מיכוין דאי אבדו ארבעים ניפוק באחריני ומר סבר לקרבן גדול קא מיכוין ופסול בשחיטת הזבח מקדש הלחם כדכתיב על זבח תודת וגו' ואביי ורב פפא אוקימו פלוגתייהו בגוונא אחרינא ולא נקטינן אלא כרב זירא דבפרק האיש מקדש ופרק מי שהוציאוהו אייתי תלמודא מימרא דחזקיה ורבי יוחנן ואוקי פלוגתייהו כדקאמר ר' זירא אלא שנראה שהרב ז"ל פסק כרבי יוחנן דבסתמא לא קדשו ארבעים מתוך שמונים ואנן קיימא לן כחזקיה לגבי רבי יוחנן דרביה הוה וצריך עיון ומושך ארבעים מתוך שמונים ומרים תרומה.

הלכה טז

השוחט את התודה והיה לחמה חוץ לחומת בית פאגי משנה שם השוחט את התודה בפנים ולחמה חוץ לחומה לא קדש הלחם ובגמ' מאי חוץ לחומה רבי יוחנן אמר חוץ לחומת בית פאגי דהיינו חוץ לחומת הר הבית וריש לקיש אמר חוץ לחומת עזרה וטעמא דרבי יוחנן דהלכתא כותיה משום דאף על גב דכתיב על זבח התודה לא בעינן על בסמוך אלא אפילו היא חוץ לחומת העזרה כל שהיא תוך חומת הר הבית קדוש ותניא כותיה דרבי יוחנן כדאיתא התם אבל תוך חומת הר הבית מיהא בעינן כיון דמתקדשי בשחיטת הזבח. שחטה עד שלא קרמו פניה בתנור ואפילו אחת מהם לא קרם פניה לא קדש הלחם משנה שם ובגמרא מנא הני מילי דתנו רבנן על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח וגו' מלמד שאין הלחם קדוש אלא א"כ קרמו פניה בתנור דעל חלות לחם חמץ יקריב משמע דבשעת שהוא שחטו יהא כבר לחם שיהו פניו מתקרמין כבר בתנור. שחטה ונפסלה בשחיטתה במחשבת זמן או מקום קדש הלחם משנה שם חוץ לזמנה וחוץ למקומה קדש הלחם ובגמרא מתניתין מני רבי מאיר דתניא זה הכלל כל שפיסולו קודם שחיטה לא קדש הלחם פסולו אחר שחיטה קדש הלחם חוץ לזמנה וחוץ למקומה לאו היינו פיסול קודם שחיטה ולהכי קדש הלחם ליפסל אבל שחטה ונמצאת טרפה לא קדש הלחם דכיון דנמצאת טרפה בבדיקה הוי פיסול קודם שחיטה ונמצאת בעלת מום פליגי במתניתין רבי אליעזר וחכמים דרבנן סברי לא קדש הלחם ואוקמינן פלוגתייהו בגמרא בדוקין שבעין דאינו ניכר אבל בעלת מום אליבא דכ"ע הויא כנמצאת טרפה ואם כן לרבנן אפילו במומין שבעין לא קדש הלחם ושחטה שלא לשמה נמי לא קדש הלחם דכתיב זבח תודה מלמד שאם שחטן שלא לשמן לא קדש הלחם דזבח תודה משמע זבח לשם תודה שצריך לשוחטו לשמו והואיל ומפיק ליה מקדושתה לגמרי ששחטה לשם זבח אחר לא קדש דהוי כפיסולו קודם שחיטה וכן הדין באיל נזיר עם הלחם שלו ששחיטה מקדש ליה ללחם:

פרק יג

הלכה א

שלש מחשבות פוסלות את הקרבנות שינוי השם ומקום וזמן שינוי השם הוא כגון עולה ששחטה לשם שלמים או לשם שניהם וזהו שינוי קדש או ששחטו שלא לשם בעליו וזהו שינוי בעלים ואגב שינוי מקום וזמן נקט פוסלות דבשינוי השם לא פסיל קרבן אלא שלא עלה לבעלים לשם חובה כדתנן מתניתין קמייתא דזבחים כל הזבחים שנזבחו שלא

לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה ואמרינן בגמ' מנא לן דבעינן זביחה לשלמים לכתחלה לשמה דכתיב ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם שלמים ודילמא היינו שמיהו זבח שלמים ולא נאמר זבח משום שחיטה מדכתיב המקריב את דם השלמים הזורק את דם השלמים ולא כתיב זבח שלמים והכא כתיב זבח שלמים שמע מינה שתהא זביחה לשם שלמים שינוי בעלים מנא לן אמר רבי פנחס בריה דרב אמי אמר קרא ובשר זבח תודת שלמיו מאי ובשר זבח תודת שלמיו שמע מינה שתהא זביחה לשם תודה ואם אינו ענין לשינוי קדש דהא ילפינן ליה תנהו ענין לשינוי בעלים ואף על גב דאיצטריך האי זבח לאיתויי חטאת ואשם דנאכלין ליום ולילה כתודה דכתיב בה ביום קרבנו וגו' הוה מצי למיכתב ובשר זבח תודת שלמו מאי ובשר זבח תודת שלמיו שמע מינה דבעינן לשם בעליו שנתכפרו בו ולא שיתכפרו בו אחר. שינוי מקום הוא ששחטו לשמו ע"מ לזרוק דמו או להקטיר דבר הראוי להקטיר חוץ לעזרה או לאכול דבר הראוי לאכול חוץ למקום אכילתו פרק כל הזבחים תנינן מתניתין לזרוק דמו בחוץ או מקצת להקטיר אימוריו בחוץ או מקצת לאכול בשרו בחוץ או מקצת וכו' פסול ואין בו כרת. שינוי זמן שחט את הזבח לשמו על מנת לזרוק דמו או להקטיר או לאכול חוץ לזמנו שם מתניתין לזרוק דמו למחר להקטיר אימוריו או לאכול מבשרו למחר פגול וחייבין עליו כרת ובגמרא מנא הני מילי וכו' דתני תנא כשהוא אומר ואם האכל יאכל ביום השלישי וגו' בפרשת קדושים מה תלמוד לומר הרי כבר נאמר בצו את אהרן ואם האכל יאכל מבשר זבח וגו' אם אינו ענין לחוץ לזמנו תנהו ענין לחוץ למקומו דבאוכל ממש ביום השלישי ליכא לאוקומי דהא כתיב לא ירצה וכי אחר שהוכשר יחזור ויפסל אלא על כרחך במחשבה בשעת עבודה קאמר יכול יהו חייבים כרת על אכילתו תלמוד לומר גבי נותר ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו ולא מצית אמרת דבחוץ למקומו אייריי קרא דכתיב הכא כי את קדש ה' חלל ואתיא קדש קדש כדאמרן התם ובפרק קמא דכריתות אמר ר' סימאי לעולם אל תהי גזרה שוה קלה בעיניך שהרי נותר אחד מגופי תורה ולא לימדה הכתוב שחייב כרת אלא מגזרה שוה דלא ידעינן דהאי קרא דכתיב ואוכליו עונו ישא וגו' ונכרתה דבנותר מיירי אלא דאתיא מקדש דנותר דכתיב ושרפת את הנותר באש וגו' מה קדש דהתם בנותר קמיירי אף קדש דהכא בנותר אף על גב דכתיב בתר קרא דחוץ למקומו ומיעט רחמנא גבי נותר ואוכליו עונו ישא למעוטי חוץ למקומו מכרת דמדלא כתיב והאוכל אלא ואוכליו מיעט חוץ למקומו דלעיל מינה ולא מיעט חוץ לזמנו דבפרשת צו את אהרן בקרא אריכא ומאי חזית דקרא אריכא בחוץ לזמנו וקרא זוטא דקדשים בחוץ למקומו מסתברא דאריכא הוי חוץ לזמנו דכיון דלא

פי' בקרא אריכא כרת בהדיא אלא בג"ש דעון עון מנותר יליף מסתבר' דדמי מדדמי ליה יליף דהא דמי חוץ לזמנו לנותר דתרוייהו נפסלין בזמן ונוהגין בבמ' ואי מוקמת לי' קרא אריכא לחוץ למקומו לא ילפת כרת מנות' דלא דמי ליה במידי אדרב' מסתבר' משום דדמי ליה חוץ לזמנו לנות' סמכיה ליה וקא ממעט ליה מאוכליו דלא תימא משום דדמי ליה נגמר מיניה אמר רבא כולהו מקרא אריכא אתיין זה לחיוב וזה לפטור כדיליף ליה רבא בריש האי שמעתא דאמר מנא הני מילי אמר שמואל תרי קראי כתיבי מאי היא אמר רבא ביום השלישי זה חוץ לזמנו דשלישי חוץ לזמן אכילת שלמים הוא פגול יהיה זהו חוץ למקומו דקרא יתירא הוא לרבות חוץ למקומו דחוץ למחיצה דמי לחוץ לזמן והנפש האוכלת ממנו אחד ולא שנים דממנו משמע דלא קאי עונה תשא אלא אחד מינייהו מדלא כתיב האוכלת ולשתוק ומסתברא דחוץ לזמנו עדיף לאוקומי כרת עליה דפתח ביה קרא אדרבה חוץ למקומו עדיף לאוקומי כרת עליה דסמיך ליה האי ממנו סמוך לפגול יהיה אלא אמר אביי וכו' ולרבא נראה דלא קשיא ליה הא דחוץ לזמנו עדיף טפי לאוקומי כרת עליה וחוץ למקומו דסמיך ליה מיעטיה מכרת כדאמר רבא בתר הכי וגרסינן אלא אמר רבא כולהו מקרא אריכא אתיין ולאביי דאוקי קרא זוטא לחוץ למקומו וקרא אריכא לחוץ לזמנו וחייב ביה כרת דאתיא עון עון כדאמר' לעיל דדמי ליה בז' וב'.

הלכה ב

ומפי השמועה למדו שזה שנאמר ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו' אינו מדבר אלא במחשב בשעת הקרבה שיאכל ממנו בשלישי והוא הדין לכל קרבן שחשב עליו לאחר זמן הראוי לאכילת אותו קרבן או להקטיר למזבח דבר הראוי להקטרה דכתיב ואם האכל יאכל בשתי אכילות הכתוב מדבר שמחשבת שתיהן פוסלת דהא במחשב מוקמינן ליה לקרא ולא באוכל ביום השלישי א' אכילת אדם וא' אכילת מזבח דלא שנא חשב לאכול למחר לא שנא חשב להקטיר אימורין למחר הוי פגול וכתיב נמי מבשר זבח שלמיו להקיש כל זבחים לשלמים מה שלמי' יש להם מפגלים ומתפגלים שהדם הוא המפגל והבשר והאימורין הם המתפגלים אף כל שיש בו מפגל ומתפגל פגול נוהג בו יצאו מנחת כהנים וכהן משיח שהם מתירי' את עצמם ואין בהם שיירים להתפגל שאין פגול נוהג בהם ובמחשבה הוא דהוי פגול כדאמר' דאי נזרק דם כדיני' ונשאר אחר זמן אכילתו הוי נותר ואסור לאכלו והקרבן כבר הורצה וכפר דכתיב ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר כיון שהגיע דם למזבח כהלכתו נתכפרו בעלים ונרצה הקרבן.

הלכה ד

בארבע עבודות הזבח נפסל באח' משלש מחשבות בשחיטה בקבלה בהולכה ובזריקה אבל אם חשב בשעת הפשט ונתוח או בשעת הולכת אימורים למזבח אין מחשבה זו מועלת כלום זביחה הא ילפי' לה לעיל דבעינן לשמה בשינוי קדש מדכתיב זבח שלמים קבלה מנא לן דכתיב המקריב את דם השלמים שתהא קבלה לשם שלמים זריקה מנא לן דכתיב הזורק את דם השלמים שתהא זריקה לשם שלמים אשכחן כולהו הולכה מנא לן כתיב והקריבו ותניא זו קבלת הדם ואפקה רחמנא בלשון הולכה למימרא דהולכה לא תפקה מכלל קבלה וקבלה הא ילפינן לה דבעינן לשמה וכולהו צריכי כדאמר' התם ריש מכילתא דלא מצי ילפי חדא מחדא אשכחן ד' עבודות בשינוי קדש שינוי בעלים מנא לן זביחה הא ילפינן לה מבשר זבח תודת שלמיו באם אינו ענין לשינוי קדש תנהו ענין לשינוי בעלים כדילפינן לעיל זריקה לשם בעלים יליף לה התם רב אשי מדכתיב ונרצה לו לכפר עליו דמשמע ונרצה לו לכפר ולא לחברו אשכחן זביחה וזריקה קבלה מנין אמר רב אשי אתיא מאיל נזיר דכתיב ואת האיל יעשה זבח שלמים שתהא עשייתו לשם שלמים ואם אינו ענין לשינוי קדש דנפקא ליה מהתם כדילפי' לעיל תנהו ענין לשינוי בעלים ולא תימא יעשה כלל זבח פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט זביחה אין מידי אחרינא לא דאי כתב יעשה שלמים זבח כדקאמ' דמשמע כללא שיהא עשייתו שלמים השתא דכתיב יעשה זבח שלמים לא גמר הכלל את דבריו ולא נשלם וכל כלל שאינו מלא אין דנין אותו בכלל ופרט רבינא אמר לעולם דנין אותו בכלל ופרט ולהשם חזר וכלל והוי כלל ופרט וכלל מה הפרט מפורש עבודה ובעינן לשמה אף כל עבודה ובעי' לשמה אי מה הפרט מפורש עבודה וכו' ואסיקנא איכא למימר הכי ואיכא למימר הכי שקולים הם ויבואו שניהם דהי מיניהו מפקת אי דרשת האי אנא דרישנא לאידך הילכך יבואו שניהם והולכה לא תפקא מכלל קבלה כדאמר' לעיל אשכחן איל נזיר שאר שלמים מנא לן אי לאיל נזיר ליכתוב יעשה זבח שלמיו מאי שלמים לרבות כל שלמים אשכחן שלמים בין בשינוי קדש בין בשינוי בעלים בכל ד' עבודות שאר קדשים מנא לן דאי תימא נילף משלמים מה לשלמים שכן טעונין סמיכה ונסכים ותנופה אלא אמר קרא זאת התורה לעולה למנח' ולחטאת וגו' ולזבח השלמים הקישן הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קדש בין שינוי בעלים בעינן לשמה בכולהו עבודות כדילפינן אף כל בעינן לשמה בכולהו עבודות ופגול דפוסל בד' עבודות ילפינן התם פרק קמא דזבחים יכול לא תהא מחשבה מועלת אלא בזריקה לבד כדכתיב המקריב אותו לא ירצה מנין לרבות שחיטה וקבלה ת"ל אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו

וגו' פגול הוא לא ירצה בדברים המביאים לידי אכילה הכתוב מדבר ושחיטה וקבלה מייתי לזבח לידי אכילה דאי לא ישחוט ויקבל לזורקו לא מתכשר הזבח לאכילה יכול שאני מרבה אף שפיכות שיירים והקטרת אימורין תלמוד לומר המקריב אותו לא ירצה זריקה בכלל דברים המביאים לידי אכילה היתה ולמה יצאת להקיש אליה ולומר לך מה זריקה מיוחדת שהיא עבודה ומעכבת כפרה אף כל עבודה ומעכבת כפרה יצאו שפיכות שיריים והקטרת אימורין דלא מעכבי כפרה וכיון דילפי חוץ לזמנו חוץ למקומו נמי דהא איתקוש להדדי בקרא אריכא כדאמרן לעיל ומשום דזריקה כתיבא בקרא המקריב אותו לא ירצה ואכילת אדם ומזבח נמי כתיב כדכתיב ואם האכל יאכל אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח משום הכי בעינן במחשבת שחיטה על מנת לזרוק או לאכול או להקטיר דכתיבי בקרא כדאמר' וזריקה והקטרה אכילת מזבח הוו. העוף נפסל בשתי עבודות במליקה ובמיצוי כדתנן פרק קדשי קדשי' אחד חטאת העוף ואחד עולת העוף שמלקן ושמצה את דמן וכו' חוץ למקומו פסול ואין בו כרת חוץ לזמנו פגול וחייבין עליו כרת ובלבד שיקרב המתיר וכו' והא מרבינן לעיל מזבח שלמיו כל שיש בו מפגל ומתפגל דהוי פגול מהיקשא דשלמים דכתיב זאת התורה וגו' ומליקה הויא בעוף במקום שחיטה בבהמה ומיצוי הוי במקום זריקה דאין בה לא קבלה ולא הולכה והמנחות הנקמצות נפסלות כרבי דקמיצה במקום שחיטה שמוציא דם שהוא חלק גבוה מן הבשר ה"נ קומץ ונתינת הקומץ בכלי במקום קבלה דמה לי ממילא מה לי שקיל ויהיב והולכ' קומץ למזבח והקטרת קומץ לבונה כזריקה וכדתנן פ"ק דמנחות פסול מחשבה בהני עבודות אבל מחשבה בדברים אחרים אינה מועלת כלום דבעינן עבודה מעכבת כפרה כדאמר' לעיל. המחשב מחשבה אחרת חוץ מאלו בד' עבודות אלו כגון שחשב בשעת שחיטה להניח הדם למחר או להוציאו לחוץ וכו' כולהו הני משנה סתמית פרק כל הפסולין בר מלהניח ולהוציא דרבי יהודה פוסל וחכמים מכשירים דאין מחשבה פוסלת אלא חוץ לזמנו ולמקומו דחוץ לזמנו כתיב בקרא שלישי כדאמר' וקרא יתירא מוקמינן ליה לחוץ למקומו דדמי לחוץ לזמנו ולא בפסולים אחרים דלא פסלה מחשבה אלא בהני דילפינן וחשב לשרוף חטאות הנשרפות בחוץ לזמנן או מקומן שם ושוין שאם חשב באכילה ובשריפתן לא עשה ולא כלום דאמחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא אבל שרפה לאו לשון אכילה הוא. וכן אם חשב בעבודות המנחות להניח לבונתה למחר או להוציאה כשרה בריש קומץ מייתי פלוגתא דרבי יהודה בלהניח אמתניתן דהקומץ את המנחה והיינו טעמא גופא דאמרן בזבח דלא אסרה תורה אלא מחשבת אכילת אדם ומזבח כדאמר'.

הלכה ט

הולכה שלא ברגל אינה הולכה לפיכך אין מחשבה פוסלת בה פ"ק דזבחים איבעיא להו הולכה שלא ברגל שמה הולכה או לא ת"ש וכו' ולא איפשטא ובתר הכי איתמר אמר עולא א"ר יוחנן הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה וכיון דלא שמה הולכה אין מחשבה פוסלת בה והולכה ברגל הוא דקאמר קרא דהכי משמע לשון הקרבה שהוא הולכה ברגל ממקום השחיטה שהוא בצפון למזבח והמהלך במקום שאינו צריך הויא הולכה ומחשבה פוסלת בה כרבנן דרבי אליעזר דסברי דמחשבה פוסלת בהילוך בין צריך בין אינו צריך דכיון דמקבל פסיל ביה מחשבה כל זמן קבלתו אפילו אין צריך כולו לזריקה הכי נמי כל הילוך אפילו אין צריך פוסל בו מחשבה דתרוייהו קבלה והולכ' מחד קרא נפקי דכתיב והקריבו:

פרק יד

הלכה א

אין מחשבה פוסלת אלא מחשבת עובד משנה סוף פרק ב"ש וטעמא דכתיב המקריב אותו לא יחשב משמע דבמקריב תליא מילתא ולא בבעלים.

הלכה ב

אין מחשבה מועלת אלא ממי שראוי לעבודה פ"ב דזבחים ופ"ק דמנחות מימרא דרבא ראוי לעבודה לאפוקי פסול ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת שעורים דלא חייל על פגול ליענש כרת באכילתה כיון דאינה ראויה מנחת שעורים אלא לעבודה זו בלבד להתיר ולא משום קרבן אתיא ואי משום מנחת סוטה קמח הוי ושל עומר מגרש ולאו עבודה היא דלברר עון אתיא והא דפסלה בה מחשבה משום דחטאת קרייה רחמנא ובמקום הראוי לעבודה לאפוקי מזבח שנפגם דכתיב וזבחת עליו בזמן שהוא שלם דעליו כולו במשמע וטעמא דראוי לעבודה דכיון דבעיא מחשבת עובד כדא' אי הוי פסול לאו עובד הוא ודבר הראוי לעבודה דאיקרי קרבן ומקום הראוי דאי נפגם מזבח לא חזי לאקרובי אפילו בלאו מחשבת פגול כדכתיב עליו ואם חשב בשחיטה אחד מן הפסולין פסל שהשחיטה כשרה בפסולין כדתנן ריש פ' כל הפסולין לפיכך הן פוסלין במחשבה דהואיל וראויין לעבודה זו מחשבתן מחשבה אבל אם קבלו ויש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל דאע"ג דלא פסלה מחשבתו הזבח אפ"ה דם הוי פסול ובעיא שיחזור ויקבל דם הנפש. קרבנות הכשרין שלא לשמן וקבל הדם הפסול שלא לשמן הזבח פסול כאלו

עשאוהו לשמו שהוא פסול מפני שהוא פסול לעבודה קמץ בחוץ במחשבת פיסול אין מחשבה זו כלום.

הלכה ה

דברים הראויים להקטרה ואין ראויים לאכילה הדם שהוא נזרק והאימורין שהן נקטרין ובשר העולה שכולה כליל והקומץ והלבונה שהן נקטרין מן המנחות הנקמצות והראוייה לאכילה ולא להקטרת הבשר הנאכל אפילו אינו נאכל אלא לכהנים ושיריה מנחות הנקמצות ושתי הלחם ולחם הפנים שהם נאכלים כדאיתא בדוכתיה.

הלכה ז

ודברים שאין ראויין לא לאכילה ולא להקטרה בשר חטאת הנשרפת שהיא נשרפת בבית הדשן והעור של בהמה דהא אפילו עולה בעיא הפשט כדכתיב והפשיט את העולה חוץ מעור האליה דחזי לאכילה דרכיך ולא הוי בכלל אליה להקטרה דכתיב חלבו האליה תמימה דמפרש בהדיא חלב ולא עור ומוראה לא חזי לאכילה דפרשה בעלמא היא ועצמות גידים קרנים טלפים ונוצה וצפורנים וחרטום וראשי אגפים וזנב אפילו מקומות הרכים הואיל ואינם חשובין נקראים דבר שאינו ראוי לאכילה וכן מרק ותבלין לא חשיבי מן הבשר ושליל ושליא לא חשיבי מידי בר אכילה דרובא דאינשי לא אכלי להו ובני תורין ובני יונה לא חשיבי מגופייהו והאלל אינו חשוב לפגל דבטיל לגבי העור.

הלכה ח

ומחשבין לענין העומד לאיבוד ולשריפה במעילה פרק קדשי קדשים א"ר אסי לר' יוחנן למדוני חברי שבגולה מחשבין על האבוד ועל השרוף ואסיקנא אמר רבא אימא על העומד לאיבוד ועל העומד לישרף דכיון דבשעת זריקה כשחישב אכתי הוו קמן אע"ג דשוב נאבדו ונשרפו מהניא בהו מחשבת פגול שאם נמצאו האוכלן חייב כרת. המחשב באחד מארבע עבודות או בכולן לאכול מה שאין דרכו לאכול או להקטיר מה שאין דרכו להקטיר בין במחשבת זמן או מקום הזבח כשר כרבנן דר' אליעזר פ' כל הפסולין דסברי דאין מחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח ולא איפכא דכיון דכתיב ב' אכילות האכל יאכל חדא לאדם וחדא למזבח משמע דאין מחשבה מפגלת מזו לזו דאי מחשבין מזו לזו בחד אכילה הוה סגי והוה מייתי' תרוייהו דאכילת מזבח נמי מקרי' אכילה כדכתיב אשר תאכל האש את העולה וכן חשב לאכול או להקטיר מה שאין ראוי לא לאכול ולא להקטיר הזבח כשר דדוקא בדבר הראוי לאכילת אדם או לאכילת מזבח הוא דמהני' מחשבה כדילפינן מב' אכילות אחד אכילת אדם ואחד אכילת מזבח אבל מה שאינו לא זה ולא זה לא מהניא ביה מחשבה.

הלכה ט

חשב שיאכל טמאים או פסולים מדבר הראוי לאכילה או שיקטירו מדבר הראוי להקטרה חוץ לזמן אכילה והקטרה פגול חוץ למקום פסול ס"פ כל הפסולין אמר רב חסדא אמר רבינא חישב שיאכלוהו טמאים למחר חייב ולא אמרינן מחשבה דאכילת פסול לא חזיא והוי כמחשב מחשבת פיסול דכיון דחישב על דבר הראוי לאכול או להקטיר מהניא מחשבה דהא אפילו חישב לאכילת כלבים למחר א"ר ינאי בסוף פ"ב דהוי פגול דכתיב ואת איזבל יאכלו הכלבים אלמא שמה אכילה.

הלכה י

אין אכילה פחותה מכזית ולא הקטרה לפיכך חישב בהן בפחות מכזית הזבח כשר משנה פ' כל הפסולין וטעמא דכיון דאפקינהו רחמנא בלשון אכילה אין אכילה פחות מכזית דהלכתא גמירי לה הכי בכל האיסורין דליכא בהו חיוב בפחות מכזית חשב לאכול כחצי זית בחוץ ולהקטיר כחצי זית בחוץ וכן למחר כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין משנה שם ופ"ב דהכא ליכא שיעורא לפסול והכא ליכא שיעורא ואם הוציאו בלשון אכילה ואמר שיאכל כחצי זית ותאכל האש כחצי זית הרי מצטרפין דלשון אכילה אחד הוא שם ס"פ ב' על מימרא דר' ינאי דחישב שיאכלוהו כלבים מתקיף לה ר' אמי אלא מעתה חישב שתאכלנו אש למחר דכתיב תאכלהו אש לא נופח הכי נמי דפגול והתנן לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין אי דאפקה בלשון אכילה הכי נמי דפגול הכא במאי עסקינן דאפקה בלשון הקטרה דלשון אכילה לחוד ולשון הקטרה לחוד משמע דאי אפיק כולהו בלשון אכילה מצטרף חשב לאכול או להקטיר כחצי זית וחזר וחשב על חצי זית אחר כאותה מחשבה הרי אלו מצטרפין כדנימא בסמוך דאפילו בשתי עבודות מצטרפי ב' חצאין. לאכול כחצי זית ושתאכל חיה כחצי זית מצטרפין ששם אכילה אחד הוא כדאמר' גבי לאכול כחצי זית ושתאכל האש כחצי זית. חשב על כזית שיאכלו שנים הרי אלו מצטרפין ספ"ב בעי רב אשי חישב לאכול כזית בשני בני אדם מהו בתר מחשב אזלינן ואיכא שיעורא או בתר אוכלין אזלינן וליכא שיעורא אמר אביי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין הא לאוכל ולאוכל דומיא דלאוכל ולהקטיר שאין זית שלם לאוכל אחד מצטרף והיכי דמי בשני בני אדם. חשב לאכול כזית ביותר מכדי אכילת פרס שם בעיא דרבא לאכילת גבוה מדמינן ליה ופעמים שאינו ממהר לשרוף אף ביותר מכדי אכילת פרס או דילמא לאכילת הדיוט מדמינן לה דיותר מכדי אכילת פרס לא מצטרפי ת"ש לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית טעמא דלאכול ולהקטיר הא

לאכול ולאכול מצטרף והא הקטרה ביותר מכדי אכילת פרס הוא ודחיא דילמא בהיסק גדול קאמר ודכוותה דוקא לאוכל ולאוכל מצטרף ונראה דלא סמכיה אהאי שינוייא אלא כפשטא דדיוקא דמתני' א"נ אע"ג דלא איפשיטא בעיין אזלינן לחומרא ומצטרפי. חשב בשעת זביחה לאכול כחצי זית ובשעת זריקה לאכול כחצי זית מצטרפין פ' הקומץ זוטא ת"ר חישב בשעת שחיטה וכו' מפני ששחיטה וזריקה מצטרפין א"ד הני דתרוייהו מתירין דשחיטה קדשה לדם ובא לקדש כבא להתיר וזריקה מתיר הבשר אבל קבלה והולכה לא ואיכא דאמרי כ"ש הני דמקרבי דד' עבודות מצטרפות דהא דתני לוי אין מצטרפות אוקמיה לה כר'. חשב להקטיר כחצי זית מן הקומץ ולהקטיר כחצי זית לבונה מצטרפי דלבונה וקומץ למנחה כאימורין לזבח דאם חשב על כזית לבונה חוץ לזמנו פגול כרבנן דר' יוסי ריש הקומץ זוטא דאע"ג דלבונה אינה ממנחה גופא כיון דאי קבע בחד מנא כחד דמי מחשבת זריקת דם בחוץ או למחר בין כל הדם בין מקצת שיעור הזיי' משנה פ"ב לזרוק דמו בחוץ או מקצת דמו בחוץ ומיהו שיעור זריקה בעיא כיון דמחשב לזרוק כמחשב לאכול דבעיא שיעור אכילה:

פרק טו

הלכה א

כל מחשבת שינוי השם בין קדש בין בעלים כשר אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ מפסח וחטאת דפסיל בשינוי השם כדתנן ריש זבחים כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין וכו' חוץ מן הפסח ומן החטאת. שלא עלו לחובה ילפינן מדכתיב מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת נדבה האי נדבה נדר הוא כדכתיב כאשר נדרת אלא אם כמו שנדרת עשית שעבד עבודותיה לשמה יעלה זה לנדרך ואם לאו יהא לנדבה כאלו התנדבת אחרת ולא לשם הראשונה חוץ מן הפסח ילפינן ליה מדכתיב שמור את חדש האביב ועשית פסח ודרשינן שיהו כל עשיותיו שהם ד' עבודות לשם פסח אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנ"ל דכתיב ואמרתם זבח פסח שתהא זביחה לשם פסח ואם אינו ענין לשינוי קדש תנהו ענין לשינוי בעלים למצוה וכתיב הוא לעכב דמשמע פסח הוא בהוייתו יהא לשמו ושלא לשמו פסול בין בשינוי קדש בין בשינוי בעלים דהוא משמע אתרוייהו דכשהוא עשוי כמצותו משמע ואשכחן זביחה בשינוי בעלים שאר עבודות מנ"ל הואיל וגלי בחד גלי רב אשי אמר הואיל דגלי גלי לא אמרינן אלא מנ"ל דכתיב זאת התורה לעולה וגו' וסמיך ליה ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם לרבות קרבנות שלא הוזכרו במקרא של מעלה והיינו פסח הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים

בין שינוי קדש בין שינוי בעלים למצוה אף כל בין שינוי קדש בין שינוי בעלים למצוה וכשלמים מה שלמים בין זביחה בין שאר עבודות לא חלקת בהן למצוה אף פסח לא תחלוק בו וא"כ לרב אשי ועשית פסח לעכב אתא בכל עשיותיו בשינוי קדש ואמרתם זבח פסח לעכב בזביחה בשינוי בעלים וכיון דגלי עיכובא בזביחה ילפינן שאר עבודות לעיכובא מהיקישא דמצוה כשלמים מה מצוה לא חלקת בה בכל עבודות אף עיכוב כדא' וחוץ מן החטאת ילפינן ליה מדכתיב ושחט אותה לחטאת שתהא לשם חטאת קבלה מנ"ל דכתיב ולקח הכהן מדם החטאת ולקח לשון קבלה הוא שתהא קבלה לשם חטאת זריקה דכתיב וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא שתהא כפרה לשם חטאת וכפר היינו בזריקה והולכה לא איצטריך קרא דבכלל קבלה הוא כדא' לעיל אשכחן שינוי קדש שינוי בעלים מנ"ל אמר קרא עליו וגו' ומסקנא אלא אמר קרא זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת וגו' הקישו הכתוב לשלמים מה שלמים בין שינוי קדש בין שינוי בעלים בעיא לשמן למצוה אף חטאת כן הילכך למצוה משלמים והנך קראי דאייתינן לעיל למצוה להוו לעכב וכשלמים מה שלמים לא חלקת בהן למצוה בכולהו עבודות בין שינוי קדש ובעלים אף חטאת לא תחלוק בה לעכב דכיון דכתיב בה עיכובא בזריקה מדכתיב וכפר עליו ולא על חברו אתיא להו כולהו עבודות בהך היקשא דשלמים ואשכחן חטאת חלב דכתיב בהו ושחט אותה לחטאת חטאת דע"ז דכתיב בשלח לך ולא כתיב בהאי ענינא ודשמיעת קול וביטוי שפתים וטומאת מקדש וקדשיו דלא כתיב בענינא דשגגה כרת אלא בענינא דעולה ויורד מנ"ל חטאת דע"ז אתיא מחטאת חלב דכרת כמותה והנך כולהו אתין במה הצד מחטאת חלב וחטאת נזיר ומצורע דכתיב בהו נמי קרא דבעיא לשמה ולעיכובא כדאיתא התם דכי פרכת מה לחטאת חלב שכן כרת חטאת נזיר ומצורע יוכיחו מה לאלו שכן יש עמהם דמים אחרים חטאת חלב יוכיח ומיניה וחד מהנך נמי לא אתיא כדאמר' התם פ"ק דזבחים קרבנות צבור. בד"א בשעקר שם הזבח בזדון אבל עקירת טעות אינה עקירה בפסחים פ' אלו דברים אוקמיה רישא דמתני' דפסח ששחטו שלא לשמו בשבת חייב חטאת כעוקר דאי בטועה אין עקירה בטעות וטעמא דאי הוה ידע לא הוה עקר. ועולה וחטאת העוף הוו כדין בהמה דעופות נמי מביום צוותו נפקי ואתיין בהיקשא דזאת התורה וגו' דסמיך ליה לשלא לשמן למצוה דאיתקיש לשלמים ולעכב בחטאת העוף דרשינן בת"כ מדכתיב היא. וכן כל המנחות כשרות בשינוי השם אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה חוץ ממנחת חוטא ומנחת קנאות כדתנן ריש מנחות וילפינן להו למצוה מהיקישא דזאת התורה למנחה וגו' ולזבח השלמים ומה שלמים בד' עבודות אף מנחות בד' עבודות ושלא עלו לבעלים לשם חובה ילפינן נמי מכאשר נדרת

נדבה כדאמר' לעיל חוץ ממנחת חוטא דכתיב בה כי חטאת היא מה חטאת פסול שלא לשמן אף היא פסולה שלא לשמה ובמנחת קנאות נמי כתיב כי מנחת קנאות היא שיהיו כל מעשיה לשמן.

הלכה ג

אסור לחשב בקדשים מחשבה שאינה נכונה ואם חשב בעבודה אחד חייב להשלים שאר עבודות במחשבה נכונה כדאמר רבא ריש זבחים ומנחות. עולה ששחטה שלא לשמה אסור לזרוק דמה שלא לשמה אי בעית אימא סברא אי בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא משום דשני בה חדא שני בה כל הני אי בעית אימא קרא מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת נדבה וגו' אלא אם כמו שנדרת עשית יהא נדר ואם לאו נדבה יהא וכיון דרחמנא קרייה נדבה מישרי לשנויי בה הא אסור לחשב בקדשים דכתיב לא יחשב ובלשמו כתיב ואם זבח שלמים קרבנו שתהא זביחה לשם שלמים כדאמר' לעיל ומנחה נמי הויא בכלל נדר ונדבה. חטאת ששחטה לשם חולין כשרה ולא עלתה לבעלים ס"פ ב"ש אמר רב יהודה אמר רב חטאת ששחטה לשם עולה פסולה לשם חולין כשרה מ"ט דרב א"ר אלעזר דכתיב ולא יחללו את קדשי בני ישראל קדשים מחללים קדשים כדנפקא לן דבמחשבת שלא לשמו מתחללין מושחט אותה לחטאת ואין חולין מחללין קדשים שחטה לשם חטאת אחר כגון שבאה על אכילת חלב ושחטה על דם פסולה פ"ק דזבחים בשמעתא דמבוג אמר רב חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת ע"ז כשרה לשם חטאת נזיר וכו' בעי רבא וכו' רב אחא בריה דרב מתני כולהו לפיסולא דכתיב ושחט אותה לחטאת לשם אותה חטאת שחטה לשם אדם אחר שמחוייב חטאת ואפילו עולה ויורד פסולה שם א"ל אנן בשינוי בעלים מתנינן לה אמר רבא חטאת חלב ששחטה על מי שמחוייב חטאת דם וכו' פסולה בעי רבא שחטה על מי שמחוייב חטאת דטומאת מקדש וקדשיו מהו מי אמרינן כרת כמותה וה"ל מחוייב כמותו וקרינא ביה וכפר עליו ולא על חברו או דילמא אין קבוע כמותו שהוא בעולה ויורד תיקו וס"ל לרב ז"ל דכיון דרב אחא מתני לעיל כולהו לפיסולא בשינוי חטאת הכי נמי הכא מתנינן כולהו לפיסולא בשינוי בעלים לרב אשי דמתני לה הכי שחטה לשם מת כשרה ולא עלתה לבעלים שאין כפרה למתים הילכך לא קרינא ביה עליו ולא על חברו המחוייב חטאת כמותו שם בשמעתא דמבוג שחטה לשם מי שאינו מחוייב שום קרבן כלל פסולה שם ואמר רבא חטאת ששחטה על מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין לך אדם מישראל שאינו מחוייב עשה ואמר רבא חטאת מכפרת על מחוייב עשה מק"ו דחייבי כריתות שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה פסולה שם פלוגתא דר' יוחנן ור"ל ר"י אמר פסולה

דמחשבין מעבודה לעבודה כלומר דמחשבה מועלת מעבודה לעבודה במחשבת שלא לשמו דילפינן ממחשבת פגול דמהניא ביה מחשבה מעבודה לעבודה כדתנן השוחט את הזבח על מנת לזרוק דמה למחר וכו' דעיקר מחשבתו המביאה לידי פגול זו היא שיחשב בעבודה זו לעשות עבודה אחרת להאכיל לאדם או למזבח חוץ לזמנו.

הלכה יא

הפסח ששחטו בשינוי השם ואפילו לשם חולין פסול דכתיב ואמרתם זבח פסח הוא לה' דקרא דלא יחללו את קדשי וגו' דדרשינן מיניה דאין חולין מחללין קדשים לא קאי אלא אחטאת אבל פסח כיון דכתיב זבח פסח דמשמע שיהא זביחתו לשם פסח לעיכובא כל ששינה שמו פסול כדאמ' בד"א ששחטו בזמנו ואפילו בשחרית בי"ד פ"ק דזבחים בן בתירא פוסל כאלו נשחט בין הערבים דכיון דמקצת היום ראוי פסול שלא לשמו כל היום אבל ביום י"ג שלא לשמו כשר דכתיב ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר הבא מן הצאן דהיינו פסח ויהיה לזבח שלמים שלא לשם בעליו נעשה כמי שאין לו בעלים בזמנו ופסול פ' תמיד נשחט בעיא ומסקנא אלא אמר רבא פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו בשינוי בעלים נעשו כמי ששחטו בזמנו שלא לשם בעלים ופסול. פסח ששחטו שלא לשמו בי"ד קודם חצות פסול פ"ק דזבחים א"ר יוחנן פוסל היה בן בתירא פסח ששחטו בי"ד בשחרית בין לשמו בין שלא לשמו וטעמא דלשמו פסיל דלא מטא זמניה עד חצות עברה שנתו ושחטו בזמנו לשם פסח פרק קמא דזבחים ופרק תמיד נשחט תניא הפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו רבי אליעזר פוסל ור' יהושע מכשיר ופסקינן כר' יהושע פסח שעברה שנתו תו לא חזי לפסח וסתמיה שלמים דאיכא תלתא קראי חד לעברה זמנו שהוא זמן שחיטת פסח דכתיב וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים אלא מכאן למותר פסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים וחד לעברה זמנו ושנתו דכתיב אם כשב לרבות פסח שעברה שנתו לכל מצות שלמים וחד ללא עברה לא זמנו ולא שנתו מדכתיב ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים כדאמ' לעיל צריכי כולהו קראי כדאיתא התם פרק קמא דזבחים ושוחט אחרים לשם פסח בזמנו יליף ר' יהושע מדינא אם בשאר ימות השנה שאינו כשר לשמו אחרים כשרים לשמו בזמנו שהוא כשר לשמו אינו דין שיוכשרו אחרים לשמו ולא עלו לבעלים לשם חובה כדין כל הכשרים שלא לשמן. תודה ששחטה לשם שלמים עלתה לבעלים שם תניא ובשר זבח תודת שלמיו ביום הקריבו את זבחו וגו' אבא חנין אומר משום רבי אליעזר בא ללמד תודה ששחטה לשם שלמים כשרה שלמים שנשחטו לשם תודה לא

עלתה לבעלים ומה הפרש בין זה לזה תודה קרויה שלמים דכתיב זבח תודת שלמיו ואין שלמים קרויים תודה והאי דכשרה היינו שעלתה לבעלים דאי לאו הכי לא בעינן קרא דהא קיי"ל דכל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה.

הלכה יד

עולה ששחטה על מי שאינו מחוייב קרבן לא עלתה לבעלים שהרי שחטה בשינוי בעלים ואף על פי שאינו מחוייב כלום בעיניו אין לך אדם מישראל שאינו מחוייב עשה שם אמר רבא חטאת ששחטה על מי שאינו מחוייב כלום פסולה שאין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה וגרסת הרב ז"ל עולה במקום חטאת כגרסת התוספות שם וא"כ הרי שחטה בשינוי בעלים ולא עלתה לבעלים והיינו דקאמר רבא פסולה. עולה הבאה לאחר מיתה שעשאה בשינוי בעלים עלתה לבעלים שאין בעלים לאחר מיתה שם כרבא דפליג ארב פנחס ויורש לאו בעליה הוי הילכך לא הוי שינוי בעלים דשינוי בעלים היינו כשיש לו בעלי' והכא אין בעלים ולהכי עלתה כדאמרינן.

הלכה טז

כבשי עצרת ששחטן לשם אילים לא עלו לצבור לשם חובה פרק התכלת תני רבה בר בר חנה קמי דרב אשי כבשי עצרת ששחטן לשם אילים כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה אמר ליה רב עלו ועלו אמר רב חסדא מסתברא מילתיה דרב בכסבור אילים ושחטן לשם כבשים שהרי כבשים הם ולשם כבשים נשחטו אבל כסבור אילים ושחטן לשום אילים לא דעקירה בטעות הויא עקירה ורבא אמר עקירה בטעות לא הויא עקירה ולהכי אפילו שחטן לשום אילים כשרים ועלו כדאמ' דאי ידע לא הוה עקר והאי דלא עלו כשידע שהם כבשים ושחטן לשום אילים.

הלכה יז

אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות פרק שתי מדות אמר רבי יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו טעון נסכים כמו אם שחטו לשמו שאם אי אתה אומר כן פסלתו מלקרב דלמצורע לא חזי שהרי נשחט שלא לשמו ולעולה לא חזי שהרי לא ניתק לרעייה ואין ראוי לנדבה שאין אשם בא בנדבה ונסכים אתו למזבח ואשם לכהנים וצריך אשם אחר להכשירו מתקיף לה רב מנשי' בר גדא אלא מעתה כבש הבא עם העומר ששחטו שלא לשמו תהא מנחתו כפולה שני עשרונים שאם אי אתה אומר כן פסלתו ותמיד של שחר ששחטו שלא לשמו יהא טעון שני גזרין בכהן אחד כדכתיב ובער עליה הכהן עצים בבקר ותמיד של בין הערבים יהא טעון שני גזרין בשני כהנים כדכתיב ובער וערכו שאם אי אתה אומר כן פסלתם אמר אביי אין הכי נמי וחדא

מינייהו נקט רבא אמר לעולם אימא לך דהני לא צריכי הלכתייהו כדמעיקרא לא גזרין ולא מנחה כפולה דאפילו הכי לא מיפסלא למיקרב למזבח משום דעולה נינהו ואי לא חזי לעולת חובה חזי לעולת נדבה אלא הכא אי לא מוקמת ליה במילתיה דנסכים אשם נדבה מי איכא הילכך לא הותר ליקרב למזבח אלא על ידי נסכים תניא כותיה דר' יוחנן אשם מצורע ששחטו שלא לשמו או שלא נתן מדמו על גבי בהונות הרי זו עולה לגבי המזבח וטעון נסכים וצריך אשם אחר להתירו.

הלכה יט

כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן פרק התכלת תניא כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן או לפני עצרת או אחריו הדם יזרק שלא לשמן והבשר יאכל ואם היתה שבת לא יזרוק דכיון דאידחי מקרבן צבור בשלא לשמן תו לא דחי שבת ואם זרק הורצה להקטיר אימורין לערב אבל היום לא יקטירם ואי קשיא דאמאי אינו טעון לחם וזרוע כדמעיקרא אי שחטיה לשמו וכדאמר' באשם מצורע דטעון נסכים שאין אשם בא בנדבה הכא נמי לא מייתו צבור שלמי נדבה ליתא דלחם לא דמי לנסכים דנסכים חשיבי טפי כגוף הקרבן משום דקרבי למזבח אבל לחם לא חשיב כגוף הקרבן משום דאין בו למזבח וזרוע בשלה נמי אף על גב דגופיה דזבחא הוא אין לחוש בכך דשלמי נזיר גופייהו אפילו לא היה מקיים בהם מצות זרוע בשלה לא היה פסולין בכך הואיל ונעשו העבודות כמצותן. וכן שלמי נזיר שלא לשמן נאכלין ליום ולילה ואינם טעונין לחם שם תני לוי שלמי נזיר ששחטן שלא כמצותן דהיינו שלא לשמן כפיר' אחד של רש"י ז"ל כשרים ולא עלו לבעלים לשם חובה ונאכלין ליום ולילה כחומר של שלמי נזיר דדינו כדין תודה דאמר מר תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר ליום ולילה ואין טעונין לא לחם ולא זרוע כדאמר' לעיל וכן אשם נזיר ואשם מצורע שם תני לוי אשם נזיר ואשם מצורע ששחטן שלא לשמן כשרים אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה:

פרק טז

הלכה א

מחשבת חוץ לזמנו דאמרן לעיל דהוי פגול היינו כשלא ערב מחשבה אחרת אבל ערב מחשבת מקום או שינוי השם בפסח וחטאת עם מחשבת הזמן הקרבן פסול ואינו פגול משנה פרק שני ובלבד שיקרב המתיר כמצותן דדם הוא המתיר דכתיב לא ירצה המקריב אותו משמע אזריקה לא תהא זריקה זו מרצה שמע מינה דעד שיזרק הדם מחשבת פגול תלויה ועומדת נזרק הדם הוקבע הפגול דכתיב ביה הרצאה כדכתיב גבי כשר

מה הרצאה כשר עד שיקריבו כל מתיריו ולא קרי ליה הרצאה אלא בזריקה שהיה סוף ד' עבודות המתירות אף הרצאה פגול עד שיקרבו כל מתיריו שאינו קבוע עד שיזרק הדם שהיא סוף כל מתיריו וכיון דילפינן לעיל דבהרצאה כשר בכל חד מד' עבודות איפסיל להכי נמי בהרצאה פסול ומחשבה נכונה באחד מן העבודות או בסתם אינו עירוב מחשבה בפגול כהרצאת כשר וכן בעופות ובמנחות כדילפינן להו לעיל במחשבת פגול ואמר רבי ינאי התם מנין למחשבות שמוציאות מזו לזו מחשבת פיסול מוציא מידי פגול דכתיב לא יחשב לא יערב בו מחשבות אחרות. וכן חשב באחד מארבעה עבודות כזית בחוץ וכזית למחר או כזית משתיהן משנה שם לאכול כזית בחוץ כזית למחר וכו' וחכמים אומרים זה וזה פסול ואין בו כרת ודלא כרבי יהודה דסבר דאין מחשבות מוציאות מזו לזו אלא אם כן קדם פיסולו לפגולו וכזית משתיהן מצטרפין לפיסול ערב המחשבה בהקטרה פסול ואין בו כרת שם במשנה ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר אימורין כדילפינן מאם האכל יאכל בשתי אכילות מפגלות ובלבד דליחשיב עליהו להאכילו למחר לראוי להם אימורין למזבח בשר לאדם.

הלכה ג

אין חצי זית עירוב מחשבה מוציא מידי מחשבת פגול דכזית דאין חצי זית מועיל במקום כזית ופחות מכזית בהרצאת כשר אינו פוסל במחשבה כדתנן פרק כל הפסולין לאכול דבר שדרכו לאכול חוץ פחות מכזית כשר. חשב על חצי זית חוץ למקומו בין שני חצאי זתים דחוץ לזמנו פגול סוף פרק ב' איתמר חצי זית חוץ לזמנו וכו' אמר רבא ויקץ כישן הפגול כיון שמצא חצי זית ראשון החצי זית אחרון שהוא מינו ניעור משנתו ורב אשי מתני הכי נמי כדאיתא התם. וכן חשב על חצי זית חוץ לזמנו ועל כזית חצי חוץ לזמנו וחצי חוץ למקומו הוי פגול שם תני בר קפרא פגול דאין חצי זית מועיל במקום כזית.

הלכה ה

חשב על הדמים של מטה למעלה או איפכא וכיוצא במחשבות אלו שאין פוסלות וערב עמהם מחשבת הזמן הרי זה פגול ומחשבת המקום הרי זה פסול סוף פרק כל הפסולין ברייתא ליתן את הניתנין למעלה למטה ולמטה למעלה לאלתר כשר חזר וחשב חוץ למקומו חוץ לזמנו פגול וחייבין כרת.

הלכה ו

חשב על הדם הניתן למעלה לתתו למחר למטה או איפכא שם סיפא דהאי ברייתא חשב על הדם הניתן למעלן למטה למחר או איפכא פסול חזר וחישב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול ואין בו כרת ופרק שני נמי אייתין האי מתניתין לאותובי מינה

לשמואל דסבר שלא במקומו כמקומו דמי ואי הכי אמאי קתני פסול פגול הוי דהא חישב בשחיטה על מנת לזרוק דמו למחר ופריק מר זוטרא זריקה דשריא בשר באכילה כגון במקום מתן הדם אלא שחשב שלא בזמנו הוא דמייתא לידי פגול זריקה דלא שריא בשר באכילה לא מייתא לידי פגול דכתיב אם האכל יאכל מבשר זבח השלמים וגו' מי שפגולו גרם לו שלא יאכל הוא דקאי בעונה תשא יצא בשר הנזרק דמו שלא במקומו דהא גרם לו שלא יאכל שאין חייבין על פגולה כרת ונפקא לן מהכא דאי חשב שלא במקום למחר לא הויא מחשבה מפגלת ופרכינן אי הכי דלא הויא זריקה שלא במקום לענין מחשבה איפסולי נמי לא ליפסיל אמר רב נחמן בר יצחק מידי דהוה אמחשבת הינוח דהא חשיב מיהא להניחו למחר אליבא דרבי יהודה דתנן להניח מדמו למחר כשר ורבי יהודה פוסל זהו פירוש רש"י ז"ל שסובר דהאי מתניתין אתיא כרבי יהודה וכדאמר' סוף פרק כל הפסולין רבי יהודה לטעמיה דאמר שלא במקומו כמקומו דמי ופירוש רש"י דלטעמיה היינו האי דאוקמינן הכא מידי דהוה אמחשבת הינוח ואם כן ליתא האי מתניתין דלית הלכתא כר' יהודה אבל הרב ז"ל נראה שסובר דלא אוקמי' האי מתני' כרבי יהודה והאי דאמרינן מידי דהוה אמחשבת הינוח ה"פ דכמו דמחשבת הינוח לרבי יהודה פסול הכי נמי לדידן מחשבה שלא במקום למחר פסול דהאי למחר היינו מחשבה שלא בזמנו לא להניח למחר כדפירוש רש"י ז"ל התם אף על גב דשלא במקום לאלתר אם חשב אחר כך חוץ לזמנו פגול כדאמרן היינו משום דאין מחשבה פוסלת כדילפינן לעיל אלא חוץ לזמנו חוץ למקומו ושלא לשמו בפסח וחטאת דדוקא זרק שלא במקומו הוא דאמרינן לעיל פרק ב' דבשר הזבח פסול ונתכפרו בעלים אבל מחשבה לא פסלה הילכך חוץ לזמנו מפגל אבל חשב שלא במקום נתינת הדם למחר כיון דמחשבת שלא בזמנו דהיינו למחר לא חשבה אלא על שלא במקום נתינת הדם ואי הוה נותן הדם שלא במקום נתינתו היה הבשר פסול באכילה דאמרינן אם כן לא חייל פגול עליה דהא בלאו הכי היה פסול אי הוה נותן הדם שלא במקום ולא פגולו גרם לו כדילפינן לעיל דהא דאמרינן דמחשבות מוציאות זו מזו ולא הוי פגול היינו בשחשב מחשבה אחת בפני עצמה ומחשבת פגול ואפי' בעבודה אחת מארבעה עבודות דאמרינן כזית בחוץ וכזית למחר דלא הוי פגול היינו משום דמחשבת חוץ הויא אכזית אחת בפני עצמה אבל הכא דלא חשב על שלא במקום בפני עצמו אלא על שלא במקום למחר הרי היה פסול אי הוה זריק שלא במקום ואין מחשבה למחר חל לפגל והיינו דכתב הרב ז"ל אינו פגול אף על פי שחשב מחשבת הזמן הואיל ושנה מקום נתינת הדם במחשבתו כלומר במחשבת זמן שחשב למחר שנה מקום נתינת הדם וכן כתב אחר כך וכל זריקה

שאינה מתרת הבשר באכילה אם חשב ליתנה חוץ לזמנה לא פגל דמשמע דמשום דהאי זריקה שלא במקום חשב ליתנה חוץ לזמנה הוא דלא פגל אבל כשחשב ליתן הדם שלא במקום נתינתו לאלתר ואחר כך חוץ לזמנו הוי פגול כדא' במחשבה ראשונה לא פסלה כדאמ' והיינו דקאמר הרב ז"ל לפיכך אם חזר וחשב מחשבת הזמן הרי זה פסול ואינו פגול היינו לאשמועינן דאף על גב דחזר אחר כך לחשוב מחשבת חוץ לזמנו לא פגל כיון דמכח מחשבה ראשונה שלא במקום למחר לא פגל ולדידיה היינו דאיצטריך למיתני בתריתא בתר דקתני למחר פסול דהיינו חוץ לזמנו קתני חזר וחישב בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו פסול מטעמא דאמרן. וחשב על הדם הניתן בפנים ליתנו בחוץ במזבח החיצון למחר או איפכא נלמד מדין למחר פסול השנוי בברייתא והראב"ד ז"ל סובר כפירוש רש"י ז"ל בהאי מתניתין דאתיא כרבי יהודה ולכך כתב א"א כמדומה לי שיש כאן שבוש אבל הר"ם ז"ל פי' הסוגיא כמו שפירש.

הלכה ז

חשב מחשבת זמן בשעת קמיצה אבל לא בשעת ליקוט לבונה או איפכא אינה פגול עד שיפגל בכל המתיר פרק הקומץ זוטא משנה פגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ רבי מאיר אומר פגול וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר והקטרת אחד מהם חצי מתיר הוא דאיכא נמי הקטרת חברו דאין השיירים ניתרים אלא בקומץ ולבונה וכן במתן כלי ובהולכה ובהקטרה בעינן שניהם שם ובפרק ב"ש בד"א בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך שאין שם אלא עבודת מתיר אחד שאין קמיצה ומתן כלי בלבונה הילכך בעינן שיפגל בשניהם והילוך נמי לא שייך בלבונה לרבי יוחנן כדאיתא התם אבל בא לו להקטרה נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה או איפכא וכו' וחכמים אומרים אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר.

הלכה ח

חשב בשעת הקטרת הקומץ שיקטיר הלבונה למחר אינה פגול שאין הקטרה מפגלת הקטרה שם חריפי דפומבדיתא אמרי הקטרה מפגלת הקטרה וכו' רב מנשיה משמיה דרב חסדא אמר אין הקטרה מפגלת הקטרה דכיון דשניהם מתירים הוו אין מתיר מפגל את המתיר ואיתמר נמי הכי משמיה דרב ותנינא נמי הכי כדאיתא התם וכן פגל בלבונה או בקומץ לבדו לאכול שיירים למחר לא הוו פגול דאין מפגלין בחצי מתיר לרבנן כדאמר לעיל אבל הקטיר קומץ לבדו וחשב שיקטיר לבונה למחר והקטיר לבונה לאכול שיירים למחר הרי זה פגול שהרי פשטה מחשבת זמן בכל המנחה שם אמר רב המנונא הא מילתא איבלע לי רבי חנינא ותקילא לי ככוליה תלמודאי הקטיר קומץ להקטיר לבונה

לאכול שיירים למחר פגול מאי קמ"ל וכו' אמר רב אדא בר אהבה לעולם קסבר אין הקטרה מפגלת הקטרה ואין מפגלין בחצי מתיר ושאני הכא דפשטא לה מחשבה בכולה מנחה דאף על גב דלא מיפגל בחדא מינייהו השתא דחשיב בתרוייהו מי פגלא.

הלכה ט

הקטיר כדי שומשום מן הקומץ והלבונה במחשבת אכילת כדי שומשום מן השיריים למחר וכן עשה עד שהשלים הכל הרי זו פסולה ואינה פגול שם פלוגתא דרב חסדא ורב המנונא ורב ששת חד אמר פגול וחד אמר פסול וחד אמר כשר ומסקינן דמאן דאמר פגול דברי הכל אפילו לרבנן ורבי וכן מאן דאמר פסול ומאן דאמר כשר כדברי הכל כדאיתא התם אלא דנקטינן כמאן דאמר פסול דאינה לא פגול ולא כשר וטעמיה נמי מסתבר טפי דאין דרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך ולא פסל משום מחשבה אלא כיון דאין דרך בכך הויא לה כמנחה שלא הוקטרה.

הלכה י

מנחת חוטא או מנחת קנאות שהיה עליה לבונה וחשב חוץ לזמנו פסולה ואין בה כרת הואיל והיה בה פיסול אחרינא של לבונה ואמרינן לעיל כהרצאת כשר כן הרצאת פסול ואם אחר שליקט הלבונה חשב עליה הרי זה פגול דחזרה להכשרה וחייל עליה פגול ובריייתא הוא פרק כל המנחות באות מצה.

הלכה יא

שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה והקטיר קומץ במחשבת הזמן הוי ספיקא סוף פרק קמא דמנחות איבעיא להו לדברי האומר שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה מקטיר קומץ עליהם וקיימא לן דאותן שיירים אסורין באכילה מהו דתיהני להו הקטרה למקבעינהו כפגול כבהקטרה מעליא הואיל וברשות מקטיר או דילמא כיון דאין שיירים נאכלין הוה ליה כמחשב לאכול דבר שאין דרכן לאכול דאמרינן לעיל דלא מהניא מחשבתו למקבעינהו כפגול ולא איפשיטא בעיין:

פרק יז

הלכה א

כל הדמים שניתנין על מזבח החיצון אפילו מתנות ארבע אם נתן מתנה אחת כפר דארבע קרנות שלשה למצוה ואחד לעכב כדילפינן לעיל פרק ב' הילכך אם נתן מתנה ראשונה במחשבה נכונה ומשניה ואילך שינה אפילו במחשבת הזמן הרי זה כפר והורצה הקרבן שכבר ניתר הקרבן ליקרב על ידי מתנה ראשונה ואין השניה מתרת את הבשר ואם פגל

בראשונה הוי פגול אף על גב דנתן שניה חוץ למקומה דראשונה עיקר ומשנה היא פרק בית שמאי פלוגתא דבית שמאי ובית הלל בחטאת וטעמא דבמתנה אחת כפר אף על גב דשינה בשניה כדתניא בגמרא תנו רבנן מנין לניתנין על מזבח החיצון שנתן במתנה אחת שכפר תלמוד לומר ודם זבחיך ישפך שפיכה אחת משמע דמדכתיב טובא סביב (האחת) דשנה לעכב בכולהו לכך איצטריך ישפך אפילו בחטאת לב"ה אבל כל הדמים הניתנין על מזבח הפנימי הואיל וכולן מעכבין זה את זה דקפיד קרא אמנינן כדאמרינן לעיל פרק ב' אם שנה מחשבה באחת מהם פסל ולא הוי פגול שם משנה כל הניתנין על מזבח הפנימי שאם חיסר אחת מכל המתנות כאלו לא כפר לפיכך נתן כולן כתקנן ואחת שלא כתקנה פסולה ואין בה כרת דהואיל וכולן מתירות אין זו מתרת בלא זו ואין זו מפגלת בלא זו ואם נתן כולן כתקנן בשתיקה ואחת שלא כתקנה כגון חוץ למקום או חוץ לזמן פסול שלא התיר כראשונות ואין בו כרת שאין האחרונה מפגלתו דאין מפגלין בחצי מתיר.

הלכה ג

טבילת אצבע בחטאות הפנימיות מפגלת אם חשב בשעת טבילה מחשבת זמן סוף פרק קמא דזבחים אמר רבי יהודה בריה דרבי חייא שמעתי טבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית דכתיב בהם וטבל אצבעו בדם ואמר ר' יהושע בן לוי בעליה זו שמעתי טבילת אצבע מפגלת אמרי כלום למדנו פגול אלא משלמים מה שלמים אין טבילת אצבע מפגלת דאין בהם טבילת אצבע דמן הכלי זורק על המזבח אף חטאת וכו' ואסיקנא אלא כך יש לך לומר מה שלמים דבר הפוסל בה כגון חוץ למקומו מוציאו מידי פגול ודבר המעכב בו מביאו לידי פגול כגון ארבע עבודות שבדם שמביאין לידי פגול הכא נמי בחטאת דבר הפוסל בה שלא לשמה מוציאה מידי פגול ודבר המעכב בחטאת פנימית מביאה לידי פגול כל הכתוב בעבודת דמה וטבילת אצבע בכלל דכיון דלא סגי דלא עביד טבילת אצבע דכתיב וטבל אצבעו וגו' עבודה חשובה היא והויא הולכה שמוליך הדם באצבעו לקרבו למזבח הילכך מפגל בה כבשעת הזייה.

הלכה ד

היה עומד בעזרה וחשב מחשבת הזמן בדם הנעשה בפנים פרק בית שמאי תניא רבי אליעזר אומר משום רבי יוסי הגלילי פגל בדם הנעשה בחוץ פגל בדבר הנעשה בפנים לא פגל כיצד היה עומד בחוץ ואמר הריני שוחט להזות מדמן למחר לא פגל שחשב בחוץ מדבר הנעשה בפנים היה בפנים ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורין למחר ולשפוך שיריים למחר לא פגל שחשב בפנים בדבר הנעשה בחוץ אבל היה עומד בחוץ

ואמר הריני שוחט לשפוך שיריים למחר או להקטיר אימורין למחר פגל שחשב בחוץ בדבר הנעשה בחוץ אמר רבי יהושע בן לוי מאי קראה כאשר יורם משור זבח השלמים בפר כהן משיח כתיב בהפרשת אימוריו מה למדנו לו משלמים לענין אימוריו הרי מפורשין בו כולן חלב וכליות ויותרות אלא לא בא היקש זה אלא ללמד על הפגול שהוא למד בכל הקדשים משלמים שאין פגול נוהג בהם אלא כשלמים מה שור זבח השלמים אין פגולו אלא על מעשה עבודות חיצונות ומחשבות עבודות חיצונות שוחט או מקבל או מוליך או זורק על מנת לאכול בשר לשפוך שיריים או להקטיר איבריו חוץ לזמנו אף כאן עד שיחשוב בעבודת חוץ על אכילת חוץ מחשבה הוי אכילתו ומעשיו עבודה שהוא מחשב בה ואמר רב הלכה כרבי אלעזר שאמר משום ר' יוסי הלכתא למשיחא אלא דרוש וקבל שכר.

הלכה ז

התודה מפגלת את הלחם והוא אינו מפגל את התודה כיצד השוחט את התודה וחשב לאכול מבשרה או לזרוק מדמה או להקטיר אימוריה לאחר הזבח עם הלחם פגול אבל חשב לאכול מן הלחם למחר הלחם לבדו פגול וזבח התודה אינה פגול. וכן הדין בשני כבשי עצרת עם שתי הלחם פגל בכבשים פגל בלחם פגל בלחם לא פגל בכבשים משנה פרק הקומץ זוטא ובגמרא מ"ט אלימא משום דרב כהנא דאמר מנין ללחמי תודה שנקראו תודה דכתיב והקריב על זבח התודה חלות דמשמע דתודה הם החלות אי הכי איפכא נמי הא לא קשיא לחם איקרי תודה ותודה לא איקרי לחם ומשום דהאי טעמא לא שייכא בכבשים ובשתי הלחם אמרינן אלא לאו היינו טעמא דלחם גלל תודה דתודה עיקר ולחם טפל דשחיט' תודה מקדשא ללחם כדאמרן פרק התודה יקריב קרבנו מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת זבח וכן לחם גלל כבשים דשחיטת כבשים מקדשים הלחם כדא' פרק התכלת וצריכי תרוייהו כדאיתא התם. חשב באחד מד' עבודות לאכול כזית מבשר הזבח והלחם למחר הלחם לבדו פגול והתודה או הכבשים אינו פגול שם בעיא בתודה ובכבשים ופשטי' אף בזו הלחם מפגל והתודה והכבשים אינן מפוגלין דמיצרף חצי זית דתודה וכבשים לחצי זית דלחם לפגל הלחם אבל לפגל תודה או כבשים לא מצטרפי דהשתא כולו מלחמה דלא בעי צירוף דהויא מחשבה חמורה לא מיפגל ממנה ומלחמה דבעי' לצרופי מיבעיא ונראה דנקטי' כלישנא קמא דמייתי סתמא דתלמודא דבעי רבי אלעזר בתודה וכל שכן בכבשים אבל ללישנא דאיכא דמתני לה אכבשים האי בעיא דוקא אכבשים איבעיא לן אבל תודה דלא הוזקקו זה לזה בתנופה לא פשיטא ליה דניפגול לחם.

הלכה ט

המקטיר שני בזיכי לבונה וחשב שיאכל לחם הפנים למחר הרי הלחם פגול דבזיכין הוו מתירין דלחם שחט שני הכבשים לאכול אחד משתי החלות למחר וכן הקטיר שני הבזיכין לאכול אחד מן הסדרים למחר שני החלות ושני הסדרים פגול שם משנה מחלוקת רבי יוסי וחכמים אומרים זה וזה פגול וחייבין עליו כרת דשניהם ניתרים בכבשים או בסדרים והוו כגוף אחד והכל פגול. וכן חשב בא' מחלות התודה או חלות מנחת מאפה תנור כל החלות פגול שם בעיא דרבי יוחנן ותנא ליה רב תחליפא וכן אתה אומר בלחמי תודה וכן אתה אומר במנחת מאפה דכיון דזבח אחד מתירן כחד דמו אף על גב דהוו שני מינין בלחמי תודה ובמנחת מאפה. אבל נטמאת אחד משתי החלות או אחד מן הסדרים או אחד מחלות תודה בין לפני זריקה בין לאחר זריקה מה שנטמא אסור והטהור בטהרתו ויאכל שם במשנה מחלוקת רבי יהודה וחכמים לפני זריקה דרבי יהודה תלמוד ערוך בפיו דאין קרבן צבור חלוק וחכמים אומרים הטהור יאכל דהציץ מרצה על טומאת אכילת כהנים למיהוי זריקה שנזרקה עליהם זריקה מעליתא ומיהו כי מרצה למיהוי קרבן מעליא אבל טמא לא משתרי באכילה דעבר אלאו דהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל וחלות תודה הוי נמי דינא וטעמא הכי.

הלכה יד

חשב בעבודת אחד מן הכבשים לאכול כזית משתי הלחם למחר וכן בהקטרת אחת מן הבזיכין לאכול מלחם הפנים למחר הלחם פסול ואינו פגול עד שיחשב בכל המתיר דהוי שני כבשים ושני סדרים שם במשנה מחלוקת רבי מאיר ורבנן דסברי דאין מפגלין בחצי מתיר כדאמרן לעיל. שחט אחד וחשב לאכול כחצי זית מחלה זו למחר ושחט השני וחשב לאכול חצי זית מחלה שניה מצטרפי לפגל וכן בשתי סדרים שם שחיטה וזריקה מצטרפי וכל שכן שחיטה ושחיטה דרבי הוא דאמר זה וזה כשר כששחט כל אחד על חצי זית של חלה אחד.

הלכה טז

חשב באחד משני הכבשים מחשבת הזמן והשני במחשבה נכונה זה שחשב בו זמן פגול והשני כשר שם במשנה הוא פגול וחברו כשר לאכול מחברו למחר שניהם כשרים דאין מחשבין מזה על זה.

הלכה יח

כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה פרק קמא דפסחים ופרק התכלת תנו רבנן כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן

לשמן קדש הלחם ומותר באכילה שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי ר' אלעזר ברבי שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן מאי טעמא דרבי דכתיב באיל נזיר ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות אלמא זביחת איל מקדשה לסל ומיניה גמרי' לכבשי עצרת ויעשה זבח משמע ליה כמה יעשה בזביחה ומאי קדוש ואינו דקאמר רבי רבא אמר קדוש ואינו ניתר לכהנים ולא תפיס ביה פדיון שחטן שלא לשמן אף על פי שזרק דמן לשמן לא קדש הלחם דבשחיטה תלויה קדושתיהו כדילפינן וכיון דשחטן שלא לשמן ולא עלו לצבור לשם חובה לא קדש הלחם.

הלכה יט

שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה אם פגל בזריקה נתפגלו דזריקה מועלת ליוצא אף על פי שהוא בחוץ שם תני אבוה דר' ירמיה בר אבא שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן של כבשים חוץ לזמנן רבי עקיבא אומר יש בלחם משום פגול ואזיל לטעמיה דאמר זריקה מועלת ליוצא דלא דמי לפיסול אחר דבעינן שיקרב המתיר כמצותו דהכא פיסול מחמת דבר אחר הוא ואינו פיסול גופו דאויר ירושלם פוסלו שיצא מן העזרה.

הלכה כ

כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם אם זרק דמן לשמן הרי אלו פסולין שם אמר רבי יוחנן הכל מודים שאם הוזקקו זה לזה שהיו ביחד ואחר כך נאבד אחד מהם מעכבין זה את זה והנותר לפנינו יצא לבית השריפה דנדחה באבדת חברו ואי זהו זיקה שלהן שחיטה שמקדשת הלחם כדילפינן לעיל זרק דמן במחשבת זמן אחר שאבד הלחם הוי ספיקא אי הותרו באכילה או לא שם בעיא דרבי ירמיה ולא איפשיטא:

פרק יח

הלכה א

אזהרת רמו שלא לאכול פסולי המוקדשין בין שנפסל במחשבה בין שנפסל במעשה בין שאירע בו דבר שפסלו האוכל ממנו כזית לוקה דכתיב לא תאכל כל תועבה מפי השמועה למדו שאין הכתוב מזהיר אלא על פסולי המוקדשין וכן קדשים שהוטל בהם מום הוי בכלל כל תועבה עד שיולד להם מום אחר וכל שפיסולו מספק אין לוקין עליו דהויא התראת ספק והמחשב מחשבה שאינה נכונה בקדשים הוי בכלל לא יחשב שלא יפסיד קדשים במחשבה דדומה למטיל מום בקדשים ואין לוקה שאין במחשבה מעשה

וגם אינו נמנה מצוה דעיקר קרא לכדרבא אמר ר' ינאי דלא יחשב בא ללמד שלא יערב בו מחשבות אחרות שאם עירב אינו פגול וא"כ אינו לאו:

אזהרת רמז שלא לאכול מקרבן שנתפגל והאזהרה על זה כתב הרב ז"ל מלא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו ואין קרוי לאו שבכללות מה שמפורש במקרא וכל האוכל ממנו כזית במזיד חייב כרת דכתיב והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ויליף עון עון מנותר כדאמרן לעיל בין למלקות בין לכרת ושנינו בפרק אלו הן הלוקין דנותר ופגול לוקין עליהם ואם אכל בשוגג מביא חטאת קבוע' כדילפינן בדוכתיה דכל שחייבים על זדונו כרת חייבים על שגגתו חטאת קבועה.

הלכה ז

אין חייבין כרת אלא על אכילת דברים שהותרו בין לאדם בין למזבח אבל על מתיר עצמו אינו חייב כרת אלא לוקה כשאר פסולי המוקדשין שאין בהם פגול פרק בית שמאי משנה כל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פגול העולה דמה מתיר בשרה למזבח ועורה לכהנים דכתיב וזרקו והדר וערכו וכתיב עור העולה אשר יקריבו אין לי אלא לאחר זריקה עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים וילפינן בגמרא התר בשרה לכהנים מדכתיב גבי סדר מתנות שניתן לאהרן וזה יהיה לך וגו' לכל חטאתם לרבות חטאת העוף דסלקא דעתך אמינא נבלה היא להכי מרבינן ליה מכל פרים הנשרפים דמם מתיר אימוריהן להקריב ותנו רבנן יכול לא יהא חייב פגול אלא על השלמים וכיוצא בהם הנאכלין לשני ימים ולילה אחד נאכלין ליום ולילה מנין תלמוד לומר מבשר ריבוייא הוא דכתיב גבי פגול מבשר זבח השלמים ועלה קאי והנפש האוכלת ממנו עונה תשא ומבשר משמ' כל ששייריה נאכלין ומנין לרבות העופות והמנחות תלמוד לומר אשר הם מקדישים לי גבי טומאה דכתיב וינזרו מקדשי וגו' הוו כל קדשים בכלל ואתי נותר חלול חלול מטומאה מה טומאה הכל בכלל כדכתיב אשר הם מקדישים לי אף נותר הכל בכלל דכתיב בנותר כי את קדש ה' חלל וכתיב בטומאה וינזרו ולא יחללו והדר אתי פגול עון עון מנותר דהוי הכל בכלל אף פגול הכל בכלל ועולה ילפא מאימורי שלמים וכן כל אימורי קדשים הנאכלים ילפי מבשר שלמים שאין לו מתירין אלא לאדם וחייבין עליו ומאחר שסופינו לרבות כל דבר למה נאמרו שלמים מעתה לומר לך מה שלמים מיוחדים שיש להם מתירין בין לאדם בין למזבח שזריקת דם מתיר האימורין ליקרב והבשר ליאכל אף כל שיש לו מתירין או לאדם או למזבח חייבין עליו משום פגול מרבה אני חטאת העוף שיש לו מתירין לאדם ומרבה אני פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין

שיש לו מתירין למזבח ומוציא אני את הקומץ ואת הלבונה דאין לה מתיר בעבודת המזבח ואת הקטרת ומנחת כהנים וכהן משיח ונסכים והדם דאין להם מתירין אלא הם מתירין לאחרים ושתי כבשי עצרת מתירין שתי הלחם ושני בזיכי לבונה מתירין לחם הפנים לכהנים כדילפינן בדוכתיה ובשר חטאות הנשרפות אין מתפגל דדוקא אימורי חטאות הנשרפות הוא דמרבינן דדמם מתירן אבל בשרם שנשרף בחוץ אין לו מתירין ומנחות הנשרפו' כדאמרן לעיל ולוג שמן של מצורע רבי מאיר אומר פגול ואמרו לו חכמים והלא אדם מביא אשמו עכשיו ולוג עד עשרה ימים הילכך אין לו מתירין:

הלכה ט

אזהרת רמח שלא יותיר קדשים לאחר זמנן דכתיב בתודה לא יניח ממנו עד בקר והוא הדין לשאר קדשים כולן דילפי מיניה ואינו לוקה שהרי נתקו הכתוב לעשה דכתיב והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף וכתיב ואם יותר מבשר המילואים ושרפת את הנותר באש שאין תלמוד לומר את הנותר באש אלא זה בנה אב לכל הנותר דטעון שריפה ואם כן הוו בכלל אזהרה דנותר דכתיב גבי תודה:

הלכה י

אזהרת רמט שלא לאכול נותר מדכתיב לא יאכל כי קדש הם להזהיר על כל שפיסולו בקדש שהוא בלא תעשה על אכילתו ואם אכל חייב כרת דכתיב ואוכליו עונו ישא כי את קדש ה' חלל ונכרתה וגו' וכל שחייבין עליו כרת במזיד חייבין עליו קרבן חטאת קבועה בשוגג כדילפינן בדוכתיה. ומאימתי יתחייב כרת על אכילת הנותר מאחר שיעלה עמוד השחר ובקדשים קלים חייב עליה' בשקיעת חמה של יום שני תחלת יום שלישי פרק איזהו מקומן תנו רבנן יכול יהו נאכלין שלמים ליום שלישי ודין הוא זבחים נאכלין ליום אחד וזבחי שלמים לשני ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד ולילה אחריהן דכתיב בתודה לא יניח ממנו עד בקר כל הלילה נאכל אף זבחים הנאכלין לב' ימים ולילה אחריהן תלמוד לומר והנותר עד יום עד יום הוא נאכל ולא ליום שלישי דעד יום משמע בעוד שהוא יום תאכלנו.

הלכה יא

הפגול והנותר מצטרפין זה עם זה מעילה פרק קדשי מזבח משנה הפגול והנותר אין מצטרפין מפני שהם שני שמות ובגמרא אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנא אלא לטומאת ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דאי איכא פחות מכזית פגול ונותר משלימו לכזית חייבין עליו משום פגול וכן אי הוי רוב דנותר ופגול משלימו חייב משום נותר ואמר לו רבו לרש"י ז"ל דאי הוי חצי זית מזה וחצי זית מזה מצטרפין זה עם

זה לחייב עליו משום פגול ומשום נותר וטעמא דמצטרפין לאכילה דתניא רבי אליעזר אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול וכו' כי קדש הם משמע דשניהם מצטרפין לאכילה דמלא יאכל נפקא כל שבקדש פסול כגון נותר ופגול כדאמ' וכל הנותרים והפגולים מצטרפין שם משנה כל הפגולין מצטרפין זה עם זה וכל הנותרין מצטרפים זה עם זה דשם אחד הוו כל הפגולין וכן כל הנותרים.

הלכה יב

אסור לטמא את הקדשים או לסבב להם טומאה שהרי פוסלן ואינו לוקה פרק אלו הן הלוקין פלוגתא דר' יוחנן ור"ל בטמא שנגע את הקדש ר"ל אמר לקי מבכל קדש לא תגע ור' יוחנן אמר אינו לוקה דההוא אזהרה לתרומה הוא דאתא:

אזהרת רנ שלא לאכול טהור קדשים שנטמאו ואם אכל כזית לוקה דכתיב גבי שלמים והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והוא הדין לשאר הקרבנות שאם אכל כזית מלבונת המנחה שנטמאה אחר שנתקדש' בכלי לוקה פרק כל שעה והבשר אשר יגע בכל טמא דרישא למה לי כיון דאינו ענין לגופו כדאמר' התם לימא ואשר יגע בכל טמא לא יאכל והבשר למה לי אי נמי וא"ו יתירא (אי נמי וא"ו יתירא) מיבעיא ליה ומשני לרבות עצים ולבונה לקבל טומאה ואף על גב דלאו אוכלא נינהו. אחד קדשים שנטמאו לפני כפרה או לאחר כפרה דכיון דציץ מרצה על הטמא מדכתיב לרצון להם חייב משום אוכל קדש טמא לאחר זריקה דתניא פרק קמא דמעילה ופרק בית שמאי יכול לא יהו חייבין משום טומאה אלא על דבר שיש לו מתירין וכו' יכול מיד משהוקדשו יהיה חייב עליו אם נטמא תלמוד לומר יקרב בהוכשר ליקרב הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו מתיריו אין לו מתירין משיקדש בכלי וכיון דלענין טומאת הגוף אינו חייב אוכל קדשים בטומאת גופו אלא אחר זריקה כדילפינן הכי נמי בטומאת בשר אף ע"ג דנטמאת קודם אינו חייב משום אוכל קדש טמא אלא אחר זריקה כדאמר' בין שנטמא באב הטומאה או בוולד דאוריתא דבכלל טמא דכתיב בקרא הוו כל טומאות דאוריתא:

הלכה יג

שלא יאכל אדם שנטמא בקדשים ופליגי בפ' אלו הן הלוקין באזהרה ר"ל אמר מדכתיב בכל קדש לא תגע ור' יוחנן יליף טומאתו טומאתו ממטמא מקדש מה להלן הזהיר אף כאן הזהיר וכל אדם שנטמא טומאה שחייבין עליה כרת כביאת מקדש ואכל כזית מן הקדשים בין קדש טהור בין טמא במזיד חייב כרת דכתיב הנפש אשר תאכל מזבח השלמים וטומאתו עליו ונכרתה וכל שחייבין במזיד כרת חייב בשוגג קרבן חטאת קבועה ותניא בפ' ב"ש וטומאתו עליו בטומאת הגוף הכתוב מדבר או אינו אלא בטומאת

בשר ועליו אבשר קאי נאמר כאן טומאתו ונאמר להלן במטמא מקדש טומאתו מה להלן טומאת הגוף דכתיב איש אשר יטמא ולא יתחטא וגו' אף כאן טומאת הגוף ור' ור' חייא ואחרים ילפי בגווני אחריני כדאיתא התם וכיון דממטמא מקדש ילפינן מה התם אין חייב על מטמא מקדש אלא בטומאות שהנזיר מגלח עליהן דגמירי הכי הלכתא למשה מסיני כדאיתא בדוכתיה הכי נמי הכא אין חייבין אלא על טומאה דכוותה וה"ה לשאר קדשי מזבח דשלמים הוו דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא ושלמים בכלל כל הקדשים היו ולמה יצאו דכתיב בפרשת אמור אל הכהנים אשר יקדישו בני ישראל וגו' ולמה יצאו ללמד על הכלל כלו ולומר מה שלמים מיוחדים קדשי מזבח אף כל קדשי מזבח יצאו קדשי בדק הבית שאם אכלן בטומאת הגוף פטור וג' כריתות נאמרו באוכלי קדשים בטומאת הגוף אחד באמור אל הכהנים וב' בצו את אהרן ובריש פ"ק דשבועות א' לכלל ואחד לפרט כדאמר' ואחד לטומאה הכתובה בתורה סתם דהיינו בקרבן עולה ויורד ובין בקדש טהור ובין בקדש טמא פלוגתא דרבנן ורבי יוסי הגלילי פר' השוחט ומעלה דתנן הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש טהור חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל טמא פטור ובגמרא אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת הגוף ואחר כך נטמא בשר כ"ע לא פליגי דחייב דמה לי שנטמא על ידו כשנגע בה לאוכלה מה לי שנטמא ע"י אחרים וטומאת הגוף דבכרת קודם כי פליגי בשנטמא בשר ואחר כך נטמא הגוף דסברי רבנן דאמרינן מגו דמתסר בשאר חתיכות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בהך דנטמאת קודם ונאסרה עליו משום טומאת בשר דאין חייבין עליו חטאת והוי איסור כולל. האוכל קדש אחר שטבל קודם שיעריב שמשו או קודם שיביא כפרתו לוקה ואינו חייב כרת דכתיב וטומאתו עליו עד שתהיה כל טומאתו עליו ותניא פ"ג מינין טמא יהיה לרבות טבול יום שאינו צריך להביא כפרה ואינו נכנס למקדש עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כפרה דאף על גב דהעריב שמשו אינו יכול ליכנס עד שיביא כפרתו וכיון דמטומאתו עליו דרשינן עד שתהיה כל טומאתו עליו הוא דחייב כרת אם כן הא דמרבי' טבול יום ומחוסר כיפורים היינו לענין מלקות והראב"ד ז"ל סובר דלענין כרת אתרבאי וטומאתו עליו דרשינן ליה לטומאת הגוף שטומאתו פורחת ממנו בטבילה כדדרשינן ליה פ' ב"ש.

הלכה טז

אינו חייב כרת על דבר שיש לו מתירין עד שיקרבו מתיריו משנה פ"ב דמעילה כל שיש לו מתירין אין חייבין עליו משום פגול נותר וטמא עד שיקרבו מתיריו דהכי כתיב בפגול דשלמים לא ירצה ואמרינן כהרצאת כשר כך הרצאת פגול מה הרצאת כשר עד

שיקרבו מתיריו אף הרצאת פגול עד שיקרבו מתיריו ויליף נותר וטמא מפגול כך כתב רש"י ז"ל שם ובפרק הקומץ רבה תניא ובת"כ יכול יהו חייבין משום טומאת הגוף בבשר טהור לפני זריקה ת"ל כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל זבח השלמים אשר לה' ונכרתה וגו' בשר הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה ושאינו ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה וקודם זריקה עדין לא ניתר לטהורים אוציא אני את הלן ואת היוצא וכו' ת"ל אשר לה' ריבה יכול שאני מרבה את הפגולין וכו' ת"ל מזבח השלמים מיעט ואחר שריבה הכתוב ומיעט מרבה אני את אלו לן ויוצא שהיתה להם שעת הכושר ומוציא אני את שלא היתה להן שעת הכושר להיות ניתר לטהורין כגון לפני זריקת דמים אין חייבין עליו משום טומאה וכל שאין לו מתירין כיון שקדש בכלי חייבין עליו משום טומאה דכתיב אשר יקדישו לרבות את כולן יכול מיד שהוקדשו יתחייבו עליהם משום טומאה ת"ל יקרב כדדרש רבי אליעזר פ' ב"ש וכי יש נוגע חייב אלא בהוכשר ליקרב הא כיצד יש לו מתירין משיקרבו כדילפינן נמי לעיל אין לו מתירין משיקדש בכלי שהוא מכשירו לאכילה האמורה בהן. וכן אם אכל מבשר חטאות הנשרפות פ"ב דמעילה משנה פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מועלין וכו' הוזה דמן חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא דהא מרבינן מאשר יקדישו כל דבר.

הלכה יז

דברים שאין להם מתירין חייבין משום טמא ומשום נותר משנה פ' ב"ש ובבריתא ילפינן טמא כדילפינן ונותר אתי חלול חלול מטומאה ופרכינן וליליף עון עון מפגול וכו' אלא מדתני לוי מנין שאף בפסול זמן הכתוב מדבר האי קרא דוינזרו ולא יחללו דכתיב גבי טומאה ת"ל וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו וגו' בשני חלולין הכתוב מדבר מדלא כתיב וינזרו ולא יחללו אחר פסול נותר דאשכחן ביה חלול כי את קדש ה' חלל ואתרוייהו קאי אשר הם מקדישים דמרבי' מיניה כל דבר כדאמר' לעיל. ומתירין עצמם חייבין עליהם משום טומאה דהא מרבי' כל דבר ומהבשר מרבי' נמי לבונה למלקות דאינה אוכל והויא מתיר חוץ מן הדם שהוא מתיר ואין חייבין עליו לעולם אלא משום דם מתני' שם חוץ מן הדם ובגמרא מה"מ אמר עולא אמר קרא לכם דבי רבי ישמעאל תנא לכפר ר' יוחנן אמר אמר קרא הוא ומסקי' חד קרא למעוטי ממעילה דמו בנפשו הוא בהוייתו יהא וחד למעוטי מנותר לכם שלכם יהא כשאר חולין ולא כקדשים וחד למעוטי טומאה לכפר לכפרה נתתיו בקדשים ולא לדבר אחר בקדשים אלא בחולין ולא יתחייבו עליו משום טומאה.

הלכה יח

טמא שאכל אימורין חייב כרת וכן פסח שלא נצלה ולחמי תודה שלא הורמה חלתן שלהי פ' כל הפסולין מרגלא בפומיה דרב דימי בר חיננא בשר פסח שלא הוצלה ולחמי תודה שלא הורמה ד' חלות אחד מכל מין שבה חייבין עליה משום טומאה אם אכלן בטומאת הגוף ואף על גב דקי"ל שאין ניתר לטהורים אין חייבין עליו משום טומאה האי כיון דנזרק דם ניתר לטהורים קרינא ביה ואע"ג דאין פסח נאכל אלא צלי וחצות ותודה עד שיורמו ואמר רבא תדע דתניא אשר לה' לרבות אימורי קדשים קלים לטומאה דאשר לה' יתירא הוא למדרש ביה דבר שהוא עולה לגבוה אלמא אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה הכא נמי אע"ג דלאו בני אכילה נינהו חייבין עליהם משום טומאה ולא הוא התם חזו לגבוה הכא לא חזו ואע"ג דאידחייא הוכחת רבא מימרא גופא לא אידחייא ורב דימי אפשר דסבר דכיון דמרבי' מאי דלא חזי להדיוט אע"ג דחזי לגבוה לא שנא ואע"ג דלעיל מוקמיה ליה להאי קרא לרבות לן ויוצא והכא מוקמי' ליה לרבות אימורי קדשים קלים תירצו בתוס' פ' הקומץ דשקולים הם ויבאו שניהם.

הלכה כ

הפגול והנותר והטמא שבללן זה בזה ואכלן חייב אע"פ שריבה מין על חברו דאין איסורין מבטלין זה את זה פ' התערובות אמר רב פפא הפגול וכו' שבללן ואכלן פטור אי אפשר שלא ירבה מין על חברו ויבטלהו ש"מ תלת ש"מ איסורין מבטלין זה את זה וכו' ופליגא דר' אלעזר דאמר כשם שאין מצות מבטלות זו את זו כך אין איסורין מבטלין זה את זה דאמרו עליו על הלל הזקן שהיה כורך כזית פסח ומצה ומרור בבת א' ולא אתי טעם מרור ומבטל ליה לטעם מצה וכיון דמצות מבטלות זו את זו דכולהו הוו מין א' הכי נמי באיסורין ולהכי חייב.

הלכה כא

פגול או נותר או טמא שהעלן לראש המזבח משמשלה בהם האור פקע איסורן פ' ב"ש מימרא דר' יוחנן פקע איסור מהן אמר רב חסדא מרי דידי מזבח מקוה טהרה הוא לטהר את הטומאה א"ר זירא שמשלה בהן האור מתיב ר' יצחק אחרים אומרים וטומאתו עליו מי שטומאה פורחת ממנו בטבילה והיינו טומאת הגוף ואם איתא הרי טומאה פורחת ממנו על ידי האור אמר רבא ע"י מקוה קאמר מידי מקוה כתיב אלא אמר רב פפא בבשר שלמים עסקינן דקרא בשלמים כתיב דאינו ראוי למזבח ואין מפריח מטומאתו רבינא אמר וטומאתו עליו מי שטומאתו פורחת ממנו כשהוא שלם כעין שקבלה עליו בעיניה דהיינו בטומאת הגוף יצא בשר שאין טומאה פורחת ממנו אלא כשהוא חסר

משמע דכשהוא חסר מיהא שמשלה בה האור פקע מיניה איסור טומאה וה"ה לפגול ונותר. אימורין מצטרפין לבשר בכזית בין בעולה בין בשאר קדשים לחייב עליו משום פגול נותר וטמא מעילה פרק קדשי מזבח כל הפגולין מצטרפין זה עם זה וכל הנותרים מצטרפין זה עם זה ובעולה תניא בהדיא עולה ואימוריה מצטרפין לכזית לחייב עליהם משום פגול נותר וטמא וטעמא דשם פגול חד הוא וכן נותר זבח שהוא פגול או נותר ואכל מן העור מן המרק מן התבלין אלל מוראה גידים קרנים טלפים צפורנים חרטום נוצה ביצי עוף אינו חייב כרת על אחד מהם משנה פרק כל הפסולין ואין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא דלא חשיבי דבר הראוי לאכילה אבל שליל ושליא חייב כאוכל מבשר שאר הזבח שם אמר רבי אלעזר פגל בזבח נתפגל בשליל דשליל גופא דזבחא הוא דעובר ירך אמו הוא וכיון דאיכא אינשי דאכלי ליה חייב כרת ומיהו אין מחשבתו מפגלת הזבח דדבר שאין דרכו לאכול הוא דרובא דאינשי לא אכלי ליה ושליל עצמו לא נתפגל כדקתני מתני' לאכול שליל או שליא בחוץ לא פגל.

הלכה כד

קדשי גוים אין חייבין עליהם משום פגול נותר וטמא פרק ב"ש משנה פלוגתא דר"ש ורבי יוסי ובברייתא נמי פליגי וסתמא דתלמודא מפרש טעמא דר"ש ולהכי נקטי' כותיה ומפרש דאתי פגול עון עון מנותר ואתי נותר חלול חלול מטומאה ובטומאה כתיב בני ישראל ולא גוים. לבונה וקטרת ועצים אין חייבין עליהם כרת משום פגול ונותר וטמא שם אמר רבא מסתברא כמ"ד כמחלוקת בטומאת הגוף כך מחלוקת בטומאת בשר מ"ט כיון דלא קרינא בהו בעצים ולבונה לר"ש וטומאתו עליו דטומאת הגוף לא קרינא בהו והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל והאמר מר [והבשר] לרבות עצים ולבונה לפוסלה בעלמא ומעלה דרבנן הוא וקרא אסמכתא בעלמא והכי אמרינן בפסחים דאין לוקין עליו כך כתב רש"י ז"ל וקשיא לי טובא חדא השגת הראב"ד ז"ל דלדעת ר"ש הוא מאי דאמר רבא ועוד שהרב ז"ל כתב לעיל דבלבונה לוקה ולכך נראה לי דנקט הרב ז"ל לישנא דרב טביומי כמחלוקת בטומאת בשר כך מחלוקת בטומאת הגוף ומ"ט כיון דקרינא ביה והבשר אשר יגע בכל טמא קרינא ביה וטומאתו עליו ונכרתה כלומר כיון דבטומאת בשר אמרי רבנן לוקה בעצים ולבונה בטומאת הגוף נמי אית להו דלוקה דהא גבי הדדי כתיבי והשתא הוי כרבנן ואינו חייב כרת בטומאת הגוף דהא ילפינן מטומאת בשר דליכא בה אלא מלקות ואפשר דרבא דקאמר מסתברא כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו אהא דרישא נמי הדר ותלמודא הוא דמפרש טעמא דכמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו דסיפא וקאמר

כיון דלא קרינא ביה וטומאתו עליו וא"כ נקטי' כמחלוקת בזו כך מחלוקת בזו דרישא דאתיא כרבנן כדפ':

פרק יט

הלכה א

מצות קמז לשרוף כל הקדשים שנטמאו דכתיב והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף וגלי רחמנא גבי קדשים קלים דגבי שלמים כתיב וכ"ש קדשי קדשים דחמירו:

מצות קמח לשרוף הנותר דכתיב והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף ובכלל הנותר הפגול וכל פסולי המוקדשין בפרק כיצד צולין מסקנא דגמ' אלא כל פסולי דקדש בשריפה ל"ש קדשים קלים ול"ש קדשי קדשים גמרא גמירי לה ובקדש באש ישרף מיבעי ליה ששריפתה בקדש והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף למה לי ההוא לגופיה איצטריך מדאמר כל פסולי דקדש כגון לן דמה ונשפך דמה ויצא דמה ונשחטה בלילה דבשריפה דליתנהו בחולין אבל נטמא דבחולין נמי מיפסיל אימא הואיל ואתעביד ביה עובדין דחול לא תבעי שריפה ותסגי ליה בקבור קמ"ל.

הלכה ב

קרבן שנתפגל או נפסל ישרף במקדש מיד כדילפינן מבקדש באש תשרף שצריך לשורפן בעזרה וכל שפסולו מספק תעובר צורתו ואח"כ ישרף במקדש דעיבור צורה משוי ליה נותר ולכך ישרף.

הלכה ג

פרים ושעירים הנשרפים יש בהן ספק אי לינה פוסלת בה פרק טבול יום בעי רבי ירמיה לינה מהו שתועיל בפרים ושעירים מי אמרינן כי מהניא לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה נינהו לא או דילמא לא שנא ולא איפשיטא בעי ר' אלעזר יציאה מהו שתועיל בהם אם יצאו מן העזרה לפני זריקת דמים מי אמרינן ה"מ בשר דאין סופו לצאת אבל הני דסופן לצאת לא או דילמא הכא נמי לא הגיע זמנו לצאת ולא איפשיטא בעי רבי אלעזר פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין שיצא רובן במיעוט אבר שאחד מן האיברים משלים לרובא של בהמה ליציאתה הך רובא דאבר בתר מיעוטא שדינן ליה והא נפקא ליה או דילמא בתר רובא דבהמה שדינן פשיטא דבתר רובא דבהמה שדינן דלא שבקיה רובא דבהמה ואזלינן בתר מיעוטא דאיברים אלא שיצא חציו ברוב איברים מהו האי מיעוטא דאבר בתר רוב אבר שדינן ליה והוה ליה כמאן דנפק כוליה ואשתכח רוב בהמה מבחוץ והויא יציאה לטמא המתעסקין בה או דילמא בתר בהמה דמחבר בה

היכא דאיתא שדינן לה וליכא רובא דבהמה אלא פלגא דכיון דאין האבר נתוק לא אזלינן ביה בתר רובא תיקו. וכן אם נשאום חמשה להוציאן שם רבה בר רב הונא מתני לה להך בעיא ברובא דמנינא דגברי במתעסקים בו חמשה בני אדם ונפקו תלתא ופשו להו תרי מאי בתר רוב מתעסקים אזלינן או בתר בהמה אזלינן תיקו ופרש"י ז"ל להכי בעיי לענין טומאת בגדים בחוץ כדפי' הראב"ד ז"ל ובתוספות אקשו עליה משלהי פר' כיצד צולין דמשמע דלענין טומאת המתעסקין בה בעינן הוצאה כשבת והאי כיון דאגודו בפנים לא מיטמאה בגדים ופירשו דמיבעיא ליה לענין לשורפו בפנים אם נפסל כפי' הרב ז"ל.

הלכה ד

בשר הנמצא בעזרה איברים עולות דדי לה באיברים ואין חותכין אותה לחתיכות אבל חתיכות הוו חטאות ואם נמצאת בירושלם הכל שלמים דנאכלין בכל העיר משנה בשקלים פ' שביעי זה וזה תעובר צורתן ויצאו לבית השרפה דדילמא הוי נותר א"כ מה הועיל שתהא חזקתו עולה או חטאת או שלמים למי שעבר ואכל דכיון דאזלי' בתר חזקה מדאוריתא א"כ אכל מה שהוחזק שלמים או כהן שאכל מה שהוחזק חטאת אינו חייב כלום אבל מה שהוחזק עולה חייב דאזלינן בתר חזקה כדאמ' והראב"ד ז"ל כתב לספק מעילה. אין שורפין את הנותר אלא ביום פרק איזהו מקומן תניא יכול ישרף מיד לאור שלישי הואיל ועבר זמן אכילתו ודין הוא זבחים נאכלין ליום א' וזבחים נאכלין לב' ימים מה זבחים הנאכלין ליום אחד תכף לאכילה שריפה דכתיב גבי מילואים ואם יותר מבשר המילואים וגו' בצו את אהרן ולא כתיב אכילה אלא שריפה אף זבחים הנאכלים לב' ימים תכף לאכילה שריפה ת"ל ביום השלישי באש ישרף ולא כתיב עד יום השלישי לומר ביום אתה שורפו ואי אתה שורפו בלילה וכן הפגול אינו נשרף אלא ביום דאע"ג דשריפתו הוי הלכתא הא הוקש לשריפת נותר בקרא דבקדש באש תשרף דשריפת כולהו בקדש. ואין שריפת טמא ונותר דוחה שבת ויו"ט פרק במה מדליקין אין מדליקין בשמן שרפה בי"ט ובגמרא מ"ט מפני שאין שורפין קדשים ביו"ט מנה"מ תנא דבי חזקיה ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר שאין ת"ל עד בקר זמנא אחריתי אלא והנותר ממנו באש תשרופו דהא כתיב עד בקר ברישא אלא בא הכתוב ליתן בקר שני לשריפתו והוא חולו של מועד והכי משמע והנותר ממנו לבקר ראשון המתירו עד בקר ב' ותשרפהו ובליל מוצאי יו"ט לא מצי למשרפי' דכתיב ביום כדאמ' לעיל אביי אמר אמר קרא עולת שבת בשבתו ולא עולת חול ביו"ט ובשבת כגון איברי תמיד של ע"ש וי"ט שלא הוקטרו מבעוד יום אין מעלין אותן משחשכה וכ"ש קדשים פסולין דלא שורפין ואיצטריך למילף דאין שורפין קדשים בשבת וי"ט דאי לא ממעט לה

קרא אית לן למימר ליתי עשה דבאש תשרופו וידחה את לא תעשה כל מלאכה ואיכא תרי אוקמתי אחריני התם ופרק כיצד צולין. ומותר לשרוף נותר ופגול וטמא כאחד פ"ק דפסחים הפגול והנותר והטמא בש"א אין נשרפין כאחד ובה"א נשרפין כאחד דכיון דפגול ונותר אסירי מדאוריתא ועומדים לישרף לא קפדינן שיטמאו בשריפתן.

הלכה ו

בשר קדשי קדשים שנטמאו בפנים שורפין אותו בפנים בחוץ שורפין אותו בחוץ בין טומאת אב בין בוולד הטומאה פרק בתרא דשקלים כר' עקיבא דפליג אב"ש וב"ה ורבי אליעזר ואמר מקום טומאתו שם שריפתו דכיון דכתיב טמא באש ישרף משמע במקום שאירע טומאתו שם תהא שריפתו דאינו מוציא כדילפינן במקדש באש תשרף אבל נטמא בחוץ לא עיילינן ליה לפנים אין נזהרין אלא מן הטהור שלא יטמ' אבל טמא אפילו שלישי לא נמנעו כהנים מימיהם מלשורפו עם אב הטומאה כיון שהכל טמא כדתנן פ"ק דפסחים הוסיף ר' עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת אף על פי שמוסיפין טומאה על טומאתו.

הלכה ז

נותר של קדשים קלים שורפין אותו בעליו בבתיהם כיון שנותר בבתיהם לא עיילינן ליה לפנים כדאמ' ובמקום אכילתו שריפתו.

הלכה ח

מי שיצא מירושלם ונזכר שיש בידו בשר קדש אם עבר צופים שורפו במקומו ולא הטריחוהו לחזור ואם לאו חוזר ושורפו וכתבו בתוספות דמן התורה יכול לשרוף בשר קדשים קלים במקום שירצה דלא מרבינן פרק כל שעה אלא פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים אבל שאר קדשים הנאכלין לזרים לא מרבינן מדאוריתא מה לי עבר צופים מה לי לא עבר. וכל עצמות שאין בהם מוח אינן טעונין שריפה חוץ מעצמות הפסח מפני התקלה פ' כיצד צולין כדאמ' ומדאוריתא אפילו עצמות פסח אין טעונין שריפה כיון דלית בהו מוח. קרבן שנפסל אחר שהופשט העור לכהנים או לבעליו בקדשים קלים קודם שהופשט העור כבשר וישרף משנה פ' טבול יום כל הקדשים שאירע בהם פיסול קודם להפשטן אין עורותיהם לכהנים אלא נשרפין עם עורן אמר רבי חנינא סגן הכהנים מימי לא ראיתי עור יוצא לבית השריפה וחכ"א אין לא ראינו ראיה אלא יצא לבית השרפה הואיל וקודם הפשט היה בו פיסול ובגמרא אתאן לרבי דאמר הדם מרצה על העור בפני עצמו ואתי אפילו כר' יהושע דאמר אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם דכתיב ועשית עולותיך הבשר והדם וע"כ לא קאמר רבי יהושע אלא בבשר דליכא

פסידא לכהנים והתורה אמרה הבשר והדם אבל לענין עור דאיכא פסידא דכהנים אפילו ר' יהושע מודה דלא מפסדינן להו שלא כדין ואם נשרף בשר או אבר קודם זריקה לכתחלה לא יזרוק וליכא פסידא דכהנים שהרי לא קרב הקרבן אבל אם עבר וזרק הדם הויא זריקה להתיר העור אע"פ שלא עלה לו הקרבן הקרבה הוי וקרינא ביה עור העולה אם הקריב מידי דהוה אדיעבד דנטמא בשר או נפסל או יצא רבי יהושע אומר לא יזרוק ואם זרק הורצה הניחא גבי מטמא דאיכא למימר דציץ מרצה אבל גבי יוצא לא מרצה הציץ וקתני אם זרק הורצה אלמא ק"ל היה לו לרבי יהושע בדרשא זו דאם אין בשר אין דם הלכתא דבדיעבד הורצה גבי אבוד ושרוף נמי אף על גב דודאי אבד נמי פסול כדאמרן פרק כיצד צולין לענין עור מיהא מודה. וכן זבח שהופשט ונמצא טרפה או נפסל במחשבת חוץ הואיל ולא נרצה הזבח ישרף העור בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אבל אם נעשה במחשבת שינוי השם אף על פי שלא עלה לבעלים הואיל ונרצה הרי העור לכהנים או לבעליו שם תנו רבנן עולת איש עולה שעלתה לאיש פרט לשנשחטה חוץ לזמנה וחוץ למקומה שלא יהו הכהנים זכאין בעורה יכול שאני מרבה שנשחטה שלא לשמה הואיל ולא עלתה לבעלים ואף על פי שהיא כשרה תלמוד לומר עור העולה מ"מ ונמצא טרפה שם והלכה כדברי חכמים בשרה בקבורה והעור בשריפה שריפה בבשר ליכא דאין שריפה בקדשים אלא כשהובאה לעזרה ונפסלה לאחר שחיטה והעור [בשרפה] לא ידענא טעמא כך כתב רש"י ז"ל וכתב עוד ואני אומר דרבנן לאו אדרבי עקיבא קיימי דאיירי בבכור בגבולין אלא אדרבי חנינא קיימי דאיירי בקדשי המקדש עד כאן וקשיא לי דהתם משמע דנמצאת טרפה בבני מעים דקודם הפשט היה בו דמרצה הואיל ולא הוכר פיסולו קודם הפשט לר' והרב כתב שהופשט ונמצא טרפה דלא נרצה והעור ישרף וצ"ע וזבח שהופשט קודם זריקה אינו פוסל אפשר דר"ל דאף על גב דאסור לשהות הדם כל כך אחר הפשט מיהא היכא דאתרמי דהפשיט קודם זריקה אינו פוסל.

הלכה י

אלו הן הנשרפין בשר קדש שנטמא או נותר או נפסל כדילפינן לעיל ומשנה היא שלהי תמורה כל הקדשים שנשחטו במחשבת חוץ ישרפו וכן המנחה שנטמאת או נפסלה או נותרת משנה פרק נוטל בסוטה נטמאת מנחתה אם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותשרף והא מרבינן לעיל מכל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל כל קדשי מזבח וכן נותרה הוי בכלל דנותר דקרא וכן בפנול דהוי בכלל דבר שיש לו מתירין כדאמ' לעיל וכן אשם תלוי שנודע לו שלא חטא אחר שנזרק דמו מתני' דשלהי תמורה אשם תלוי ישרף רבי יהודה אומר יקבר והיינו דנודע לו דאי לאו הכי יאכל כשאר אשמות

דאשם קרייה רחמנא לכפר על הספק ולהגין עד שיודע לו אם ודאי חטא ורש"י ז"ל כתב אם קודם זריקת דמו נודע לו שלא חטא וכן כתב הרב ז"ל עצמו בפירוש המשנה ונראה דבין כך ובין כך אינו נאכל וכן חטאת העוף הבאה על הספק תשרף שם במשנה פלוגתא נמי דרבי יהודה ותשרף דהויא לה כשאר קדשים פסולים דאינה נאכלת משום דנמלקה ושער נזיר טהור שם ואלו הן הנקברין וכו' שער נזיר ורמינהי האורג משער נזיר ופטר חמור בשק ידלק כאן בנזיר טמא כאן בנזיר טהור דשריפה כתיבא ביה דכתיב ונתן על האש אבל טמא לא כתיבא ביה שריפה והערלה וכלאי הכרם שם במשנה וכתיב בכלאי הכרם פן תקדש פן תוקד אש וערלה מכלאים גמרה דאתקש לה ומשקיהן יקברו את שאין דרכן לשרוף כיון דאי איפשר לשורפן.

הלכה יא

ואלו הן הנקברין קדשים שמתו בין קדשי בדק הבית שם משנה ואם מתו יקברו ובגמרא אמר רבי יוחנן לרבנן אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה והאי אם מתו יקברו אכולהו קאי וכיון דאי אפשר לפדותן איסורי הנאה נינהו ולהכי יקברו וקדשים שהפילו נפל או שליא תקבר שאין שליא בלא וולד וכל הנך נקברין משום דאיסורי הנאה נינהו ושור הנסקל ועגלה ערופה וציפורי מצורע ושער נזיר טמא ופטר חמור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה שם במשנה האורג מלא הסיט משער נזיר ומפטר חמור בשק ידלק ורמינהי האורג וכו' פטר חמור אפטר חמור קשיא דתנן במתניתין יקבר אמר רב ששת כאן בשק כאן בשער דבשק אי אמרת יקבר אתי איניש ומתהני מיניה הואיל ואינו כלה עד לאחר זמן.

הלכה יג

כל הנקברין אפרן אסור דכיון דלא הטעין הכתוב לשורפן משיך איסורייהו וכל הנשרפין של הקדש אפרן מותר דכיון דצוה הכתוב לשורפם אחר ששרפן נעשית מצותו ואין לך דבר שנעשית מצותו ומועלין בו דכיון דנעשית מצותו הלך איסוריה והא דאפר אשרה אסור לעולם אף ע"פ שהזקיק הכתוב לשורפה היינו משום דכתיב ולא ידבק בידך מאומה מן החרם חוץ מדשן מזבח החיצון והפנימי ודשון המנורה דאפרן אסור במשנה פרק וולד חטאת דמעילה ובגמרא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו לפיכך טעון גניזה שהיא נבלע במקומו שלא ימעל בו ומזבח הפנימי אמר קרא והסיר את מוראתה בנוצתה אל מקום הדשן אם אינו ענין לדשון דהא כתיב ביה דשן אחר דכתיב והרים את הדשן תנהו ענין לדשון מזבח הפנימי ומריבוייא דה"א אתי דישון המנורה. כל הנשרפין לא

יקברו וכל הנקברים לא ישרפו שם במשנה שלהי תמורה ובגמרא מאי טעמא משום דנקברין אפרן אסור ונשרפין אפרן מותר כדאמרי'.

הלכה טו

היה מקריב עמו בזבחים ואמרו נתפגלו עושה עמו בטהרות ואמר לו נטמאו נאמן כיון דבידו לפגל ולטמא וכהן גדול ביום הכיפורים יוכיח דכי אמר פגול מהימן ומנא ידעינן והא כתיב וכל אדם לא יהיה באהל מועד אלא לאו משום דבידו נאמן ודילמא דחזיניה בפשפש קשיא אבל אמר לו ביום פלוני נתפגלו או נטמאו אם היה נאמן לו סומך על דבריו פרק הנחנקין ברייתא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר אביי כל שבידו נאמן. ויש במצות הלכות אלו דברים מדרבנן סמוכים אקרא דושמרתם את משמרתי עשו משמרת למשמרתי: